

منهاج المسلم - مليالم

മുസ്‌ലിമിന്റെ പാത

جاليات

شعبة توعية الجاليات في الزلفي

(50)

ت: ٠٦ ٤٢٢٥٦٥٧ - فاكس: ٠٦ ٤٢٢٤٢٣٤ - ص: ١٨٢

منهاج المسلم

اللغة: مليالم

الطبعة الأولى ١٤١٩/١٠ هـ.

(ح) شعبة توعية الجاليات بالزلفي ، ١٤١٩ هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات (الزلفي)

منهاج المسلم - الزلفي .

٨٨ ص ؛ ١٢ × ١٧ سم

ردمك : ٠ - ٤٦ - ٨١٣ - ٩٩٦٠

(النص باللغة مليالم)

٢ . الأخلاق الإسلامية

١ . الآداب الإسلامية

أ . العنوان

١٩/٣٥٢٦

ديوي ٢١٢

رقم الابداع ١٩/٣٥٢٦

ردمك : ٠ - ٤٦ - ٨١٣ - ٩٩٦٠

الصف والإخراج: شعبة توعية الجاليات في الزلفي

ഉള്ളടക്കം

നമ്പർ	വിഷയം	പേജ്
1	മുഖവുര	5
2	അല്പാഹുവിലുള്ള വിശ്വാസം	6
3	സ്വഹാബത്തിനെ സ്നേഹിക്കുക	13
4	ഇമാമുകളോടുള്ള സമീപനം	15
5	ഭരണാധികാരിയോടുള്ള സമീപനം	16
6	മനുഷ്യനും സ്രഷ്ടാവും	18
7	ദൈവികവചനത്തോടുള്ള സമീപനം	22
8	നബി (സ്വ) യോടുള്ള സമീപനം	25
9	സന്തത്തോട്	27
10	മാതാപിതാക്കളോട്	32
11	മക്കൾ	35
12	സഹോദരങ്ങൾ	37
13	ദമ്പതികൾ	37
14	ഭർത്താവിന്റെ കടമകൾ	39
15	ഭാര്യയുടെ കടമകൾ	42
16	ബന്ധുക്കൾ	44
17	അയൽവാസികൾ	46
18	മുസ്ലിമിനോട്	48
19	അമുസ്ലിംകളോട്	57
20	ജീവികളോട്	61
21	സദസ്സിൽ	64
22	വഴിയിൽ	66
23	ഭക്ഷണമര്യാദകൾ	68
24	യാത്രയിൽ	73
a-	ഇളവുകൾ	73
b-	മര്യാദകൾ	75
25	വസ്ത്രം	81
26	പ്രകൃതി മതത്തിന്റെ ഭാഗങ്ങൾ	83
27	ഉറക്കം	85

بسم الله الرحمن الرحيم

മുഖവുര

സർവ്വസ്തുതിയും ലോകരക്ഷിതാവായ അല്ലാഹുവിന്നാകുന്നു. അവന്റെ കരുണയും കൃപാകടാക്ഷങ്ങളും അവന്റെ തിരുദൂതരിലും അവിടുത്തെ അനുയായികളിലും തിരുകുടുംബത്തിലും സദാവർഷിക്കുമാറാകട്ടെ.

ഒരു സത്യവിശ്വാസിയുടെ ജീവിതം ഖുർആനിലും സുന്നത്തിനും അനുസരിച്ചു മാത്രമായിരിക്കണം. ഖുർആന്റെ കൽപനകളും നബിതിരുമേനി (സ) യുടെ മാതൃകകളും അതിൽ അവന്റെ വഴി കാട്ടികളായിരിക്കും. അതിലൂടെ ഖുർആന്റെ ജീവിക്കുന്ന ഒരു പതിപ്പായി തീരാനാണ് മുസ്ലിം ശ്രമിക്കേണ്ടത്. നബി (സ) യുടെ ജീവിതത്തെ കുറിച്ചു ആരാഞ്ഞവരോട് അവിടുത്തെ പ്രിയപത്നി ആഇശ: (റ) നൽകിയ മറുപടി "അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വഭാവം ഖുർആനായിരുന്നു" എന്നായിരുന്നുവല്ലോ.

മുസ്ലിമിന്റെ ജീവിതത്തിൽ അവൻ അനുവർത്തിച്ചിരിക്കേണ്ട സുപ്രധാനങ്ങളായ ചില കാര്യങ്ങൾ വളരെ ഹൃസ്വമായി പറയുന്ന ഒരു കൃതിയാണ് താങ്കളുടെ കയ്യിലുള്ളത്. അയത്ന ലളിതമായ രീതിയിൽ മനസ്സിലാക്കാവുന്ന ശൈലിയിലാണ് ഇത് തയ്യാർ ചെയ്തിട്ടുള്ളത്.

ഇതൊരു സൽകർമ്മമായി അല്ലാഹു സ്വീകരിക്കുമാറാകട്ടെ.

അല്ലാഹുവിലുള്ള വിശ്വാസം

മുസ്ലിം അല്ലാഹുവിൽ വിശ്വസിക്കുന്നു. അഥവാ പരിശുദ്ധനായ ആ നാമന്റെ അസ്തിത്വത്തിൽ വിശ്വസിക്കുന്നു. ഉന്നതനും പ്രതാപിയുമായ ആ നാമൻ ആകാശ ഭൂമികളുടെ സ്രഷ്ടാവും, ദൃശ്യവും അദൃശ്യവും അറിയുന്നവനും മുഴുവൻ വസ്തുക്കളുടെയും രക്ഷകർത്താവും ഉടമസ്ഥനാകുന്നു. അവനൊഴികെ ആരാധന കർഹനില്ല. അവൻ പൂർണ്ണതയുടെ വിശേഷണങ്ങളുള്ളവനും മുഴുവൻ ന്യൂനതകളിൽനിന്നും പരിശുദ്ധനാകുന്നു. ധൈര്യവാനും രേഖാപരമായ തെളിവുകളും ഇതിന്നുണ്ട്.

തന്റെ അസ്തിത്വം, സൃഷ്ടികൾക്കുള്ള അവന്റെ രക്ഷാകർതൃത്വം, അവന്റെ നാമവിശേഷണങ്ങൾ എന്നിവയെ കുറിച്ചെല്ലാം അല്ലാഹു തന്നെ പറയുന്നുണ്ട്. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ ۗ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾ (الأعراف: ٥٤)

തീർച്ചയായും നിങ്ങളുടെ രക്ഷിതാവ് ആറു ദിവസങ്ങളിലായി (ഘട്ടങ്ങളിലായി) ആകാശങ്ങളും ഭൂമിയും സൃഷ്ടിച്ചവനായ അല്ലാഹുവാകുന്നു. എന്നിട്ടവൻ സിംഹാസനസ്ഥനായിരിക്കുന്നു. രാത്രിയെ കൊണ്ട് അവൻ പകലിനെ മൂടുന്നു. ദ്രുതഗതിയിൽ അത് പകലിനെ തേടി ചെല്ലുന്നു. സൂര്യനെയും ചന്ദ്രനെയും നക്ഷത്രങ്ങളെയും തന്റെ കൽപനക്കു വിധേയമാക്കപ്പെട്ട നിലയിൽ (അവൻ സൃഷ്ടിച്ചിരിക്കുന്നു) അറിയുക. സൃഷ്ടിപ്പും ശാസനാധി കാരവും അവന്നു തന്നെയാണ്. ലോകരക്ഷിതാവായ അല്ലാഹു മഹത്വപൂർണ്ണനായിരിക്കുന്നു. [വിഖ്യാത 7:54]

﴿يَا مُوسَىٰ إِنِّي أَنَا اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾ القصص: 30

ഹേ, മുസാ, തിർച്ചയായും ഞാനാകുന്നു ലോകരക്ഷിതാവായ അല്ലാഹു. [വി.ഖു.28:30]

﴿إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي﴾ ط: ١٤

തിർച്ചയായും ഞാനാകുന്നു അല്ലാഹു. ഞാനല്ലാതെ ഒരു ദൈവവുമില്ല. അതിനാൽ എന്നെ നീ ആരാധിക്കുകയും, എന്നെ ഓർമ്മിക്കുന്നതിനായി നമസ്കാരം മുറുപോലെ നിർവ്വഹിക്കുകയും ചെയ്യുക. [വി.ഖു.20:14]

﴿لَوْ كَانَ فِيهَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا فَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ﴾

الأنبياء: ٢٢

ആകാശഭൂമികളിൽ അല്ലാഹുവല്ലാത്ത വല്ലദൈവവുമുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽ അത് രണ്ടും തകരാറാകുമായിരുന്നു. അപ്പോൾ സിംഹാസനത്തിന്റെ നാമനായ അല്ലാഹു, അവർ പറഞ്ഞുണ്ടാക്കുന്നതിൽ നിന്നെല്ലാം എത്രപരിശുദ്ധനാകുന്നു ! [വി.ഖു.21 :22]

വിഭിന്നങ്ങളായ സൃഷ്ടികളും ഈപ്രപഞ്ചം തന്നെയും സാക്ഷ്യവഹിക്കുന്നത് അവയുടെയെല്ലാം സ്രഷ്ടാവ് അല്ലാഹുവാകുന്നു എന്നാണ്. മാത്രമല്ല, ഈ ലോകത്തിന്റെ സ്രഷ്ടികർത്തൃത്വം വാദിച്ച ഒരാളും ഭൂമിയിൽ ഉണ്ടായിട്ടില്ല. ഏതൊരു വസ്തുവും ഒരു കർത്താവില്ലാതെ ഉണ്ടാകുക എന്നത് തികച്ചും അസാധ്യമാണെന്ന കാര്യം മനുഷ്യബുദ്ധി അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. ഇത്തരം ധൈഷണികവും രേഖാപരവുമായ തെളിവുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് മുസ്ലിം അല്ലാഹുവിലും അവന്റെ രക്ഷാകർത്തൃത്വത്തിലും മുഴുവൻ മനുഷ്യരുടെയും ആരാധനക്കർഹൻ അവനാണെന്നും വിശ്വസിക്കുന്നത്.

അല്ലാഹു മുഴുവൻ വസ്തുക്കളുടെയും രക്ഷിതാവാകുന്നു. അതിൽ അവന് യാതൊരു പങ്കാളിയുമില്ല. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ الفاتحة: ١

സ്തുതി സർവ്വലോക പരിഹലകനായ അല്ലാഹുവിന്നാകുന്നു. [വി.ഖ. 1:1]

അവന്റെ രക്ഷാകർതൃത്വത്തിനുള്ള ബുദ്ധിപരമായ തെളിവുകൾ: 1-ചെറുതോ വലുതോ ആയ ഏതൊരു വസ്തുവിന്റെയും സൃഷ്ടിപ്പിൽ അവൻ ഏകനാകുന്നു. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿قُلْ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ﴾ [الرعد: 16]

പറയുക: അല്ലാഹുവത്രെ എല്ലാവസ്തുക്കളുടെയും സ്രഷ്ടാവ്. അവൻ ഏകനും സർവ്വാധിപതിയുമാകുന്നു. [വി.ഖ. 13:16]

2-എല്ലാവസ്തുക്കളുടെയും അന്നദാതാവും അവൻ മാത്രമാകുന്നു. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا﴾ [مرد: 6]

ഭൂമിയിൽ യാതൊരു ജന്തുവും അതിന്റെ ഉപജീവനം അല്ലാഹു ബാധുത ഏറ്റതായിട്ടല്ലാതെ ഇല്ല. [വി.ഖ. 11:6]

3-നെസർഗികമായ മനുഷ്യന്റെ ശുദ്ധപ്രകൃതിയുടെ സാക്ഷ്യം. ഓരോ മനുഷ്യന്റെയും മനസ്സിന്റെ അടിത്തട്ടിൽ അവൻ ഒരു രക്ഷിതാവിനെ അംഗീകരിക്കുന്നുണ്ട്. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ﴾ [سَيَقُولُونَ لِلَّهِ]

المؤمنون 87-89

നീ ചോദിക്കുക. ഏഴു ആകാശങ്ങളുടെ രക്ഷിതാവും മഹത്തായ സിംഹാസനത്തിന്റെ രക്ഷിതാവും ആരാകുന്നു? അവർ പറയും. അല്ലാഹുവിന്നാകുന്നു രക്ഷാകർതൃത്വം. [വി.ഖ. 23:86-87]

4-എല്ലാ വസ്തുക്കളുടെയും പരിപൂർണ്ണ അധിശാധികാരം അവന്നാകുന്നു. അവയെയെല്ലാം അവൻ മാത്രം ക്രയവിക്രയം നടത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمْ مَنْ يَمْلِكُ السَّعْيَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ

الْحَيِّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرِ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ
 قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٦٧﴾ فَذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمُ الْحَقُّ فَمَاذَا بَعْدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ ﴿٦٨﴾ يونس

31-32:

പറയുക: ആകാശത്തുനിന്നും ഭൂമിയിൽ നിന്നും നിങ്ങൾക്ക് ആഹാരം നൽകുന്നതാരാണ്? അതല്ലെങ്കിൽ കേൾവിയും കാഴ്ചയും അധീനപ്പെടുത്തുന്നത് ആരാണ്? ജീവനില്ലാത്തതിൽ നിന്ന് ജീവനുള്ളതും, ജീവനുള്ളതിൽ നിന്ന് ജീവനില്ലാത്തതും പുറപ്പെടുവിപ്പിക്കുന്നതും ആരാണ്? കാര്യങ്ങൾ നിയന്ത്രിക്കുന്നതും ആരാണ്? അവർ പറയും, അല്ലാഹു എന്ന്. അപ്പോൾ പറയുക: എന്നിട്ടും നിങ്ങൾ സൂക്ഷ്മത പാലിക്കുന്നില്ലേ? അവനാണ് നിങ്ങളുടെ യഥാർത്ഥ രക്ഷിതാവായ അല്ലാഹു. എന്നിരിക്കെ യഥാർത്ഥമുള്ളതിനു പുറമെ വഴികേടല്ലാതെ എന്താണുള്ളത്? [വി.ഖു.10:31-32]

മുഴുവൻ മനുഷ്യരുടെയും ആരാധ്യൻ അല്ലാഹു മാത്രമാണെന്നും അവനൊഴികെ യഥാർത്ഥ ആരാധനക്കർഹനായി യാതൊന്നുമില്ലെന്നും മുസ്‌ലിം വിശ്വസിക്കുന്നു. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَابِئًا بِالْقِسْطِ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ

الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ آل عمران : 18

താനല്ലാതെ ഒരുദൈവവുമില്ലെന്നതിന് അല്ലാഹു സാക്ഷ്യം വഹിച്ചിരിക്കുന്നു. മലക്കുകളും അറിവുള്ളവരും (അതിന് സാക്ഷികളാകുന്നു.) അവൻ നിതിനിർവ്വഹിക്കുന്നവനത്രെ. അവനല്ലാതെ ദൈവമില്ല. പ്രതാപിയും യുക്തിമാനുമത്രെ അവൻ [വി.ഖു.3:18]

﴿وَاللَّهُمَّ إِلَهَ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾ البقرة : 163

നിങ്ങളുടെ ദൈവം ഏകദൈവം മാത്രമാകുന്നു. അവൻ

ല്ലാതെ യാതൊരു ദൈവവുമില്ല. അവൻ പരമകാരുന്നികനും കരുണാനിധിയുമത്രെ. [വി.ഖു.2:163]

ദൈവനിയുക്തരായ പ്രവാചകരെല്ലാം അല്ലാഹുവിന്റെ ദിവ്യത്വത്തിലുള്ള ഏകത്വത്തെ കുറിച്ചു പറയുകയും അവനെമാത്രം ആരാധിക്കാൻ തങ്ങളുടെ ജനങ്ങളെ ഉദ്ബോധിപ്പിക്കുകയുമുണ്ടായി. നൂഹ് (അ) പറഞ്ഞു:

﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ قَالِ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ﴾

الأعراف: ٥٩

നൂഹിനെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജനതയിലേക്ക് നാം അയക്കുകയുണ്ടായി. എന്നിട്ടദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: എന്റെ ജനങ്ങളേ, നിങ്ങൾ അല്ലാഹുവെ ആരാധിക്കുവിൻ. അവനല്ലാതെ നിങ്ങൾക്ക് ഒരുദൈവവുമില്ല. [വി.ഖു.7:59]

ഹുദ്, സാലിഹ്, ശുഐബ് തുടങ്ങിയ പ്രവാചകരും ഇപ്രകാരം തന്നെ പറയുകയുണ്ടായി. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ﴾ الأعراف: ٧٣

അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: എന്റെ ജനങ്ങളേ, നിങ്ങൾ അല്ലാഹുവെ ആരാധിക്കുവിൻ. അവനല്ലാതെ നിങ്ങൾക്ക് ഒരുദൈവവുമില്ല. [വി.ഖു.7:73]

ഇതേകാര്യം മറ്റൊരു രൂപത്തിൽ അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾

الحج: ٣٦

തീർച്ചയായും ഓരോസമുദായത്തിലും നാം ദൂതനെ നിയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. നിങ്ങൾ അല്ലാഹുവെ ആരാധിക്കുകയും, ദുർമുർത്തികളെ വെടിയുകയും ചെയ്യണം എന്ന് (പ്രബോധനം ചെയ്യുന്നതിനു വേണ്ടി) [വി.ഖു.16:36]

നബി (സ) അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു അബ്ബാസിനോട് പറയുന്നു.

إذا سألت لسأل الله وإذا استعنت فاستعن بالله (رواه الترمذي)

നി ചോദിക്കുകയാണെങ്കിൽ അല്ലാഹുവിനോട് ചോദിക്കുക. നി സഹായം തേടുകയാണെങ്കിൽ അല്ലാഹുവിനോട് സഹായം അർത്ഥിക്കുക. (തിർമിദി)

إنه لا يستغاث بي، وإنما يستغاث بالله (رواه الطبراني)

നിശ്ചയം എന്നോട് ശരണം തേടരുത്, അല്ലാഹുവിനോട് മാത്രമേ ശരണം തേടാവൂ. [ത്വബ്റാനി]

من حلف بغير الله فقد أشرك (الزمذني)

അല്ലാഹുവല്ലാത്തവരെക്കൊണ്ട് സത്യം ചെയ്തവൻ, നിശ്ചയം ശിർക് ചെയ്തു. [തൂർമുദി]

إن الرقي والتمايم والتولة شرك (أحمد وإبراهيم)

നിശ്ചയം മന്ത്രം, ഏലസ്സുകൾ, പുരുഷന്മാരെ വശീകരിക്കാനുള്ള കുടാത്രങ്ങൾ എന്നിവ ശിർകാകുന്നു. [അഹ്മദ്, അബുദാവൂദ്].

അല്ലാഹുവിന്റെ ഉത്തമ നാമങ്ങളിലും ഉന്നത വിശേഷണങ്ങളിലും മുസ്ലിം വിശ്വസിക്കുന്നു. അവയിലൊന്നും തന്നെ മറ്റാരെയും പങ്കുചേർക്കുകയില്ല. അവയെ വ്യാഖ്യാനിക്കുകയോ നിരാകരിക്കുകയോ സൂഷ്ടികളുടെ വിശേഷണങ്ങളോട് സദൃശ്യപ്പെടുത്തുകയോ ചെയ്യുകയില്ല. അല്ലാഹു അവന് സ്ഥിരീകരിച്ചതോ അല്ലെങ്കിൽ അവന്റെ ദൂതൻ സ്ഥിരീകരിച്ചതോ ആയവ മാത്രം സ്ഥിരീകരിക്കുകയും അല്ലാഹുവും അവന്റെ ദൂതനും നിരാകരിച്ച എല്ലാ ന്യൂനതകളും പോരായ്മകളും നിരാകരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ

سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٨٠﴾ (الأعراف: ١٨٠)

അല്ലാഹുവിന് ഏറ്റവും നല്ല പേരുകളുണ്ട്. അതിനാൽ ആ പേരുകളിൽ അവനെ നിങ്ങൾ വിളിച്ചു കൊള്ളുക, അവന്റെ പേരുകളിൽ കൃത്രിമം കാണിക്കുന്നവരെ നിങ്ങൾ

വിട്ടുകളയുക. അവർ ചെയ്തു വരുന്നതിന്റെ ഫലം അവർക്കു വഴിയെ നൽകപ്പെടും. [വി.ഖു.7:180]

﴿قُلْ ادْعُوا اللَّهَ أَدْعُوا الرِّحْمَنَ أَيًّا مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى﴾ (الإسراء: ١١٠)
(നബിയ്യ) പറയുക: നിങ്ങൾ അല്ലാഹു എന്ന് വിളിച്ചുകൊള്ളുക. അല്ലെങ്കിൽ റഹ്മാൻ എന്ന് വിളിച്ചുകൊള്ളുക. ഏതുതന്നെ നിങ്ങൾ വിളിക്കുകയാണെങ്കിലും അവന്നുള്ള താക്കുന്നു ഉൽകൃഷ്ടമായ നാമങ്ങൾ. [വി.ഖു.17:110]
നബി (സ) പറയുന്നു:

يضحك الله إلى رجلين يقتل أحدهما الآخر، كلاهما في الجنة ... (متفق عليه)
ഒരാൾ അപരനെ കൊല്ലുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള രണ്ടാൾക്കാരോട് അല്ലാഹു ചിരിക്കും. അവർ രണ്ടുപേരും സ്വർഗ്ഗത്തിലായിരിക്കും. [ബു-മു]*

لاتزال جهنم يلقى فيها وهي تقول: هل من مزيد؟ حتى يضع رب العزة فيها رجلا - وفي رواية: قدمه - فيزوي بعضها إلى بعض، فتقول قط قط . (متفق عليه)

നരകത്തിൽ വസ്തുക്കൾ ഇടപ്പെട്ടുകൊണ്ടേയിരിക്കും. അപ്പോഴെല്ലാം നരകം ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞുകൊണ്ടേയിരിക്കും: ഇനിയും ഇല്ലയോ? അങ്ങനെ പ്രതാപിയായ നാഥൻ അവന്റെ കാൽ - മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ, അവന്റെ കാൽപ്പാദം എന്നാണ് - വക്കും. അപ്പോൾ നരകത്തിലെ വസ്തുക്കൾ ഒന്ന് മറ്റൊന്നിനോട് ചേർന്നമരും. അനന്തരം നരകം പറയും: മതി, മതി. [ബു-മു]

يقبض الله الأرض يوم القيامة، ويطوي السماء بيمينه، ثم يقول: أنا الملك، أين ملوك الأرض (البخاري)

*രണ്ടുപേർ യുദ്ധം ചെയ്തു, അതിലൊരാൾ രക്തസാക്ഷിയാകും. കൊലയാളി പിന്നീട് സത്യാവിശ്വാസിയായി മരിക്കും. ഇവർ രണ്ടുപേരുമാണ് ഹദീസിലെ ഉദ്ദേശ്യം.

അന്ത്യനാളിൽ അല്ലാഹു ഭൂമിയെ പിടിക്കും, ആകാശത്തെ അവന്റെ വലതു കൈകൊണ്ട് ചുരുട്ടും. എന്നിട്ട് പറയും: ഞാനാണ് രാജാവ്. ഭൂമിയിലെ രാജാക്കളെല്ലാം എവിടെ? ബ്രഹ്മാൻ!

മുസ്ലിം അല്ലാഹുവിന്റെ വിശേഷണങ്ങളിൽ വിശ്വസിക്കുകയും വിശേഷിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ, അല്ലാഹുവിന്റെ വിശേഷണങ്ങളിൽ ഏതെങ്കിലും ഒന്ന് സൃഷ്ടികളുടേതിനോട് പേരിൽ മാത്രമല്ലാതെ മറ്റേതെങ്കിലും വശത്തിൽ സദ്യശ്യതയുണ്ടെന്ന് വിശ്വസിക്കുകയോ മനസ്സിൽ അങ്ങനെ ഊഹിക്കുകപോലുമില്ല. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ الشورى: 11

അവനു തുല്യമായി യാതൊന്നുമില്ല അവൻ എല്ലാം കാണുന്നവനും കേൾക്കുന്നവനാകുന്നു. [വി.ഖ. 42:11]

സ്വഹാബത്തിനെ സ്നേഹിക്കുക

നബി (സ) യുടെ സ്വഹാബത്തിനെയും അവിടുത്തെ കുടുംബത്തെയും സ്നേഹിക്കലും അവർക്ക് മറ്റുള്ള മുസ്ലിംകളും മുഅ്മിനുകളുമായവരെക്കാളെല്ലാം മഹത്വകൽപ്പിക്കലും നിർബന്ധമാണെന്ന് വിശ്വസിക്കുന്നു. ഇസ്ലാമിലേക്ക് ആദ്യമാദ്യം കടന്നു വന്നവരെന്ന നിലയിൽ അവർക്കിടയിലും ഔന്നത്യം, മഹത്വം എന്നിവയിൽ ഏറ്റക്കുറവുകളുണ്ട്.

അവരിൽ ഏറ്റവും ശ്രേഷ്ഠ നാലു ഖലീഫമാരും പിന്നീട് സ്വർഗം വാഗ്ദത്തം ചെയ്യപ്പെട്ട പത്തുപേരാകുന്നു. അവർ അബൂബകർ, ഉമർ, ഉമർഖാൻ, അലി, ത്വൽഹതുബ്നു ഉബൈദില്ലാഹ്, സുബൈറുബ്നു അസ്വഹ്, സഅദ്ബ്നു അബിവഖാസ്, സഊദുബ്നു സൈദ്, അബൂഉബൈദ ആമിറുബ്നുൽ ജർറാഹ്, അബ്ദുരീഹ്മാനുബ്നു ഔഫ് എന്നിവരാകുന്നു. പിന്നീട് ബദർയുദ്ധത്തിൽ പങ്കെടുത്തവർ. പിന്നീട് മേൽപറയപ്പെട്ട സ്വർഗം വാഗ്ദത്തം ചെയ്യപ്പെട്ടവരല്ലാത്ത സവർഗാവകാശികളാണെന്ന് നബി (സ) പറഞ്ഞവർ. ഉദാ: ഫാതിമതുസ്സഹ്റാ, ഹസൻ, ഹുസൈൻ, ഫാബിതുബ്നു ഖൈസ്, ബിലാലുബ്നു റബാഹ് തുടങ്ങിയവർ.

മുസ്ലിം പണ്ഡിതരായ നേതാക്കളെ ആദരിക്കുക, ബഹുമാനിക്കുക എന്നിവയെല്ലാം നിർബന്ധമാണെന്ന് മുസ്ലിം വിശ്വസി

ക്കുന്നു. കാരണം, അവർ സ്വഹാബത്തിനെ തുടർന്നു വന്ന താബി ഉകളും താബിഉത്താബികളുമായ ഖുർആൻ പാരായണ പണ്ഡിതർ, കർമ്മശാസ്ത്ര പണ്ഡിതർ, മുഹദ്ദിമുകൾ, മുഹസ്സിറുകൾ (റ) എന്നിവരടങ്ങുന്ന മുസ്ലിം നേതാക്കളാണ്.

മുസ്ലിംകളുടെ നേതാക്കളെയും കൈകാര്യ കർത്താക്കളെയും അനുസരിക്കുക, അവരെ ബഹുമാനിക്കുക, അവരുടെ കൂടെ ജിഹാദിൽ പങ്കെടുക്കുക, അവർക്കെതിരിൽ തിരിയാതിരിക്കുക എന്നിവയെല്ലാം നിർബന്ധമാണെന്നും മുസ്ലിം വിശ്വസിക്കുന്നു. ഇവ രോടെല്ലാം പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം മര്യാദകൾ മുസ്ലിം പാലിച്ചിരിക്കണം.

നബി (സ) യുടെ സ്വഹാബത്തിനോട്:

അല്ലാഹുവും അവന്റെ ദൂതനും അവരെ ഇഷ്ടപ്പെട്ടതിനാൽ അവരെ നാം ഇഷ്ടപ്പെടുക.

മറ്റുള്ള മുസ്ലിംകളും മുഅ്മിനുമായിട്ടുള്ളവരെക്കാളെല്ലാം അവർക്ക് മഹത്വം കൽപിക്കുക. കാരണം, അല്ലാഹു ഇങ്ങനെ പറയുന്നു:

﴿وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ﴾ الآية: ١٠٠

മുഹാജിറുകളിൽ നിന്നും അൻസാറുകളിൽ നിന്നും ആദ്യമായി മുന്നോട്ടു വന്നവരും, സുകുതം ചെയ്തുകൊണ്ട് അവരെ പിന്തുടർന്നവരും ആരോ അവരെപ്പറ്റി അല്ലാഹു സംതൃപ്തനായിരിക്കുന്നു. അവനെപ്പറ്റി അവരും സംതൃപ്തരായിരിക്കുന്നു. [വി.ഖു. 9:100]

നബി (സ) പറഞ്ഞു:

لَا تَسْبُوا أَصْحَابِي فَإِنْ أَحَدَكُمْ لَوْ أَنْفَقَ مِثْلَ أَحَدِ ذَهَبَا مَا بَلَغَ مَدَّ أَحَدِهِمْ

وَلَا نَصِفُهُ (أَبُو دَاوُد)

എന്റെ സ്വഹാബത്തിനെ നിങ്ങൾ പഴിച്ചു പറയരുത്. കാരണം നിങ്ങളിലൊരാൾ ഉഹ്ദ് മലയോളം സ്വർണം ചെലവഴിച്ചാലും അ

വരിലൊരാൾ ചെലവഴിച്ച ഒരുമുദ്രാ അതിന്റെ പകുതിയോളമോ എത്തുകയില്ല. [അബൂദാവൂദ്]

മൊത്തം സ്വഹാബത്തിൽ ശ്രേഷ്ഠൻ അബൂബകർ പിന്നീട് യഥാക്രമം ഉമർ, ഉമ്മാൻ, അലി എന്നിവരുമാകുന്നു. ഇബ്നു ഉമർ (റ) പറയുന്നു

كنا نقول والنبي حي: أبوبكر، ثم عمر، ثم عثمان، ثم علي، فبلغ ذلك النبي فلم ينكرها. (البخاري)

നബി (സ) ജീവിച്ചിരിക്കെത്തന്നെ ഞങ്ങൾ ഇങ്ങനെ പറയാറുണ്ടായിരുന്നു. അബൂബകർ പിന്നീട് ഉമർ, പിന്നീട് ഉമ്മാൻ, പിന്നീട് അലി. ഇത് നബി (സ) അറിഞ്ഞു, അദ്ദേഹം അത് വിലക്കുകയുണ്ടായില്ല. ബുഖാരി.

അവരുടെ കുറ്റങ്ങൾ പറയാതിരിക്കുക, അവരുടെ ഇടയിലുണ്ടായ അഭിപ്രായ ഭിന്നതകളെ കുറിച്ച് മാനംദീക്ഷിക്കുക.

പ്രവാചക പത്നിമാരെ ബഹുമാനിക്കുക, അവർ പരിശുദ്ധകളും നിരപരാധിത്വം തെളിയിക്കപ്പെട്ടവരുമാകുന്നു എന്ന് വിശ്വസിക്കുക. അവരിൽ ശ്രേഷ്ഠതയുള്ളത് ഖദീജ, ആഇശ: (റ) എന്നിവർക്കുമാകുന്നു.

ഇമാമുകളോടുള്ള സമീപനം

അവരെ സ്നേഹിക്കുക, (അവരുടെ പേരുകൾക്കുമുമ്പാകെ **الله** എന്ന് പറഞ്ഞുകൊണ്ട്) അവർക്ക് ദൈവാനുഗ്രഹത്തിനു വേണ്ടി പ്രാർത്ഥിക്കുക. അവരുടെ മഹത്വം അംഗീകരിക്കുക.

അവരെ കുറിച്ച് നല്ലതുമാത്രം പറയുക. വാക്കിലും അഭിപ്രായങ്ങളിലും അവരെ ദുഷിച്ചു പറയാതിരിക്കുക. അവർ നിഷ്കളങ്കരായ ഗവേഷകരായിരുന്നു എന്നറിയുക. ഖുർആനിലോ സുന്നത്തിലോ വന്നിട്ടില്ലാത്ത ഒരുകാര്യത്തെ കുറിച്ച് അവർ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള അഭിപ്രായങ്ങൾക്ക് മറ്റുള്ളവരുടേതിനെക്കാൾ മുൻതൂക്കം നൽകുക. അല്ലാഹുവിന്റെയോ നബിയുടെയോ സ്വഹാബത്തിന്റെയോ വാക്കുകൾക്ക് വിരുദ്ധമല്ലാത്തപ്പോൾ മാത്രം അവരുടെ വാക്കുകൾ സ്വീകരിക്കുക.

അബൂഹനീഫ, ശാഫിഇ, മാലിക്, അഹ്മദ് മുബ്നു ഹമ്പൽ എന്നിവരും ഇവർക്കു പുറമെ മറ്റുപല ഇമാമുകളും മതപരവും കർമ്മപരവും നിയമപരവുമായ പലകാര്യങ്ങളെ കുറിച്ചും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഇവയെല്ലാം തന്നെ അല്ലാഹുവിന്റെ ഗ്രന്ഥത്തിൽ നിന്നും പ്രവാചകന്റെ ചര്യയിൽ നിന്നും അവർ കണ്ടെത്തിയവയാകുന്നു. ഈ രണ്ടു അടിസ്ഥാന പ്രമാണങ്ങളിൽ നിന്നും മനസ്സിലായതോ അവർ ഗവേഷണത്തിലൂടെ കണ്ടെത്തിയതോ അവയോട് താരതമ്യം ചെയ്തുകൊണ്ടോ മാത്രമാണ് അവർ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത്.

അവരും മനുഷ്യരാണ്. തെറ്റും ശരിയും അവർക്കും സംഭവിക്കാം. ഏതെങ്കിലും ചില കാര്യങ്ങളിൽ അവർക്കും തെറ്റ് സംഭവിച്ചിട്ടുണ്ടായിരിക്കാം. പക്ഷെ അവയൊന്നും കരുതിക്കൂടിയുള്ള തെറ്റുകളല്ല. അങ്ങനെ ഒരിക്കലും അവർ ചെയ്യുകയില്ല. അശ്രദ്ധയോ മറവിയോ വിഷയങ്ങളെ കുറിച്ചുള്ള പൂർണ്ണവിവരത്തിന്റെ ദൗർലഭ്യത്തോ നിമിത്തമായിരിക്കും അങ്ങനെ സംഭവിച്ചിട്ടുണ്ടായിരിക്കുക. അതുകൊണ്ട് ഒരു മുസ്ലിമും ഇതിൽ ഏതെങ്കിലും ഒരാളുടെ മാത്രം അഭിപ്രായത്തിൽ പക്ഷം പിടിക്കരുത്. മറിച്ച് അടിസ്ഥാന പ്രമാണങ്ങളോട് ഏറ്റവും യോജിച്ചത് ആരുടതാണെങ്കിലും സ്വീകരിക്കണം.

ഭരണാധികാരിയോടുള്ള സമീപനം

മുസ്ലിം തന്റെ കൈകാര്യ കർത്തൃത്വം ഏറ്റെടുത്തിട്ടുള്ള അമീറി (നേതാവി) നെ അനുസരിക്കൽ നിർബന്ധമാകുന്നു. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِيَ الْأَمْرِ مِنْكُمْ﴾

النساء: ൫൯

സത്യവിശ്വാസികളേ, നിങ്ങൾ അല്ലാഹുവെ അനുസരിക്കുക. (അല്ലാഹുവിന്റെ) ദൂതനെയും നിങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള കൈകാര്യകർത്താക്കളെയും അനുസരിക്കുക. [വി.ഖ. 4:59] നബി (സ) പറഞ്ഞു:

اسمعوا وأطيعوا وإن استعمل عليكم عبد حبشي كان رأسه زبيبة (البخاري)

ഉണങ്ങിയ മൂന്തിരിപ്പോലെ (ചുക്കിച്ചുളിഞ്ഞ) തലയുള്ള ഒരു അടിമയാണ് നിങ്ങളുടെ ചുമതല ഏൽപ്പിക്കപ്പെടുന്നതെങ്കിലും നിങ്ങൾ കേൾക്കുകയും അനുസരിക്കുകയും ചെയ്യുക. ബ്രഹ്മാവി.

എന്നാൽ അല്ലാഹുവിന്റെ കൽപനകൾക്കു വിരുദ്ധമാണ് നേതാവിന്റെ കൽപനയെങ്കിൽ അനുസരിക്കേണ്ടതില്ല. അല്ലാഹുവിനെ അനുസരിക്കുന്നതിനാണ് മുൻതൂക്കം നൽകപ്പെടേണ്ടത്. നബി (സ) പറയുന്നു.

لَا طاعة لخلق في معصية الخالق (أبو داود)

സ്രഷ്ടാവിനെ ധിക്കരിച്ചു കൊണ്ട് ഒരു സൃഷ്ടിയേയും അനുസരിക്കേണ്ടതില്ല.

അവർക്കെതിരെ തിരിയുക, അവരെ പരസ്യമായി ധിക്കരിക്കുക എന്നിവ നിഷിദ്ധമാകുന്നു. നബി (സ) പറയുന്നു.

من كره من أميره شيئاً فليصبر، فإنه من خرج على السلطان شيراً مات ميتة

جاهلية. (متفق عليه)

തന്റെ അമീറിൽ നിന്ന് ആരെങ്കിലും വല്ലതിനെയും വെറുത്താൽ അവൻ ക്ഷമിച്ചു കൊള്ളട്ടെ. കാരണം ഭരണാധികാരിക്കെതിരെ പുറപ്പെടുന്നവൻ ജാഹിലിയ്ക്കു മരണം വരിക്കേണ്ടിവരും. ബ്രഹ്മ-മു.

അവർക്കു നന്മ, സദ്വിചാരം, കഴിവ്, ഐറ്റിൽ നിന്നുള്ള സുഷമത എന്നിവയ്ക്കു വേണ്ടി പ്രാർത്ഥിക്കണം. കാരണം, സമുദായത്തിന്റെ നന്മതിന്മകൾ അവരുടെ നന്മതിന്മകളിലധിഷ്ഠിതമാണ്.

കുഹ്റല്ലാത്ത മഹാപാപങ്ങളോ തെമ്മാടിത്തരങ്ങളോ അവർ ചെയ്തെന്നിരുന്നാലും അവരുടെ കൂടെ ജിഹാദിൽ പങ്കെടുക്കുക, അവരെ തുടർന്ന് നമസ്കരിക്കുക. നേതാവിനെ അനുസരിക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ തന്നോട് ചോദിച്ച ഒരാളോട് നബി (സ) പറഞ്ഞു.

اسمعوا وأطيعوا فأما عليهم ما حملوا وعليكم ما حلتكم. (مسلم)

നിങ്ങൾ കേൾക്കുകയും അനുസരിക്കുകയും ചെയ്യുക, കാരണം അവരുടെമേൽ ഏൽപ്പിക്കപ്പെട്ടതിന്റെ ബാധ്യത അവർക്കും, നിങ്ങളുടെമേൽ ഏൽപ്പിക്കപ്പെട്ടതിന്റെ ബാധ്യത നിങ്ങൾക്കും മാത്രമാകുന്നു. മുസ്ലിം.

ഉബാദതുബ്നു സാമിത് (റ) പറയുകയുണ്ടായി:

بَايَعْنَا رَسُولَ اللَّهِ عَلَى السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ فِي مَنْشَطِنَا وَمَكْرَهِنَا وَعُسْرِنَا وَيُسْرِنَا، وَأَنْ لَا نَنَازِعَ الْأَمْرَ أَهْلَهُ، قَالَ: إِلَّا أَنْ تَرَوْا كُفْرًا بَوَاحًا عِنْدَكُمْ فِيهِ مِنَ اللَّهِ بَرَهَانٌ (البخاري)

ഞങ്ങളുടെ സുഖത്തിന്റെയും ദുഃഖത്തിന്റെയും സന്തോഷത്തിന്റെയും സന്താപത്തിന്റെയും വേളകളിൽ അനുസരിച്ചു കൊള്ളാമെന്നും അധികാരികളോട് അധികാരത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ തർക്കിക്കുകയില്ലെന്നും നബി (സ) യോട് ഞങ്ങൾ ബൈഅത് (അനുസരണക്കരാർ) ചെയ്തിരുന്നു. നബി (സ) പറഞ്ഞു: വ്യക്തവും അല്ലാഹുവിന്റെ അടുക്കൽ നിന്ന് നിങ്ങൾക്കുള്ള വ്യക്തമായ രേഖയുള്ളതുമായ കൂഫർ അയാൾ ചെയ്തിട്ടില്ലെങ്കിൽ.

മനുഷ്യനും സ്രഷ്ടാവും

അല്ലാഹു തനിക്കു നൽകിയിട്ടുള്ള അക്ലിപ്തമായ അനുഗ്രഹങ്ങളിലേക്ക് മുസ്ലിം നോക്കണം. തന്റെ മാതാവിന്റെ ഗർഭാശയത്തിൽ ഇന്ദ്രിയ കണമായി തുങ്ങിക്കിടക്കുന്ന അന്നുമുതൽ, നാമനെ കണ്ടുമുട്ടാനുള്ള അവന്റെ യാത്ര വരെയുള്ള സമയങ്ങളിലെല്ലാം അവന്റെ അനുഗ്രഹം മനുഷ്യനെ പൊതിഞ്ഞു നിൽക്കുന്നു. ഈ അനുഗ്രഹങ്ങൾക്കെല്ലാം അവൻ കൃതജ്ഞതയുള്ളവനായിരിക്കണം. നാവുകൊണ്ട് സ്തുതിച്ചും അവയവങ്ങളാൽ അല്ലാഹുവിന്റെ കൽപനകൾക്കു കീഴ്പെട്ടു കൊണ്ടുമാണ് നന്ദി കാണിക്കേണ്ടത്. അല്ലാഹുവിന്റെ കാര്യത്തിൽ മനുഷ്യൻ സ്വീകരിച്ചിരിക്കേണ്ട സമീപനമിതാണ്. കൃകഘ്നതയും അനുഗ്രഹ ദാതാവിന്റെ മഹത്വത്തെ നിഷേധിക്കലും ശരിയായ ഒരു സമീപനമല്ല. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَمَا بِكُمْ مِنْ نِعْمَةٍ فَمِنَ اللَّهِ﴾ [الحل: ٥٣]

നിങ്ങളിൽ അനുഗ്രഹമായി എന്തുണ്ടെങ്കിലും അത് അല്ലാഹുവിൽ നിന്നുള്ളതാകുന്നു. [വി.ഖ. 16:53]

﴿وَأَنْ تَعْلُوا نِعْمَةً اللَّهِ لَآتَحْصُوهَا﴾ النحل: ١٨

അല്ലാഹുവിന്റെ അനുഗ്രഹം നിങ്ങൾ എണ്ണുകയാണെങ്കിൽ നിങ്ങൾക്കതിന്റെ കണക്കെടുക്കാനാവികയില്ല. [വി.ഖ. 16:18]

﴿فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُون﴾ (البقرة: 102)

ആകയാൽ എന്നെ നിങ്ങൾ ഓർക്കുക. നിങ്ങളെ ഞാനും ഓർക്കുന്നതാണ്. എന്നോട് നിങ്ങൾ നന്ദി കാണിക്കുക. നിങ്ങളെന്നോട് നന്ദികെട് കാണിക്കരുത്. [വി.ഖ. 2:152]

അല്ലാഹു ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന കാര്യങ്ങളെക്കുറിച്ചും തന്നെ അല്ലാഹു സദാ വീക്ഷിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നു എന്നതും മനുഷ്യൻ ചിന്തിച്ചിരിക്കണം. അതുമൂലം അവന്റെ മനസ്സിൽ അല്ലാഹുവിനെ കുറിച്ചുള്ള ഭയവും ഗൗരവവും മഹത്വവും നീറണം നിൽക്കണം. അതുമൂലം അവനെ ധിക്കരിക്കുന്നതിൽ നാണവും അനുസരണക്കേടു കാണിക്കുന്നതിൽ ലജ്ജയും അവനുണ്ടാകണം. ഇക്കാര്യത്തിലുള്ള ശരിയായ വഴിയിതാണ്. കാരണം ഒരാൾ തന്റെ യജമാനന്റെ മുമ്പിൽ പരസ്യമായി ധിക്കാരം പ്രവൃത്തിക്കുക അല്ലെങ്കിൽ യജമാനൻ നോക്കിനിൽക്കെ അശ്ളീലങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കുക എന്നതൊന്നും മര്യാദയല്ലല്ലോ. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿يَعْلَمُ مَا تَسِرُونَ وَمَا تَعْلِنُونَ﴾ الطه: 6

നിങ്ങൾ രഹസ്യമാക്കുന്നതും പരസ്യമാക്കുന്നതും അവൻ അറിയുന്നു. [വി.ഖ. 64:4]

അല്ലാഹു തന്റെ കാര്യങ്ങളെല്ലാം തീരുമാനിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന കാര്യം മുസ്ലിം മനസ്സിലാക്കിയിരിക്കണം. അതിൽനിന്ന് ഓടി രക്ഷപ്പെടുവാനോ അഭയം പ്രാപിക്കാനോ സാധ്യമല്ല, അവനിലേക്കു തന്നെയല്ലാതെ. അങ്ങനെ അവനിലേക്കു തന്നെ ഓടിയെടുക്കുകയും അവനിൽ കാര്യങ്ങളെല്ലാം ഏൽപ്പിക്കുകയും അവനിൽ മാത്രം ഭരമേൽപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുക. ഇത് സൃഷ്ടിയും സ്രഷ്ടാവും തമ്മിലുള്ള ഒരുനല്ല സമീപനമായിത്തീരും. ഓടിരക്ഷപ്പെടാൻ കഴിയാത്ത അവനിൽ നിന്ന് ഓടിരക്ഷപ്പെടലും കാര്യങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കാൻ പ്രാ

പ്തിയില്ലാത്തവനിൽ ആസ്പദിക്കലും കഴിവില്ലാത്തവനിൽ ഭരമേൽ പിടലും ശരിയായ വഴിയല്ല. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿ مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا ﴾ ٥٦: ٥٦

യാതൊരു ജന്തുവും അവൻ അതിന്റെ നെറുകയിൽ പിടിക്കുന്ന (നിയന്ത്രിക്കുന്ന) തായിട്ടല്ലാതെയില്ല. [വി.ഖ. 11:56]

﴿ وَ عَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِنَّكُمْ مُؤْمِنِينَ ﴾ ٢٣: ٥٧

നിങ്ങൾ വിശ്വാസികളാണെങ്കിൽ നിങ്ങൾ അല്ലാഹുവിൽ ഭരമേൽപിക്കുക. [വി.ഖ. 5:23]

തനിക്കും മറ്റു സൃഷ്ടികൾക്കും അല്ലാഹു ചെയ്തിട്ടുള്ള കാര്യത്തെ കുറിച്ച് മുസ്ലിം ചിന്തിക്കണം. അതെപ്പോഴും വർദ്ധിക്കാൻ അവൻ കൊതിക്കുകയും വേണം. അതിനു വേണ്ടി തികഞ്ഞ കീഴ്വണക്കവും പ്രാർത്ഥനയുമുണ്ടാകണം. അതിനു വേണ്ട നല്ല വാക്കും പ്രവൃത്തിയും അവനിൽ നിന്നും ഉണ്ടാകണം. ഇക്കാര്യത്തിലുള്ള അവന്റെ നിലപാട് ഇതു മാത്രമായിരിക്കണം. മുഴുവൻ സൃഷ്ടികളെയും നന്മകൊണ്ട് നിറച്ചവനും എല്ലാ വസ്തുക്കളെയും കാര്യം കൊണ്ട് നിറച്ചവനുമായവന്റെ അനുഗ്രഹ വർദ്ധനവിനെ കുറിച്ച് നിരാശ പാടില്ലാത്തതാകുന്നു. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿ رَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ ﴾ ١٥٦: ١

എന്റെ കരുണയാകട്ടെ സർവ്വ വസ്തുക്കളെയും ഉൾക്കൊള്ളുന്നതായിരിക്കുന്നു. [വി.ഖ. 7:156]

﴿ لَا تَقْظُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ ﴾ ٥٣: ٥٣

അല്ലാഹുവിന്റെ കരുണയെപ്പറ്റി നിങ്ങൾ നിരാശപ്പെടരുത്. [വി.ഖ. 39:53]

നാഥന്റെ പിടുത്തം, ശിക്ഷ എന്നിവയെ കുറിച്ച് സദാ മുസ്ലിം ജാഗരൂകനായിരിക്കണം. അതിലൂടെ അല്ലാഹുവിനെ അനുസരിച്ചു, അനുസരണക്കേടിൽ നിന്ന് അകന്നു നിന്നു കൊണ്ടും അവനെ

സൂക്ഷിച്ചും ജീവിക്കണം. പ്രതാപിയും അതിശക്തനും എല്ലാം അടക്കിഭരിക്കുന്നവനുമായ നാഥനോട് ധിക്കാരവും അക്രമവും കാണിക്കുക എന്നത് ബലഹീനനായ ഒരടിമക്ക് ചേർന്നതല്ല. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءَ آفَلًا مَرَدًّا لَمْ يَكُنْ لَهُم مِّنْ دُونِهِ مَنٌّ وَال ۝ الرعد: ١١﴾

ഒരുജനതക്കു വല്ല ദാഷ്ട്യവും വരുത്താൻ അല്ലാഹു ഉദ്ദേശിച്ചാൽ അത് തട്ടിമാറ്റാനാവില്ല. അവന്നു പുറമെ അവർക്ക് യാതൊരു രക്ഷാധികാരിയുമില്ല. [വി.ഖ. 13:11]

﴿إِنْ يَبْطِشْ رَجُلٌ شَيْدًا ۝ الروح: ١٢﴾

തീർച്ചയായും നിന്റെ രക്ഷിതാവിന്റെ പിടുത്തം കഠിനമായതു തന്നെയാകുന്നു. [വി.ഖ. 85:12]

മുസ്ലിം അല്ലാഹുവിനെ ധിക്കരിക്കുകയും അനുസരണക്കേട് കാണിക്കുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ ചിന്തിച്ചിരിക്കേണ്ടത്, അല്ലാഹുവിന്റെ ശിക്ഷയും അവന്റെ മുന്നറിയിപ്പും തന്നെ സമീപിച്ചു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു എന്നായിരിക്കണം. സൽകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുകയും മതനിയമമനുസരിച്ചു ജീവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നേരം അല്ലാഹു തന്നെ കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുകയും അവന്റെ വാഗ്ദാനങ്ങൾ നിറവേറ്റുകയും സംതൃപ്തിയുടെ വർഷം തനിക്കുമേൽ പൊഴിക്കുകയും ചെയ്തതുപോലെത്തന്നെ ഇപ്പോഴും അവനെക്കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുണ്ട്. ഇത് മുസ്ലിമിന് തന്റെ നാഥനെ കുറിച്ചുള്ള സദ്വിചാരമായിത്തീരും. അല്ലാഹു തന്നെ കാണുന്നില്ല, അവനെക്കണ്ടിയില്ല എന്നല്ലാത്ത ഉപദേശത്തിൽ മുസ്ലിം അല്ലാഹുവിനെ കുറിച്ച് തെറ്റായ ധാരണകൾ വച്ചുപുലർത്തി ധിക്കാരം പ്രവർത്തിക്കുന്നത് ഒരിക്കലും ശരിയല്ല. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَلَكِنْ ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ كَيْفًا مَّا تَعْمَلُونَ ۝ وَذَلِكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذِي

ظَنَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ أَزَادَكُمْ فَاَصْبَحْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ ۝ صلت: ٢٢, ٢٣﴾

എന്നാൽ നിങ്ങൾ വിചാരിച്ചത് നിങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നതിൽ മിക്കതും അല്ലാഹു അറിയില്ലെന്നാണ്. അതത്രെ നിങ്ങളുടെ രക്ഷിതാവിനെപ്പറ്റി നിങ്ങൾ ധരിച്ചുവെച്ച ധാരണ. അത് നിങ്ങൾക്ക് നാശംവരുത്തി, അങ്ങനെ നിങ്ങൾ നഷ്ടക്കാരിൽപ്പെട്ടവരായി. [വി.ഖ. 41:22-23]

മനുഷ്യൻ അല്ലാഹുവിന് കീഴ്പെട്ടും സൂക്ഷിച്ചും ജീവിക്കുകയും അതോടൊപ്പം തന്നെ അല്ലാഹു തന്റെ സൽപ്രവർത്തനങ്ങളോന്നും സ്വീകരിക്കുകയില്ല. അതിന് പ്രതിഫലം നൽകുകയില്ല എന്ന് വിചാരിക്കുന്നതും ശരിയല്ല. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَخْشَ اللَّهَ وَيَتَّقْهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ﴾ [النور: 52]

അല്ലാഹുവെയും റസൂലിനെയും അനുസരിക്കുകയും, അല്ലാഹുവെ ഭയപ്പെടുകയും അവനോട് സൂക്ഷ്മത പുലർത്തുകയും ചെയ്യുന്നവരാരോ അവർ തന്നെയാണ് വിജയം നേടിയവർ. [വി.ഖ. 24:52]

തന്റെ നാമൻ തന്നിക്കുചെയ്ത അനുഗ്രഹങ്ങൾക്കു കാണിക്കുന്ന നന്ദി, തെറ്റിലേക്കു തിരിയുമ്പോൾ അല്ലാഹുവിനെ കുറിച്ചു തോന്നുന്ന ലജ്ജ, അല്ലാഹുവിലേക്കുള്ള സത്യസന്ധമായ വേദിച്ചുമടക്കം, അവനിൽ ഭരമേൽപിക്കൽ, അവന്റെ അനുഗ്രഹത്തെ കുറിച്ചുള്ള പ്രതീക്ഷ, അവന്റെ ശിക്ഷയെ കുറിച്ചുള്ള ഭീതി, അവൻ വാഗ്ദത്തം നിറവേറ്റുകയും അവനുദേശിച്ച തന്റെ ദാസന്മാരിൽ തന്റെ മുന്നറിയിപ്പുകൾ നടപ്പാക്കുകയും ചെയ്യുമെന്ന വിചാരം എന്നിവയെല്ലാം ഒരുമുസ്ലിം അല്ലാഹുവുമായുള്ള സമീപനത്തിൽ ശ്രദ്ധിച്ചിരിക്കേണ്ടതാണ്. ഇക്കാര്യങ്ങൾ ശ്രദ്ധിക്കുകയും അവ മുറുകെ പിടിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിലൂടെ അവന്റെ പദവിയും സ്ഥാനവും ഉയരുകയും മഹത്വം വർദ്ധിക്കുകയും ചെയ്യും.

ദൈവികവചനത്തോടുള്ള സമീപനം

പരിശുദ്ധവുർത്തൻ അല്ലാഹുവിന്റെ വചനമാണെന്നും അല്ലാഹുവിന്റെ വചനം പരിശുദ്ധവും പരിപാവനവും മറ്റുള്ള എല്ലാവചനങ്ങളെക്കാളും മഹത്വമേറിയതുമാണെന്നും മുസ്ലിം വിശ്വസിക്കു

ന്നു. ഖുർആൻ കൊണ്ട് സംസാരിക്കുന്നവൻ സത്യം പറയും, വിധിക്കുന്നവൻ നീതി പ്രവർത്തിക്കും. അതിന്റെ അനുയായികൾ അല്ലാഹുവിന്റെ ആശ്ക്കാരം അവന്റെ പ്രത്യേകക്കാരമാകുന്നു. അതിനെ മുറുകെ പിടിക്കുന്നവർ വിജയികളാകും. അതിൽ നിന്ന് പിന്തിരിഞ്ഞവർ നാശത്തിൽ അകപ്പെടും. നബി (സ) പറയുന്നു:

اقْرَأُوا الْقُرْآنَ فَإِنَّهُ يَأْتِي بِيَوْمِ الْقِيَامَةِ شَفِيعًا لِّصَاحِبِهِ (مسلم)

നിങ്ങൾ ഖുർആൻ പാരായണം ചെയ്യുക. കാരണം അത് പാരായണം ചെയ്തവന് അന്ത്യനാളിൽ അത് ശുപാർശകനായി വരും. [മുസ്ലിം]

أَهْلُ الْقُرْآنِ أَهْلُ اللَّهِ وَخَاصَّتُهُ (البخاري)

ഖുർആനിന്റെ വക്താക്കൾ അല്ലാഹുവിന്റെ ആശ്ക്കാരം അവന്റെ പ്രത്യേകക്കാരമാകുന്നു. [ബുഖാരി]

إِنَّ الْقُلُوبَ لَتَصْدَأُ كَمَا يَصْدَأُ الْحَدِيدُ، فَقِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا جَلَّوْهَا ؟ فَقَالَ:

تِلَاوَةُ الْقُرْآنِ، وَذَكَرَ الْمَوْتَ (ابن شاهين)

നിശ്ചയം, ഇരുമ്പ് തുരുമ്പ് പിടിക്കുന്നതു പോലെ മനസ്സിനും തുരുമ്പു പിടിക്കും. അപ്പോൾ ചോദിക്കപ്പെട്ടു: പ്രവാചകരേ, ആ തുരുമ്പ് നീക്കാനുള്ള മാർഗമെന്താണ്? നബി: ഖുർആൻ പാരായണവും മരണസ്മരണയും. [ഇബ്നുശാഹീൻ]

അതിലുള്ള ഹലാലിനെ ഹലാലായും ഹറാമിനെ ഹറാമായും തന്നെ കാണുകയും, അതിൽ പറയപ്പെട്ട എല്ലാ സത്സുഭാവങ്ങളുടെയും ഉടമയായിത്തീരുകയും ചെയ്യുക. അത് പാരായണം ചെയ്യുമ്പോൾ താഴെ പറയുന്ന മര്യാദകൾ പാലിക്കുക:

ശുദ്ധിയോടെ, വിബ്ലക്കഭിമുഖമായി ഇരുന്ന്, മര്യാദയോടും ഗാംഭീര്യത്തോടെയും ഓതുക.

ധൃതികൃട്ടാതെ ഭംഗിയായി ഓതുക. മൂന്നു രാത്രിയിൽ കുറഞ്ഞ സമയം കൊണ്ട് ഒരാവർത്തി പാരായണം പൂർത്തിയാക്കാതിരിക്കുക. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ فِي أَقَلِّ مِنْ ثَلَاثِ لَيَالٍ لَمْ يَفْقَهُهُ (أصحاب السنن)

മുന്നു രാത്രിയിൽ കുറഞ്ഞ സമയം കൊണ്ട് ഖുർആൻ പഠയണം ചെയ്തു പൂർത്തിയാക്കുന്നവൻ അത് ഗ്രഹിക്കുകയില്ല. അസഹാ ബുസ്സനൻ.]

പഠയണ സമയത്ത് ഭക്തിയോടെയായിരിക്കുക.

സുന്ദരമായ ശബ്ദത്തോടെയായിരിക്കുക. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

زَيِّنُوا الْقُرْآنَ بِصَوْتِكُمْ (احمد وابن ماجه والنسائي)

ഖുർആനിനെ നിങ്ങളുടെ സ്വരംകൊണ്ട് ഭംഗിയാക്കുക. അഹ്മദ്, അബുദാവൂദ്, നസായ്

അടുത്ത് നമസ്കരിക്കുന്നവർക്ക് വിഷമമായേക്കുമെന്നോ, ജാസയായിത്തീർന്നേക്കുമെന്നോ ഭയപ്പെട്ടാൽ സ്വരം വളരെ താഴ്ത്തി ഓതുക.

ഖുർആനിലെ ആശയങ്ങളും രഹസ്യങ്ങളും മനസ്സിലാക്കി, ഹൃദയസാന്നിദ്ധ്യത്തോടെ, ആശയങ്ങളെ കുറിച്ചു ചിന്തിച്ചുകൊണ്ട് പഠയണം നടത്തുക.

പഠയണ സമയത്ത് അശ്രദ്ധനും ഖുർആനിന് വിരുദ്ധനുമായാകാതിരിക്കുക. അങ്ങനെയൊന്നെങ്കിൽ അവൻ അവനെത്തന്നെ ശപിക്കുന്ന അവസ്ഥയാണാകും. ഒരാൾ കളവു പറയുന്നവനോ അക്രമിയോ ആണ്. അയാൾ

﴿فَنَجْعَلَ لُقْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِ﴾ ١١: ൮൨

എന്നിട്ട് കള്ളംപറയുന്ന കക്ഷിയുടെമേൽ അല്ലാഹുവിന്റെ ശാപമുണ്ടായിരിക്കാൻ നമുക്ക് ഉള്ളഴിഞ്ഞുപ്രാർത്ഥിക്കാം. [വിഖ. 8:61]

﴿أَلَا لُقْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِ﴾ ൧൧: ൮൨

ശ്രദ്ധിക്കുക, അല്ലാഹുവിന്റെ ശാപം അക്രമികളുടെ മേലുണ്ടായിരിക്കുന്നതാണ്. [വിഖ. 11:18]

എന്നെല്ലാം പഠയണം ചെയ്യുമ്പോൾ സ്വന്തത്തെ തന്നെയാണല്ലോ ശപിക്കുന്നത്.

അല്ലാഹുവിന്റെ ആൾക്കാരായ ഖുർആനിന്റെ ആൾക്കാരുടെ വിശേഷണങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുക.

നബി (സ) യോടുള്ള സമീപനം

മുസ്ലിം തന്റെ മനസ്സിന്റെ അടിത്തട്ടിൽ സൂക്ഷിക്കുന്ന ഒന്നാണ് നബി (സ) യോടു തനിക്കുള്ള സ്നേഹം. അതിനുള്ള കാരണങ്ങൾ പലതാണ്.

ഓരോ സത്യവിശ്വാസിയും സത്യവിശ്വാസിനിയും നബി (സ) യോടു ആ മറ്റൊരു പാലിച്ചിരിക്കണമെന്ന് അല്ലാഹു നിർബന്ധമാക്കിയിരിക്കുന്നു. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْدُمُوا يَدَيَّ اللَّهُ وَرَسُولِهِ﴾ الحجرات: 1

സത്യവിശ്വാസികളേ, നിങ്ങൾ അല്ലാഹുവിന്റെയും അവന്റെ റസൂലിന്റെയും മുമ്പിൽ (യാതൊന്നും) മുൻകടന്നു പ്രവർത്തിക്കരുത്. [വി.ഖു.49:1]

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ

بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ﴾

الحجرات: 2

സത്യവിശ്വാസികളേ, നിങ്ങളുടെ ശബ്ദങ്ങൾ പ്രവാചകന്റെ ശബ്ദത്തിന്റെ മീതെ നിങ്ങൾ ഉയർത്തരുത്. അദ്ദേഹത്തോടു സംസാരിക്കുമ്പോൾ നിങ്ങൾ അന്യോന്യം ഒച്ചയിടുന്നപോലെ ഒച്ചയിടുകയും ചെയ്യരുത്. നിങ്ങളറിയാതെ നിങ്ങളുടെ കർമ്മങ്ങൾ നിഷ്ഫലമായിപ്പോകാതിരിക്കാൻ വേണ്ടി. [വി.ഖു.49:2]

നബിയെ സ്നേഹിക്കുക, അനുസരിക്കുക എന്നിവയെല്ലാം അല്ലാഹു ഓരോ സത്യവിശ്വാസിக்கும் നിർബന്ധമാക്കിയിരിക്കുന്നു. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ﴾ محمد: 33

സത്യവിശ്വാസികളേ, നിങ്ങൾ അല്ലാഹുവെ അനുസരിക്കുക. റസൂലിനെയും നിങ്ങൾ അനുസരിക്കുക. [വി.ഖു.47:33]

﴿وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا﴾ الحشر: ٧

നിങ്ങൾക്കു റസൂൽ നൽകിയതെന്തോ അത് നിങ്ങൾ സ്വീകരിക്കുക. എന്തൊന്നിൽ നിന്ന് അദ്ദേഹം നിങ്ങളെ വിധിക്കുകയോ അതിൽ നിന്ന് നിങ്ങൾ ഒഴിഞ്ഞു നിൽക്കുകയും ചെയ്യുക. [വി.ഖു.59:7]

﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ﴾ آل

عمران: 31

(നബിയേ) പറയുക, നിങ്ങൾ അല്ലാഹുവെ സ്നേഹിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ എന്നെ നിങ്ങൾ പിന്തുടരുക. എങ്കിൽ അല്ലാഹു നിങ്ങളെ സ്നേഹിക്കുകയും നിങ്ങളുടെ പാപങ്ങൾ പൊറുത്തു തരികയും ചെയ്യുന്നതാണ്. [വി.ഖു.3:31]

നബി (സ) ഇങ്ങനെ പറയുകയുണ്ടായി:

والذي نفسي بيده لا يؤمن أحدكم حتى أكون أحب إليه من ولده ووالده والناس أجمعين. (متفق عليه)

എന്റെ ആത്മാവ് ഏതൊരുവന്റെ കയ്യിലാണോ, അവൻ തന്നെ സത്യം; നിങ്ങളിലൊരുത്തന്റെ മക്കൾ, പിതാവ്, മറ്റുജനങ്ങൾ എന്നിവരെക്കാളെല്ലാം അവന് പ്രിയപ്പെട്ടവനായി ഞാനായിത്തീരുന്നതുവരെ നിങ്ങളിലൊരാളും സത്യവിശ്വാസിയാവുകയില്ല. [ബു-മു.]

ഈ സമീപനം നാം സ്വീകരിക്കേണ്ടത് എങ്ങനെ?

എന്തുകൊണ്ടെല്ലാം?

ജീവിതത്തിന്റെ എല്ലാതരുകളിലും അദ്ദേഹത്തെ പിൻതുടർന്നും, അനുസരിച്ചും കൊണ്ടായിരിക്കണമത്. അദ്ദേഹത്തിനു നൽകുന്ന ആദരവ്, മഹത്വം, ബഹുമാനം എന്നിവ മറ്റൊരു സൂഷ്ടിക്ഷ്മ നൽകാൻപാടില്ല. അതാരായിരുന്നാലും ശരി.

അദ്ദേഹം സ്നേഹിച്ചവരെ നാമും സ്നേഹിക്കുക. അദ്ദേഹം വെറുത്തവരെ നാമും വെറുക്കുക. അദ്ദേഹം തുപ്തിയടത്തവരെ

കുറിച്ച് നാമും തൃപ്തരാവുക. അദ്ദേഹം കോപിച്ചവരോട് നമുക്കും കോപമുണ്ടാകുക.

അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാമം കേൾക്കുമ്പോൾ ആദരവുണ്ടാകുക, അദ്ദേഹത്തിനു സ്വലാതും സലാമും (അനുഗ്രഹത്തിനായുള്ള പ്രാർത്ഥന) ചൊല്ലുക.

മത-ഭൗതിക കാര്യങ്ങൾ, ഐഹിക പാരത്രിക കാര്യങ്ങൾ, അദ്ദേഹം പറഞ്ഞുതന്ന അദ്യശുകാര്യങ്ങൾ എന്നിവയിൽ അദ്ദേഹത്തെ സത്യപ്പെടുത്തി വിശ്വസിക്കുക.

അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചര്യയെ ജീവിപ്പിക്കുക, മതനിയമങ്ങളെ പ്രകടമാക്കുക, ഭൗതപ്രബോധനംചെയ്യുക, ഉപദേശ നിർദ്ദേശങ്ങൾ നടപ്പിൽ വരുത്തുക.

സ്വന്തത്തോട്

ഐഹികവും പാരത്രികവുമായ എല്ലാ സൗഭാഗ്യവും വിജയങ്ങളും ആത്മീയ സംസ്കരണത്തിലും മാനസിക ശുദ്ധീകരണത്തിലും അധിഷ്ഠിതമാണെന്ന് ഓരോ മുസ്ലിമും വിശ്വസിക്കുന്നു. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا ۖ وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا﴾ الشُّر: 91

തിർച്ചയായും അതിനെ (അസ്തിത്യത്തെ) പരിശുദ്ധമാക്കിയവൻ വിജയം കൈവരിച്ചു. [വി.ഖു.91:9]

﴿وَالصَّبْرُ ۚ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ۝ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ﴾ العَمْر: 1-3

കാലം തന്നെയാണ് സത്യം, തിർച്ചയായും മനുഷ്യൻ നഷ്ടത്തിൽ തന്നെയാകുന്നു. വിശ്വസിക്കുകയും സൽകർമ്മങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കുകയും, സത്യംകൈകൊള്ളാൻ അന്വേതനും ഉപദേശിക്കുകയും, ക്ഷമകൈകൊള്ളാൻ അന്വേതനും ഉപദേശിക്കുകയും ചെയ്തവരൊഴികെ. [വി.ഖു.103:1-3]

നബി (സ) പറഞ്ഞു:

كل أمتي يدخلون الجنة إلا من أبى، قيل: ومن أبى يا رسول الله؟ قال من أطاعني دخل الجنة، ومن عصاني فقد أبى (البخاري)

എന്റെ സമുദായം മുഴുവൻ സ്വർഗത്തിൽ പ്രവേശിക്കും, വിസമ്മതിച്ചവരെഴികെ. ചോദിക്കപ്പെട്ടു: ആരാണ് വിസമ്മതിച്ചവർ നബിയേ? നബി: എന്ന് അനുസരിച്ചവൻ സ്വർഗത്തിൽ പ്രവേശിക്കും, എന്ന് ധിക്കരിച്ചവൻ വിസമ്മതിച്ചിരിക്കുന്നു. ബുഖാരി

ആത്മാവിന് സംസ്കരണവും ശുദ്ധിയും ഈമാൻ (വിശ്വാസം) കൊണ്ടുമാത്രമേ ലഭ്യമാകുകയുള്ളൂ, അവിശ്വാസവും കുറ്റകൃത്യങ്ങളും അതിനെ മലിനീകരിക്കും എന്നും മുസ്ലിം വിശ്വസിക്കുന്നു. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿ أَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفَى الْهَارِ وَرُفَا مِنَ اللَّيْلِ إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ ﴾

ഹുറ: 114

പകലിന്റെ രണ്ടറ്റങ്ങളിലും, രാത്രിയിലെ ആദ്യയാമങ്ങളിലും നീ നമസ്കാരം മുറുപോലെ നിർവ്വഹിക്കുക. തീർച്ചയായും സൽകർമ്മങ്ങൾ ദുഷ്കർമ്മങ്ങളെ നീക്കിക്കളയുന്നതാണ്. [വി.ഖു.11:114]

﴿ كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴾ المطففين: 14

അല്ല, പക്ഷെ, അവർ പ്രവർത്തിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നത് അവരുടെ ഹൃദയങ്ങളിൽനിന്ന് കറയുണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്നു. [വി.ഖു. 83:14]

അതുകൊണ്ട് സത്യവിശ്വാസി സദാ തന്റെ ആത്മശുദ്ധീകരണത്തിനായി പ്രവർത്തിക്കണം. നന്മചെയ്യാനും തിന്മയിൽനിന്നു അകലാനും രാപകലില്ലാതെ ത്യാഗപരിശ്രമങ്ങൾ നടത്തുകയും വേണം. എപ്പോഴും ആത്മവിചാരണ നടത്തുകയും നന്മയോടടുക്കാൻ പ്രേരിപ്പിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുകയും വേണം. അല്ലാഹുവിനെ ധിക്കരിക്കുന്നതിൽ നിന്ന് അതിനെ പിടിച്ചു പിറന്നാട്ട് വലിക്കുന്നതു പോലെത്തന്നെ, അനുസരണത്തിലേക്ക് അതിനെ തള്ളിവിടുകയും വേ

ണം. ഇതിനായി താഴെ പറയുന്ന കാര്യങ്ങൾ സ്വീകരിക്കാവുന്നതാണ്:

1-പശ്ചാത്താപം: എല്ലാതെറ്റുകളിൽ നിന്നും വിട്ടുനിൽക്കുക, കഴിഞ്ഞുപോയ ഫാപങ്ങളെ കുറിച്ചു വേദിക്കുക, ഭാവിയിൽ അത്തരം തെറ്റുകളിലേക്കു മടങ്ങുകയില്ലെന്ന ഉറച്ച തീരുമാനം എന്നിവയാണ് ഇതുകൊണ്ടുള്ള വിവക്ഷ. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوُوبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن يُكَفِّرَ عَنْكُمْ

سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُم جَنَّاتٍ تَجْرَىٰ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ﴾ التحريم: 8

സത്യവിശ്വാസികളേ, നിങ്ങൾ അല്ലാഹുവിനോട് നിഷ്കളങ്കമായ പശ്ചാത്താപം കൈകൊണ്ട് മടങ്ങുക. നിങ്ങളുടെ രക്ഷിതാവ് നിങ്ങളുടെ ഫാപങ്ങൾ മാച്ചുകളയുകയും താഴ്ഭാഗത്തുകൂടി അരുവികൾ ഒഴുകുന്ന സ്വർഗത്തോപ്പുകളിൽ നിങ്ങളെ പ്രവേശിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തേക്കാം. [വി. ൨൨:66-8]

നബി (സ) പറഞ്ഞു:

إِنَّ اللَّهَ يَسْطُرُ يَدَهُ بِاللَّيْلِ لِيَتُوبَ مَسِيءُ النَّهَارِ، وَيَسْطُرُ يَدَهُ بِالنَّهَارِ لِيَتُوبَ

مَسِيءُ اللَّيْلِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا (مسلم)

നിശ്ചയം അല്ലാഹു രാത്രിയിൽ അവന്റെ കൈനീട്ടുന്നു. പകലിൽ തെറ്റുചെയ്ത കുറ്റവാളി പശ്ചാത്താപിക്കാൻ വേണ്ടി പകൽ സമയത്തും അവൻ അവന്റെ കൈനീട്ടുന്നു. രാത്രിയിൽ ഫാപം ചെയ്തവൻ പശ്ചാത്താപിക്കാൻ വേണ്ടി സൂര്യൻ അതിന്റെ അസ്തമയ സ്ഥാനത്തു നിന്ന് ഉദിക്കുന്നത് (അന്ത്യനാൾ) വരെ ഇങ്ങനെയായിരിക്കും. [മുസ്ലിം]

2-നിരീക്ഷണം: ജീവിതത്തിൽ ഓരോ നിമിഷത്തിലും മുസ്ലിം തന്റെ രക്ഷിതാവിനെ നിരീക്ഷിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കണം. അവൻ രഹസ്യ പരസ്യങ്ങൾ അറിഞ്ഞു കൊണ്ടിരിക്കുകയും സഭാ വിക്ഷിപ്തം കൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ടെന്ന് മനസ്സിലാക്കുക. അപ്പോൾ മാത്രമേ നാമനെ കുറിച്ചുള്ള ദൃഢവിശ്വാസം മനസ്സിൽ വരികയു

ഉള്ള അവനെ സ്മരിക്കുമ്പോൾ ശാന്തത തോന്നുകയും അവനെ അനുസരിക്കുമ്പോൾ സുഖംലഭിക്കുകയും ഉള്ള അല്ലാഹുവിലേക്കുള്ള ആഭിമുഖ്യം വർദ്ധിക്കുകയും അവനല്ലാത്തവയിൽ നിന്നു വിമുഖതയുണ്ടാകുകയും ചെയ്യുകയുള്ളു. മുമ്പത്തെ അല്ലാഹുവിന് സമർപ്പിക്കുക എന്ന് അല്ലാഹു പറഞ്ഞതിന്റെ ആശയം ഇതത്രെ. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِّمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ﴾ النساء: 125

സഭവ്യക്തനായിക്കൊണ്ട് തന്റെ മുമ്പത്തെ അല്ലാഹുവിന് കീഴ്പ്പെടുത്തിയവനെക്കാൾ ഉത്തമ മതക്കാരൻ ആരുണ്ട്? (ബി.ഖു.4:125).

ഇതു തന്നെയാണ് അല്ലാഹു പറയുന്ന മറ്റൊരു വചനത്തിലെ പൊരുളും. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُو مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُبَيِّضُونَ فِيهِ﴾ يوسف: 61

(നബിയേ) നി വല്ലകാര്യത്തിലും ഏർപ്പെടുകയോ അതിനെപ്പറ്റി ചർച്ചയ്ക്കുമ്പോൾ നിന് വല്ലതും ഓതിക്കേൾപ്പിക്കുകയോ, നിങ്ങൾ ഏതെങ്കിലും പ്രവർത്തനത്തിൽ ഏർപ്പെടുകയോ ചെയ്യുന്നുവെങ്കിൽ നിങ്ങളിൽ മുഴുകുന്ന സമയത്ത് നിങ്ങളുടെമേൽ സാക്ഷിയായി നാം ഉണ്ടാകാതിരിക്കുകയില്ല. (ബി.ഖു.10:61)

നബി (സ) പറയുന്നു:

أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ، فَإِنْ لَمْ تَكُن تَرَاهُ فَإِنَّكَ يَرَاكَ (مغنى عليه)

അല്ലാഹുവിനെ നിന്റെ കൺമുന്നിൽ കാണുന്നതു പോലെ നി ആരാധന ചെയ്യുക, നി അവനെ കാണുന്നില്ലെങ്കിലും അവൻ നിനെ കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുണ്ട്. ബു-മു

3-ആത്മവിചാരണം. ഒരു മുസ്‌ലിം ഐഹിക ജീവിതത്തിൽ രാപ്പകൽ അദ്ധ്വാനിക്കുന്നത് പരലോക വിജയത്തിനും അവിടുത്തെ

മാനുതക്കും അല്ലാഹുവിന്റെ പ്രീതി കരസ്ഥമാക്കാനും വേണ്ടിയാകുന്നു. ദുസ്താവ് അവന്റെ പ്രവർത്തന മണ്ഡലവുമായകുന്നു. അപ്പോൾ അവൻ തന്റെമേൽ നിർബന്ധമായിട്ടുള്ള കാര്യങ്ങളെ കുറിച്ചു വിചിന്തനം നടത്തിയിരിക്കണം. ഒരു വ്യാപാരി തന്റെ കച്ചവടത്തിന്റെ മൂലധനത്തിന്റെ കണക്കെടുക്കുന്നതു പോലെ വ്യാപാരി ലാഭത്തിന്റെ കണക്കെടുക്കുന്നതു പോലെ മുസ്ലിം ഐഹികമായ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ കണക്കും നോക്കണം. കച്ചവടത്തിലെ നഷ്ടത്തെ കുറിച്ചു ചിന്തിക്കുന്നതു പോലെയായിരിക്കണം തെറ്റുകളെ കുറിച്ചുള്ള ചിന്ത. അനന്തരം ഓരോദിവസവും അവൻ തന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ വിലയിരുത്താൻ സമയം കണ്ടെത്തണം. നിർബന്ധ കാര്യങ്ങളിൽ വിഴ്ച കണ്ടാൽ ഉടൻതന്നെ അതു പരിഹരിക്കുക. ചെയ്തു തീർക്കാൻ (ഖദാവിട്ടാൻ) പറ്റിയവയാണെങ്കിൽ അങ്ങനെ ചെയ്യുക. അങ്ങനെ ചെയ്യാൻ പറ്റാത്തവയാണെങ്കിൽ ഐഹികമായ (സുന്ദരമായ) പ്രവർത്തനങ്ങൾ കൂടുതൽ ചെയ്തുകൊണ്ട് പരിഹാരം ചെയ്യുക. വിരോധിക്കപ്പെട്ട കാര്യങ്ങൾ ചെയ്തതു കൊണ്ടാണ് നഷ്ടമുണ്ടായതെങ്കിൽ ഉടൻടി ഫപമോചനം തേടുക, വേദിച്ചു മടങ്ങുക. ചെയ്ത കുറ്റത്തിനു പരിഹാരമായേക്കാവുന്ന സൽകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുക. ഇതാണ് ആത്മവിചാരണ കൊണ്ടുദ്ദേശ്യം. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ لِغَدٍ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ

خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ﴾ (الحشر: 18)

സത്യവിശ്വാസികളേ, നിങ്ങൾ അല്ലാഹുവെ സൂക്ഷിക്കുക. ഓരോവ്യക്തിയും താൻ നാളെക്കുവേണ്ടി എന്തൊരു മുന്നോരുക്കമാണ് ചെയ്തുവെച്ചിട്ടുള്ളതെന്ന് നോക്കിക്കൊള്ളട്ടെ. [വി.ഖ.59:18]

ഉമറുബ്നുൽ ഖത്താബ് (റ) ഇപ്രകാരം പറയുകയുണ്ടായി:

حاسبوا قبل أن تحاسبوا (أحمد)

നിങ്ങൾ വിചാരണക്കു വിധേയരാകുന്നതിനു മുമ്പ് തന്നെ, നി

ങ്ങൾ സ്വയം വിചാരണ ചെയ്യുക.

4-ആത്മത്യാഗം: മുസ്ലിമിന്റെ ഏറ്റവും വലിയശത്രു അവന്റെ മനസ്സ് തന്നെയാണ്. അതെപ്പോഴും തെറ്റിലേക്ക് ആകർഷിക്കപ്പെടുകയും നന്മയിൽ നിന്ന് അകലുകയും തിന്മ കൽപിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കും. സദാ സുഖം ഇഷ്ടപ്പെട്ടു കൊണ്ടിരിക്കും. ദേഹേച്ഛകൾ -നാശകരങ്ങളാണെങ്കിലും- അതിനെ പിടിച്ചുവലിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും. ഇത് തിരിച്ചറിഞ്ഞ് മുസ്ലിം നന്മചെയ്യുന്നതിലും തെറ്റുകളിൽനിന്ന് അകലുന്നതിലും തന്റെ ശരീരത്തെ നിർബന്ധിക്കും. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَالَّذِينَ جَاهَلُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْخَسِيئِينَ﴾

العنكبوت: ٦٩

നമ്മുടെ മാർഗത്തിൽ സമരത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടവരാരോ, അവരെ നമ്മുടെ വഴികളിലേക്ക് നാം നയിക്കുക തന്നെ ചെയ്യുന്നതാണ്. തീർച്ചയായും അല്ലാഹു സദ്വൃത്തരോടൊപ്പമാണ്. [വി.ഖു.29:69]

ഇതാണ് സൽകർമ്മികളും സത്യവിശ്വാസികളുമായവരുടെ മാർഗം. നബി (സ) ഓരോ രാത്രിയിലും തന്റെ തിരുപാദങ്ങളിൽ നിരുവരുവോളം നിന്നു നമസ്കരിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. അതിനെ കുറിച്ചു ചോദിക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മറുപടി ഇതായിരുന്നു:

أَحَبُّ أَنْ أَكُونَ عَبْدًا شَكُورًا (البخاري)

കൃതജ്ഞതയുള്ള ഒരു മയാകാൻ ഞാനും ഇഷ്ടപ്പെടുന്നില്ലേ?

മാതാപിതാക്കളോട്

മാതാപിതാക്കളോട് തനിക്കുള്ള കടമകൾ, അവരോട് നിർബന്ധമായും നന്മചെയ്യുക, അനുസരിക്കുക എന്നിവയിലെല്ലാം മുസ്ലിം വിശ്വസിക്കുന്നു. തന്റെ പിറവിക്കു കാരണക്കാർ അവരാണ് എന്നതുകൊണ്ടോ, അവർ തനിക്കുവേണ്ടി ചെയ്തതന്നെ നല്ല കാര്യങ്ങൾക്കുള്ള ഒരു പ്രത്യേകകാരമായിട്ടോ അല്ല ഇവയൊന്നും അവർക്ക് ഇതെല്ലാം ചെയ്തു കൊടുക്കണമെന്ന് അല്ലാഹു

കൽപ്പിച്ചതു കൊണ്ടാണ്. അല്ലാഹു പറയുന്നു,

﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا﴾ الإسراء: 23

തന്നെയല്ലാതെ നിങ്ങൾ ആരാധിക്കരുതെന്നും, മാതാപിതാക്കൾക്ക് നന്മചെയ്യണമെന്നും നിന്റെ രക്ഷിതാവ് വീധിച്ചിരിക്കുന്നു. [വി.മു.17:23]
നബി (സ) പറഞ്ഞു,

ألا أنبئكم بأكبر الكبائر؟ قالوا بلى يا رسول الله، قال الإشراك بالله وعقوق الوالدين. . . (متفق عليه)

മഹാപാപങ്ങളിൽ വച്ച് ഏറ്റവും മഹാപാപത്തെ കുറിച്ചു ഞാൻ നിങ്ങൾക്കു പറഞ്ഞുതരട്ടെയോ? അവർ പറഞ്ഞു: അതെ, ദൈവദൂതരേ. നബി: അല്ലാഹുവിൽ പങ്കുചേർക്കുക, മാതാപിതാക്കൾക്കു നന്മചെയ്യാതിരിക്കുക. [മു.മു.]

قال عبد الله بن مسعود : سألت النبي أي الأعمال أحب إلى الله تعالى؟ قال الصلاة على وقتها، فقلت: ثم أي؟ قال بر الوالدين، قلت ثم أي؟ قال الجهاد في سبيل الله (البخاري)

അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു മസ്ഊദ് (റ) പറയുന്നു, ഞാൻ നബി (സ) യോടു ചോദിച്ചു, അല്ലാഹുവിന് ഏറ്റവും പ്രിയപ്പെട്ട പ്രവൃത്തി ഏതാണ്. നബി: നമസ്കാരം അതിന്റെ നിശ്ചിത സമയത്ത് നിർവ്വഹിക്കുക. ഞാൻ : പിന്നെ ഏതാണ്? നബി: മാതാപിതാക്കൾക്കു നന്മചെയ്യുക. പിന്നെ ഏതാണെന്ന് ഞാൻ ചോദിച്ചു. നബി (സ) പറഞ്ഞു, അല്ലാഹുവിന്റെ മാർഗത്തിൽ ജിഹാദ് ചെയ്യൽ.

جاء رجل إلى النبي يستأذنه في الجهاد فقال: أحي والدك؟ قال نعم، قال ففيمها فجاهد (متفق عليه)

ജിഹാദിനു ഹറപ്പൊടൻ അനുവാദം ചോദിച്ചുകൊണ്ട് നബി(സ) യുടെ അടുക്കൽ വന്ന ഒരാളോട് നബി (സ) ചോദിച്ചു: നിന്റെ

മാതാപിതാക്കൾ ജീവിച്ചിരിപ്പുണ്ടോ? ആഗതൻ: അതെ. നബി: എ
ന്നാൽ നീ അവരുടെ കാര്യത്തിൽ താഗപരിശ്രമം ചെയ്യുക. ബു-മു

മുസ്ലിം ഈ കടമകൾ അറിഞ്ഞിരിക്കണം. അല്ലാഹുവിന്റെ
കൽപനക്കു കീഴ്പെട്ടുകൊണ്ടും അവന്റെ ഉപദേശം നടപ്പാക്കു
ന്നവനായിക്കൊണ്ടും അവ പൂർണ്ണമായി നിറവേറ്റണം. മാതാപിതാ
ക്കളോട് താഴെ പറയുന്ന മര്യാദകൾ പാലിക്കുന്നതിൽ നിതാന്ത
ജാഗ്രത പുലർത്തുക.

1-അല്ലാഹുവിന്റെ കൽപനകൾക്കും മതനിയമങ്ങൾക്കും വിരുദ്ധമ
ല്ലാത്ത അവരുടെ ഏതുകൽപനയും വിരോധവും അനുസരിക്കു
ക. അല്ലാഹുവിനെ ധിക്കരിച്ചു കൊണ്ട് ഒരുസുഷ്ടിയെയും അ
നുസരിക്കാൻ പാടില്ല. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَإِنْ جَاهِدَاكَ عَلَىٰ أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا وَصَاحِبُهَا

فِي الدِّينِ مَعْرُوفًا﴾ لقمان: 15

നിനക്കു യാതൊരറിവുമില്ലാത്ത വല്ലതിനെയും എന്തോട്
നി പങ്കുചേർക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ അവർ നിന്റെനേർ നിർ
ബന്ധം ചെയ്യത്തുന്നപക്ഷം അവരെ നി അനുസരിക്കരുത്.
ഇഹലോകത്ത് അവരോട് നി നല്ല നിലയിൽ സഹവസ
ിക്കുക. [വി.ഖു.31:15]

നബി (സ) പറഞ്ഞു:

طاعة لخلق في معصية الخالق (أحمد)

[സുഷ്ടാവിന്റെ കൽപനക്കു വിരുദ്ധമാകുന്ന കാര്യങ്ങളിൽ ഒരു
സുഷ്ടിയെയും അനുസരിക്കാൻ പാടില്ല.

2-അവരെ ആദരിക്കുക, അവരോട് മര്യാദപൂർവ്വം പെരുമാറുക.
അവരോട് അനുകമ്പയും കാര്യണുവും കാണിക്കുക. വാക്കിലും
പ്രവൃത്തിയിലും അവരെ ബഹുമാനിക്കുക. അവരുടെ ശബ്ദത്തെ
ക്കാൾ ശബ്ദം ഉയർത്തി സംസാരിക്കാതിരിക്കുക. അവർക്കു മ
ുന്നിൽ നടക്കാതിരിക്കുക. ഭാര്യ മക്കൾ എന്നിവർക്കൊന്നും അവ
രെക്കാൾ മുൻഗണന നൽകാതിരിക്കുക. അവരുടെ സമ്മതവു
ത്വപ്രതിയുമില്ലാതെ യാത്രചെയ്യാതിരിക്കുക.

3-കഴിയാവുന്ന എല്ലാ നന്മകളും അവർക്കു ചെയ്തു കൊടുക്കുക. അവർക്കു ഭക്ഷണം, വസ്ത്രം എന്നിവ നൽകുക. രോഗമായാൽ ചികിത്സിക്കുക. അവർക്കു നേരെവരുന്ന ബുദ്ധിമുട്ടുകളെ തടയുക. അവർക്കു വേണ്ടി സ്വന്തം ആത്മാവിനെ ബലിനൽകാനും തയ്യാറാകുക.

4-അവർക്കു വേണ്ടി പ്രാർത്ഥിക്കുക, ഫാപമോചനം തേടുക. അവരുടെ കൂട്ടുകാരെ ആദരിക്കുക.

മക്കൾ

പിതാവിന് തന്റെ മക്കളോട് ചില കടപ്പാടുകളെല്ലാം ഉണ്ടെന്ന് മുസ്ലിം മനസ്സിലാക്കിയിരിക്കണം. മക്കളുടെ മാതാവകാൻ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്ന സ്ത്രീ (ഭാര്യ) നല്ലവളാകാൻ ശ്രമിക്കണം. സന്താനങ്ങൾക്കു നല്ലപേരു വിളിക്കണം. ജനിച്ചു ഏഴാംദിവസം കുട്ടിക്കു വേണ്ടി മൃഗബലി (അഖീഖ) നടത്തുകയും (ആൺകുട്ടിയാണെങ്കിൽ) ചേലാകർമ്മം നടത്തുകയും വേണം. കുട്ടികളോട് കാരണവും ദയയും ഉണ്ടാകണം. അവർക്കു വേണ്ടി പണം ചെലവഴിക്കുകയും അവരെ നല്ലനിലക്ക് വളർത്തുകയും വേണം. അവന് മത-ഭൗതിക വിദ്യാഭ്യാസങ്ങൾ നൽകാനും സംസ്കാര സമ്പന്നനാക്കാനും അതിവ ശ്രദ്ധപുലർത്തണം. ഇസ്ലാമികമായ നിർബന്ധ-ഐഹിക കർമ്മങ്ങൾ അനുഷ്ഠിക്കുന്നതിലും മര്യാദകൾ പാലിക്കുന്നതിലും പരിശീലനം നൽകുക. പ്രായപൂർത്തിയെത്തിയാൽ വിവാഹം കഴിപ്പിക്കുക. പിന്നീട് അവൻ താങ്കളുടെ സംരക്ഷണത്തിൽ കഴിയണമോ അതോ വേറിട്ടു താമസിക്കണമോ എന്നകാര്യത്തിൽ അവന് സ്വാതന്ത്ര്യം അനുവദിക്കുക. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُنْمِ الرِّضَاعَ

وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ﴾ البقرة: ٢٣٣

മാതാക്കൾ തങ്ങളുടെ സന്താനങ്ങൾക്ക് ഹൃദയമായ രണ്ടുകൊല്ലം മുലകൊടുക്കേണ്ടതാണ്. (കുട്ടിയുടെ) മുലകുടി ഹൃദയമാക്കണം എന്നുദ്ദേശിക്കുന്നവർക്കത്രെ ഇത്. അവർക്ക് (മുലകൊടുക്കുന്ന മാതാക്കൾക്ക്) മര്യാദയനുസരിച്ചു ഭ

ക്ഷണവും വസ്ത്രവും നൽകേണ്ടത് കൂട്ടിയുടെ പിതാവിന്റെ ബാധ്യതയാകുന്നു. [വി.ഖ.2:233]

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ﴾

التحریم: ٦

സത്യവിശ്വാസികളേ, സ്വദേഹങ്ങളെയും നിങ്ങളുടെ ബന്ധുക്കളെയും, മനുഷ്യരും കല്ലുകളും ഇന്ധനമായിട്ടുള്ള നരകാഗ്നിയിൽ നിന്ന് നിങ്ങൾ കാത്തു രക്ഷിക്കുക. [വി.ഖ.66:6]

﴿وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِنَّا كُمْ أَنَقَلَهُم

كَانَ خَطَاً كَبِيراً ﴿٣١﴾ الإسراء: ٣١

ദാരിദ്ര്യഭയത്താൽ നിങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ കുഞ്ഞുങ്ങളെ കൊന്നുകളയരുത്. നാമാണ് അവർക്കും നിങ്ങൾക്കും ഉപജീവനം നൽകുന്നത്. അവരെ കൊല്ലുന്നത് തിരിച്ചയായും ഭീമമായ അപരാധമാകുന്നു. [വി.ഖ.17:31]

നബി (സ) പറഞ്ഞു:

الغلام مرتين بعقيقه تذبیح عنه يوم السابع، ويسمى فيه ويخلق رأسه (اصحاب السنن)

ജാരോകുഞ്ഞും അതിന്റെ ഏഴാംദിവസം അറക്കപ്പെട്ട അബൂഖരിയിൽ ബന്ധിതനാകുന്നു. അന്നേദിവസം അവന്റെ മുടികളുടേയും പേശുവിളിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്യണം. [അസ്ഹാബുസ്സുന്ന]]

ساوا بين أولادكم في العطية (البهقي والطبراني)

ദാനത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ സന്താനങ്ങൾക്കിടയിൽ നിങ്ങൾ തുല്യത പുലർത്തുക. [ബൈഹഖി, തുബ്റാനി]

مروا أولادكم بالصلاة وهم أبناء سبع سنين واضربوهم عليها وهم أبناء عشر

سنين وفرقوا بينهم في المضاجع (أبو داود والطبراني)

നിങ്ങളുടെ കുട്ടികൾക്കു ഏഴുവയസ്സായാൽ അവരോട് നമസ്കരിക്കാൻ കൽപിക്കുക. പത്തുവയസ്സായാൽ നമസ്കാര കാര്യത്തിൽ അവരെ നിങ്ങൾ അടിക്കുക. കിടപ്പറയിൽ മാറ്റിക്കിടത്തുകയും ചെയ്യുക. [അബൂദാവൂദ്, തുബ്റാനി]

സഹോദരങ്ങൾ

സഹോദരങ്ങളോടുള്ള സമീപനം മാതാപിതാക്കളും മക്കളും തമ്മിലുള്ള സമീപനം പോലെത്തന്നെയാണ് ഒരുമുസ്ലിം കാണേണ്ടത്. അനുജന്മാർ ജേഷ്ഠന്മാരെ കാണേണ്ടത് പിതാവിനെ പോലെതന്നെയാണ്. മുത്തസഹോദരങ്ങൾ ഇളയവരോട് അനുവർത്തിക്കേണ്ടത് പിതാവ് മക്കളോടെന്ന പോലെയായിരിക്കണം. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

بر أمك وأباك، ثم أختك وأخاك، ثم أبنائك وأبناتك (الحاكم)

നീ നിന്റെ മാതാപിതാക്കളോട് നല്ലനിലക്ക് വർത്തിക്കുക. പിന്നീട് നിന്റെ സഹോദരിയോട്. പിന്നീട് നിന്റെ സഹോദരനോട്. പിന്നീട് അടുത്തവർ അതിനടുത്തവർ എന്ന ക്രമത്തിൽ. [ഹാകിം]

ദമ്പതികൾ

ഭാര്യഭർത്താക്കന്മാരുടെ കടമകളെ മുസ്ലിം അംഗീകരിക്കണം. അവ പരസ്പരമുള്ള കടമകളാകുന്നു. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ ۗ﴾ البقرة: 228

സ്ത്രീകൾക്ക് (ഭർത്താക്കന്മാരോട്) ബാധ്യതകൾ ഉള്ളതുപോലെ തന്നെ ന്യായപ്രകാരം അവർക്ക് അവകാശങ്ങൾ കിട്ടേണ്ടതുണ്ട്. എന്നാൽ പുരുഷന്മാർക്ക് അവരെക്കാളുപരി ഒരു പദവിയുണ്ട്. [വി.ഖു.2:228]

ഭാര്യഭർത്താക്കൾ രണ്ടുപേർക്കുമുള്ള അവകാശങ്ങളെ ഈ ഖുർആൻ വചനം സ്ഥിരീകരിക്കുന്നതോടൊപ്പം പുരുഷന് ചില പ്രത്യേക പരിഗണനകൾ നൽകുകയും ചെയ്യുന്നു. നബി(സ) തന്റെ ഹജ്ജ് വേളയിലെ പ്രസംഗത്തിൽ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു:

إني لكم على نساءكم حقا، ولنساءكم عليكم حقا. (اصحاب السنن وصححه المولى)

ശ്രദ്ധിക്കുക. നിങ്ങളുടെ ഭാര്യമാർക്ക് നിങ്ങളോട് ചില കടമകളുണ്ട്, നിങ്ങൾക്കു നിങ്ങളുടെ ഭാര്യമാരോടും ചില കടമകളുണ്ട്. ത്രിരീതി

ഈ കടമകളിൽ ചിലത് രണ്ടുകൂട്ടർക്കുമുള്ളതും ചിലത് ഓരോരുത്തർക്കും പ്രത്യേകമായവയുമാണ്. രണ്ടുകൂട്ടർക്കുമുള്ള കടമകൾ ഇവയാകുന്നു:

1-വിശ്വസ്തത.

രണ്ടുപേരും പരസ്പരം വിശ്വസ്തരായിരിക്കൽ നിർബന്ധമാകുന്നു. ചെറുതോ വലുതോ ആയ ഒരുകാര്യത്തിലും വഞ്ചനപെടില.

2-സ്നേഹവും കാരുണ്യവും.

ഓരോരുത്തരും പരസ്പരം അങ്ങയറ്റത്തെ സ്നേഹവും കാരുണ്യവുമുള്ളവരായിരിക്കണം. ഈ സ്നേഹബഹുമാനങ്ങൾ ജീവിതത്തിൽ മുഴുവൻ ഉണ്ടായിരിക്കുകയും വേണം. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً ۚ ﴾

الروم: 21

നിങ്ങൾക്ക് സമാധാനപൂർവ്വം ഒത്തുചേരേണ്ടതിനായി നിങ്ങളിൽ നിന്ന് തന്നെ നിങ്ങൾക്ക് ഇണകളെ സൃഷ്ടിക്കുകയും, നിങ്ങൾക്കിടയിൽ സ്നേഹവും കാരുണ്യവും ഉണ്ടാക്കുകയും ചെയ്തതും അവന്റെ ദൃഷ്ടാന്തങ്ങളിൽ പെട്ടതത്രെ. [വി.ഖു.30:21]

നബി (സ) പറഞ്ഞു:

من لا يرحم لا يرحم (البخاري)

കാരുണ്യം കാണിക്കാത്തവൻ കാരുണ്യം ചെയ്യപ്പെടുകയില്ല. ബുഖാരി

3-പരസ്പരധാരണ.

പരസ്പരം വിശ്വസ്തരായിരിക്കണം. തന്റെ സത്യസന്ധത, ഗുണകാക്ഷ, നിഷ്കളങ്കത എന്നിവയിൽ യാതൊന്നും മറച്ചുവക്കാത്ത വിധമായിരിക്കണമിത്. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ ﴾ الخمرات: 10

സത്യവിശ്വാസികൾ (പരസ്പരം) സഹോദരങ്ങൾ തന്നെയാകുന്നു. [വി.ഖു.49:10]
നബി (സ) പറഞ്ഞു:

لا يؤمن أحدكم حتى يحب لأخيه ما يحب لنفسه (متفق عليه)

നിങ്ങളിലൊരാളും സത്യവിശ്വാസിയായവകയില്ല, തനിക്ക് ഇഷ്ടപ്പെടുന്നതെന്തും തന്റെ സഹോദരനും ഇഷ്ടപ്പെടുന്നതു വരെ.

അയാളർക്കു ബന്ധം വിശ്വാസ സാഹോദര്യത്തിന് കൂടുതൽ ശക്തിയും ഉറപ്പും പകരുന്നതാണല്ലോ.

4-പൊതു മര്യാദകൾ.

സാമ്യത, പരസ്പരം കാണുമ്പോളുള്ള പുഞ്ചിരി, ഔദാര്യം, ആദരവ്, ബഹുമാനം എന്നിവ. ഇവയെല്ലാം അല്ലാഹു കൽപിച്ചിട്ടുള്ള പെരുമാറ്റ മര്യാദകളാണ്. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿ وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ ﴾ النساء: 19

അവരോട് നിങ്ങൾ മര്യാദയോടെ സഹവർത്തിക്കേണ്ടതാണ്. [വി.ഖു.4:19]

നബി (സ) യും ഇതേകാര്യം തന്നെ ഉപദേശിക്കുകയുണ്ടായി.

استوصوا بالنساء خيرا (مسلم)

സ്ത്രീകളുടെ കാര്യത്തിൽ നൽകുന്ന സദുപദേശങ്ങൾ നിങ്ങൾ സ്വീകരിക്കുവിൻ. [മുസ്ലിം]

ഓരോരുത്തർക്കും പ്രത്യേകമായുള്ള അവകാശങ്ങൾ താഴെ പറയുന്നു.

ഭർത്താവിന്റെ കടമകൾ

1-ഭാര്യയുമായി നല്ലനിലക്ക് സഹവർത്തിക്കുക. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿ وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ ﴾ النساء: 19

അവരോട് നിങ്ങൾ മരണയോടെ സഹവർത്തിക്കേണ്ടതാണ്. [വി.ഖു.4:19]

ഭർത്താവ് ഭക്ഷണം കഴിക്കുകയാണെങ്കിൽ അവൾക്കും ഭക്ഷണം നൽകുക. അവൻ വസ്ത്രം ധരിക്കുകയാണെങ്കിൽ അവൾക്കും ഉടുപ്പിക്കുക. അവൾ അനുസരണമേറിയ ക്ഷണിക്കുകയാണെങ്കിൽ അവളെ മരണകൾ പഠിപ്പിക്കുക. സ്ത്രീകളെ ഉപദേശിക്കാൻ അല്ലാഹു കൽപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. അവളെ അതിന്റെ പേരിൽ അപഹസിക്കുക, തെറിവിളിക്കുക, ചീത്തപറയുക എന്നിവയ്ക്കും പാടില്ല. ഉപദേശത്തിന് അവൾ അനുസരിച്ചാൽ മറ്റൊന്നും ചെയ്യാൻ പാടില്ല. അല്ലാത്തപക്ഷം കിടപ്പറയിൽ ഉപേക്ഷിക്കുക. അതുകൊണ്ടും അനുക്രമം ലഭ്യമല്ലെങ്കിൽ അടിക്കാം. മുറിവാകാതെ, രക്തം ഹെടിയാതെ, അംഗഭംഗം വരുത്താതെ അടിക്കുക. മുഖത്തടിക്കരുത്. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَالَّتِي تَخَافُ نُشُوزَها فَيَضْحَكُها وَها تُطْوَها وَها تُجْرُها فِي الْمَضَاجِعِ واضربوها﴾
فَإِنْ أَطَعْتَكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْها سَبِيلًا ﴿٣٤﴾ النساء

എന്നാൽ അനുസരണമേറിയ ക്ഷണിക്കുമെന്ന് നിങ്ങൾ ആശങ്കിക്കുന്ന സ്ത്രീകളെ നിങ്ങൾ ഉപദേശിക്കുക. കിടപ്പറകളിൽ അവരുമായി അകന്നു നിൽക്കുക. അവരെ അടിക്കുകയും ചെയ്തു കൊള്ളുക. എന്നിട്ടവർ നിങ്ങളെ അനുസരിക്കുന്ന പക്ഷം പിന്നെ നിങ്ങൾ അവർക്കെതിരിൽ ഒരു മാർഗ്ഗവും തേടരുത്. [വി.ഖു.4:34]

ഭാര്യയോടുള്ള കടമകളെ കുറിച്ചു ചോദിച്ച ഒരാളോട് നബി (സ) പറഞ്ഞു:

ان تطعمها إن طعمت، وتكسوها إن اكتسيت، ولا تضرب الوجه، ولا تقبح، ولا تهجر إلا في البيت (ابوداود)

നി ഭക്ഷണം കഴിക്കുകയാണെങ്കിൽ അവൾക്കും ഭക്ഷണം നൽകുക, നി വസ്ത്രം ധരിക്കുകയാണെങ്കിൽ അവൾക്കും വസ്ത്രം നൽകുക. മുഖത്ത് അടിക്കരുത്. അവഹേളിക്കരുത്, വീട്ടിൽ

വെച്ചല്ലാതെ പിണങ്ങരുത്. [അബൂദാവൂദ്]

أَلَا وَحَقُّهُنَّ عَلَيْكُمْ أَنْ تُحْسِنُوا إِلَيْهِنَّ فِي كِسْوَتِهِنَّ وَطَعَامِهِنَّ (الترمذي)

ശ്രദ്ധിക്കുക; നിങ്ങൾക്ക് അവരോടുള്ള കടമ, അവരുടെ ഭക്ഷണം വസ്ത്രം എന്നിവയിൽ നന്മചെയ്യലാകുന്നു.

لَا يَفْرَكُ مُؤْمِنٌ مُؤْمِنَةً إِنْ كَرِهَ مِنْهَا خُلُقًا رَضِيَ مِنْهَا آخَرُ (مسلم)

ഒരു സത്യവിശ്വാസി വിശ്വാസിനിയെ വെറുക്കരുത്. അവളുടെ ഒരുസ്വഭാവം നിങ്ങളെ വെറുപ്പിക്കുമെങ്കിൽ മറ്റൊന്ന് നിങ്ങളെ സന്തോഷിപ്പിക്കും.

2-മതകാര്യങ്ങളിൽ അറിവില്ലാത്തവളാണെങ്കിൽ അവളെ പഠിപ്പിക്കുക. അല്ലെങ്കിൽ അതിനുള്ള സദസ്സുകളിൽ ഹജറായി അതു പഠിക്കാൻ അവൾക്കു അനുവാദം നൽകുക. അവളുടെ ഭക്ഷണ ധാന്യങ്ങൾക്കുള്ള ആവശ്യത്തെക്കാൾ നിസ്സാരമല്ല അവളുടെ മതപരമായ അറിവ്. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ آمِنُوا قُوا أَفْسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ بَارًا وَقَوُّهَا النَّاسُ وَالْجِبَارَةُ﴾ التحريم: 6

സത്യവിശ്വാസികളേ, സ്വദേഹങ്ങളെയും നിങ്ങളുടെ ബന്ധുക്കളെയും, മനുഷ്യരും കല്ലുകളും ഇന്ധനമായിട്ടുള്ള നരകാഗ്നിയിൽനിന്ന് നിങ്ങൾ കാത്തുരക്ഷിക്കുക. [വി.ഖ.6:6]

3-ഇസ്ലാമികാധാരപനങ്ങൾ ജീവിതത്തിൽ പകർത്താൻ അവളെ നിർബന്ധിക്കുക. നഗ്നതാ പ്രകടനം, അനു പുരുഷരുമായി അവൾ കൂടിക്കലരുക എന്നിവയിൽ നിന്നും അവളെ വിലക്കുക. അവളുടെ സംരക്ഷണത്തിന്റെ ചുമതലയേറ്റ, ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെടുന്നയാൾ പുരുഷനാകുന്നു. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ﴾ النساء: 34

പുരുഷന്മാർ സ്ത്രീകളുടെമേൽ നിയന്ത്രണാധികാരം ഉള്ളവരാകുന്നു. [വി.ഖ.4:34]

നബി (സ) പറയുന്നു:

الرجل راعٍ في أهله ومسؤول عن رعيته (البخاري)

പുരുഷൻ അവന്റെ വീട്ടിലെ ഭരണാധിപനാകുന്നു. അവന്റെ

ഉത്തരവാദിത്വത്തെ കുറിച്ചു ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെടുന്നവനുമാകുന്നു.

ഭാര്യയുടെ കടമകൾ

ഭാര്യ തന്റെ ഭർത്താവിനോട് താഴെ പറയുന്ന കടമകളും കർത്തവ്യങ്ങളും നിർവ്വഹിച്ചിരിക്കണം.

1-ദൈവധിക്കാരപരമല്ലാത്ത കാര്യങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തെ അനുസരിക്കുക. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿ فَإِنْ أَطَعْتُمْ كَمَ لَا تَبْغُوا عَلَيْنَّ سَيِّئًا ۝ النساء: ٣٤ ﴾

എന്നിട്ടവർ നിങ്ങളെ അനുസരിക്കുന്നപക്ഷം പിന്നെ നിങ്ങൾ അവർക്കെതിരിൽ ഒരുമാർഗ്ഗവും തേടരുത്. [വി.ഖ. 4:34] നബി (സ) പറഞ്ഞു:

إذا دعا الرجل امرأته إلى فراشه فلم تأت فبات غضبان عليها لعنتها الملائكة

حتى تصبح (مغلقا)

ഭാര്യ തന്റെ ഭാര്യയെ വിരിപ്പിലേക്കു ക്ഷണിച്ചിട്ട് അവൾ വിസമ്മതിക്കുകയും അദ്ദേഹം അവളോടു കോപിച്ചു രാത്രി കഴിച്ചു കൂട്ടുകയും ചെയ്യുകയാണെങ്കിൽ അല്ലാഹുവിന്റെ മലക്കുകൾ അവളെ നേരംപുലരുന്നതു വരെ ശപിക്കും. [ബു-മു]

لو كنت امرأة أحدنا أن يسجد لأحد لأمرت المرأة أن تسجد لزوجها (احد)

ഒരു സൂഷ്ഠി മറ്റൊരു സൂഷ്ഠിക്ക് സൂജുദ് ചെയ്യണമെന്ന് ഞാൻ കൽപിക്കുകയാണെങ്കിൽ, ഒരു ഭാര്യ തന്റെ ഭർത്താവിനു മുമ്പിൽ സൂജുദ് ചെയ്യണമെന്ന് ഞാൻ കൽപിക്കുമായിരുന്നു. [അഹ്മദ്] 2-ഭർത്താവിന്റെ അന്തസ്സം അഭിമാനവും സംരക്ഷിക്കുക. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമ്പത്ത്, സന്താനങ്ങൾ, വീട്ടിലെ മറ്റുകാര്യങ്ങളെല്ലാം സംരക്ഷിക്കുക. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿ فَالْمَالُ الْحَاقَاتُ فَاحْظَاتٌ لِلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ ۝ النساء: ٣٤ ﴾

അതിനാൽ നല്ലവരായ സ്ത്രീകൾ അനുസരണശീലമുള്ളവരും, അല്ലാഹു സംരക്ഷിച്ച പ്രകാരം (പുരുഷന്മാരുടെ) അവസ്ഥയിൽ (സംരക്ഷിക്കേണ്ടതെല്ലാം) സംരക്ഷിക്കുന്നവരുമാ

കുന്നു. [വി.ഖു.4:34]

നബി (സ) പറഞ്ഞു:

المراة راعية في بيت زوجها ومسؤولة عن رعيتها (البخاري)

സ്ത്രീ അവളുടെ ഭർത്താവിന്റെ വീട്ടിൽ ഭരണാധിപയാകുന്നു. അവളുടെ പ്രജകളെ കുറിച്ച് അവൾ ചോദിക്കപ്പെടുന്നവളാകുന്നു. [മുഖരി]

3-ഭർത്താവിന്റെ വീട്ടിൽ കഴിയുക. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുവാദവും തൃപ്തിയും കൂടാതെ പുറത്തുപോകാതിരിക്കുക. അവളുടെ ദുഷ്ടികളും, ശബ്ദവും താഴ്ത്തുക, അനാവശ്യങ്ങളിൽ കയ്യടാതിരിക്കുക, ഭർത്താവിന്റെ ബന്ധുക്കളോട് നല്ലനിലക്ക് പെരുമാറുക. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى﴾ الأحزاب: ٣٣

നിങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ വീടുകളിൽ അടങ്ങിക്കഴിയുകയും ചെയ്യുക. പഴയ അജ്ഞാന കാലത്തെ സൗന്ദര്യ പ്രകടനം പോലുള്ള സൗന്ദര്യപ്രകടനം നിങ്ങൾ നടത്തരുത്. [വി.ഖു. 33:33]

﴿فَلَا تَخْضَعْنَ فِي الْقَوْلِ فَيطمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ﴾ الأحزاب: ٣٢

നിങ്ങൾ (അനുരോധം) അനുകമ്പയെത്താൽ സംസാരിക്കരുത്. അപ്പോൾ ഹൃദയത്തിൽ രോഗമുള്ളവന് മോഹം തോന്നിയേക്കാം. [വി.ഖു.33:32]

﴿لَا يَحِبُّ اللهُ الْجَهْرَ بالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ﴾ النساء: ١٤٨

ചത്താവാൻ പരസ്യമാക്കുന്നത് അല്ലാഹു ഇഷ്ടപ്പെടുകയില്ല. [വി.ഖു.4:148]

﴿وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَفْضَضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْظُنَّ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ

إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا﴾ النور: ٣١

സത്യവിശ്വാസികളോട് അവരുടെ ദുഷ്ടികൾ താഴ്ത്തുവാനും അവരുടെ ഗുഹ്യവയവങ്ങളെ കാത്തു സൂക്ഷിക്കുവാനും, അവരുടെ ഭംഗിയിൽ നിന്ന് പ്രതൃഷ്ഠമായതൊഴിച്ച് മറ്റൊന്നും വെളിപ്പെടുത്താതിരിക്കുവാനും നീ പറയുക. [വി.ഖ.24:31]

നബി (സ) പറഞ്ഞു:

خير النساء الذي إذا نظرت إليها سرتك، وإذا أمرتها أطاعتك، وإذا غبت عنها حفظتك في نفسها وماله (ابن جرير)

ഏറ്റവും നല്ലസ്ത്രീ; നീ അവളെ നോക്കിയാൽ നിനക്കു സന്തോഷമുണ്ടാകും, അവളോടു നീ വല്ലതും കൽപിച്ചാൽ അവൾ അനുസരിക്കും, നീ അവളിൽ നിന്നും അകന്നാൽ അവളുടെ ശരീരവും സമ്പത്തും അവൾ സംരക്ഷിക്കും. [ഇബ്നു ജരിർ]

ബന്ധുക്കൾ

മാതാപിതാക്കൾ, സന്താനങ്ങൾ, സഹോദരി സഹോദരങ്ങൾ എന്നിവരോടെന്ന പോലെത്തന്നെയാണ് ഒരു മുസ്ലിം തന്റെ കുടുംബക്കാരുടേയും ബന്ധുക്കളോടും പേരുമാറേണ്ടത്. മാതൃസഹോദരി, പിതൃസഹോദരി എന്നിവരോട് മാതാവിനെപ്പോലെയാണ് പെരുമാറേണ്ടത്. പിതൃസഹോദരൻ, മാതൃസഹോദരൻ എന്നിവരോട് പിതാവിനെപ്പോലെയാണ് പെരുമാറേണ്ടതും നന്മചെയ്യേണ്ടതും. രക്തബന്ധമുള്ളവർ (ഒരേമാതാവിന്റെ മക്കൾ), വിശ്വാസികളാണെങ്കിലും അവിശ്വാസികളാണെങ്കിലും അവർ പരസ്പരം കൂടുംബ ബന്ധം പുലർത്തുകയും ഗുണവും നന്മയും ചെയ്യണം. മുതിർന്നവരെ ആദരിക്കുക, ചെറിയവരോട് കാരുണ്യം കാണിക്കുക, രോഗികളെ സന്ദർശിക്കുക, ദുഃഖിതരെ സമാശ്വസിപ്പിക്കുക, വീഷമിക്കുന്നവരെ സാന്ത്വനപ്പെടുത്തുക. അവർ ബന്ധം മുറിച്ചാലും അത് ചേർക്കുക, അവർ പരുഷസ്വഭാവം കാണിച്ചാലും സൗമ്യത കാണിക്കുക. ഇവയെല്ലാം അല്ലാഹുവിന്റെ ഗ്രന്ഥത്തിലും പ്രവാചകന്റെ വചനങ്ങളിലും സ്മിരപ്പെട്ട കൽപനകളാകുന്നു. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ﴾ النساء: 1

ഒറ്റത്തൊരു അല്ലാഹുവിന്റെ പേരിൽ നിങ്ങൾ അന്യോന്യം ചോദിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നുവോ അവനെ നിങ്ങൾ സൂക്ഷിക്കുക. കുടുംബ ബന്ധങ്ങളെയും (നിങ്ങൾ സൂക്ഷിക്കുക.) [വി.ഖ.4:1]

﴿فَاتِّبِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ﴾ الروم: 38

ആകയാൽ കുടുംബ ബന്ധമുള്ളവന് നീ അവന്റെ അവകാശം കൊടുക്കുക. [വി.ഖ.30:38]

﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ﴾ النحل: 90

തിർച്ചയായും അല്ലാഹു കൽപിക്കുന്നത് നീതിപാലിക്കുവാനും നന്മചെയ്യുവാനും കുടുംബ ബന്ധമുള്ളവർക്ക് (സഹായം) നൽകുവാനുമാണ്. [വി.ഖ.16:90]

സ്വർഗത്തിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കപ്പെടുകയും നരകത്തിൽ നിന്ന് അകറ്റപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നതിന് കാരണമാകുന്ന കാര്യങ്ങളേതെല്ലാമാണെന്ന് നബി (സ) യോട് ചോദിക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു:

عبد الله ولا تشرك به شيئا، وتقيم الصلاة، وتؤتي الزكاة، وتصل الرحم (مفق عليه)

നീ അല്ലാഹുവിനെ മാത്രം ആരാധിക്കുക, അവനിൽ യാതൊന്നിനെയും പങ്കുചേർക്കാതിരിക്കുക, നമസ്കാരം മുറുപ്രകാരം നിർവ്വഹിക്കുക, നിർബന്ധദാനം നൽകുക, കുടുംബ ബന്ധം ചേർക്കുക. [ബു-മു]

الصدقة على المسكين صدقة وعلى ذي الرحم صدقة وصلة (مفق عليه)

അഗതികൾക്കു നൽകുന്നദാനം, ദാനം മാത്രമാകുന്നു. അത് കുടുംബ ബന്ധമുള്ളവർക്ക് നൽകിയാൽ ദാനവും ബന്ധം ചേർക്കലുമാകുന്നു. [ബു-മു]

അബൂബകറിന്റെ പുത്രി അസ്മാഇന്റെ മാതാവ് അവരുടെ അടുക്കൽ വരികയുണ്ടായി. മാതാവ് അന്ന് മുസ്ലിമായിരുന്നില്ല. അന്നേരം അവരുമായി ബന്ധം പുലർത്തുന്ന കാര്യത്തെ കുറിച്ച്

നബി (സ) യോട് അസ്മാഅ് ചോദിച്ചു. നബി (സ) പറഞ്ഞു. അതെ, നിന്റെ മാതാവിനോട് നി ചാർച്ചാബന്ധം പുലർത്തുക.

അയൽവാസികൾ

ഒരു മുസ്‌ലിമിന് തന്റെ അയൽവാസിയോടുള്ള കടമകളെ കുറിച്ചും മറ്റാദകളെ കുറിച്ചും വ്യക്തമായ ബോധമുണ്ടായിരിക്കണം. അവർ പരസ്പരം അതു നിർവ്വഹിക്കുകയും വേണം. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَاَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تَشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ
وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ﴾ النساء: 36

നിങ്ങൾ അല്ലാഹുവെ ആരാധിക്കുകയും അവനോട് യാതൊന്നും പങ്കുചേർക്കാതിരിക്കുകയും മാതാപിതാക്കളോട് നല്ലനിലയിൽ വർത്തിക്കുകയും ചെയ്യുക. ബന്ധുക്കളോടും അനാഥകളോടും ഹാവങ്ങളോടും കുടുംബ ബന്ധമുള്ള അയൽക്കാരോടും അന്യരായ അയൽക്കാരോടും നല്ലനിലയിൽ വർത്തിക്കുക. [വി.ഖു.4:36]

നബി (സ) പറഞ്ഞു:

ما زال جبريل يوصيني بالجار حتى ظننت أنه سيورثه (مفق عليه)

അയൽവാസിയുടെ കാര്യത്തിൽ ജിബ്രീൽ എനിക്ക് ഉപദേശം നൽകിക്കൊണ്ടേയിരുന്നു. അയൽവാസിയെ അനന്തരാവകാശിയായിക്കൊടുക്കുമോ എന്ന് ഞാൻ വിചാരിച്ചു. (ബു-മു)

من كان يؤمن بالله واليوم الآخر فليكرم جاره (مفق عليه)

അല്ലാഹുവിലും അന്ത്യദിനത്തിലും വിശ്വസിക്കുന്നവൻ തന്റെ അയൽവാസിയെ ആദരിച്ചു കൊള്ളട്ടെ. (ബു-മു)

അയൽവാസിയോടുള്ള കടമകൾ:

1-വാക്കിലും പ്രവൃത്തിയിലും അവനെ ഉപദ്രവിക്കാതിരിക്കുക. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

من كان يؤمن بالله واليوم الآخر فليكرم جاره (مفق عليه)

അല്ലാഹുവിലും അന്ത്യദിനത്തിലും വിശ്വസിക്കുന്നവൻ തന്റെ അയൽവാസിയെ ആദരിച്ചു കൊള്ളട്ടെ. ബു-മുപ്

والله لا يؤمن، والله لا يؤمن، والله لا يؤمن، فليل من يا رسول الله؟ فقال: الذي

لا يأمن جاره بوائقه (البخاري)

അല്ലാഹു സത്യം, വിശ്വാസിയാവുകയില്ല, അല്ലാഹു സത്യം, വിശ്വാസിയാവുകയില്ല, അല്ലാഹു സത്യം, വിശ്വാസിയാവുകയില്ല. അപ്പോൾ ചോദിക്കപ്പെട്ടു: ആരാണ് ദൈവദൂതരേ? നബി: തന്റെ ഉപദ്രവങ്ങളിൽ നിന്ന് അയൽവാസിക്ക് നിർഭയത്വം നൽകാത്തവൻ.

2-നന്മചെയ്യുക. സഹായം തേടിയാൽ സഹായിക്കുക. രോഗിയായാൽ സന്ദർശിക്കുക. സന്തോഷവേളകളിൽ അഭിനന്ദിക്കുക. സന്താപവേളകളിൽ ആശ്വസിപ്പിക്കുക. ആവശ്യഘട്ടങ്ങളിൽ സഹായിക്കുക, സലാംപറയുക. സൗമ്യമായി സംസാരിക്കുക. അവന്റെ മക്കളോട് സംസാരിക്കുമ്പോൾ സൗമ്യനാവുക. അവന്റെ ഭൗതിക-പാരത്രിക നന്മക്കാവശ്യമായ എല്ലാ നിർദ്ദേശങ്ങളും നൽകുക. അവന്റെ പിഴവുകളിൽ വിട്ടുവീഴ്ചക്കു തയ്യാറാവുക. അവന്റെ പൊരായ്മകൾ ചികഞ്ഞുനോക്കിക്കാതിരിക്കുക. നിർമ്മാണപ്രവർത്തനങ്ങൾ, വഴി എന്നിവയുടെ കാര്യത്തിൽ അവന് തടസ്സങ്ങളുണ്ടാക്കാതിരിക്കുക. അവന്റെ വീടിന്റെ മുൻഭാഗത്തേക്ക് അവശിഷ്ടങ്ങൾ ഇടാതിരിക്കുക. ഇവയെല്ലാം അവനോട് ചെയ്തിരിക്കേണ്ട നന്മകളിൽ ഉൾപെടുന്നു.

3-അവന് നന്മകൾ ചെയ്യുന്നതിലൂടെ ആദരിക്കുക. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

يا نساء المسلمين لا تحقرن جارة لجارتها ولو فرسن شاة (مسلم)

മുസ്ലിം സ്ത്രീകളേ, ഒരുസ്ത്രീയും അവളുടെ അയൽവാസിനിയെ നിസ്സാരമാക്കരുത്, അവൾ ഒരാടിന്റെ കുള്ളമ്പാണ് തരുന്നതെങ്കിലും.

നബി (സ) പറഞ്ഞു:

يا أباذر إذا طبخت مرقة فأكثر ماءها وتعاهد جيرانك (مسلم)

അബൂദർ, നീ ഒരുക്കുന്ന പാകംചെയ്താൽ അതിലേറെ വെള്ളം ചേർക്കുക, എന്നിട്ട് നിന്റെ അയൽവാസിക്കു കൂടി നൽകി (പ്രദാനം ചെയ്യുക.)

ആഇശ (റ) ഒരിക്കൽ ചോദിച്ചു: പ്രവാചകനേ, എനിക്കു രണ്ട് അയൽവാസികളുണ്ട്. അവരിൽ ആർക്കാണ് ഞാൻ സമ്മാനം നൽകേണ്ടത്? നബി:

إلى أقربهما منك بابا (متفق عليه)

നീയുമായ ഏറ്റവും അടുത്ത വാതിലുള്ളവന്. ബു-മു 4-ആദരിക്കുക, ബഹുമാനിക്കുക. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വീടിന്റെ മുമ്മുഖം തന്റെ ചുമരിൽ വക്കുന്നത് തടയരുത്. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

لا يمنع أحدكم جاره أن يضع خشبه في جداره (متفق عليه)

നിങ്ങളുടെ അയൽവാസി അദ്ദേഹത്തിന്റെ വീടിന്റെ മുമ്മുഖം നിങ്ങളുടെ ചുമരിൽ വക്കുന്നത് തടയരുത്. ബു.മു

അദ്ദേഹത്തിന്റെ പറമ്പിന്റെ തൊട്ടുകിടക്കുന്ന സ്ഥലം അയാളോട് ചോദിക്കാതെ വിൽക്കുകയോ വാടകക്ക് കൊടുക്കുകയോ ചെയ്യരുത്. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

من كان له جار في حائط أو شريك فلا يبعه حتى يعرضه عليه (الحاكم)

ആരുടെയെങ്കിലും തൊട്ടത്തിന് അയൽവാസിയോ പങ്കുകാരനോ ഉണ്ടെങ്കിൽ, അവനെ കാണിക്കാതെ അത് വിൽക്കരുത്. ഹാകിം.]

മുസ്ലിമിനോട്

മുസ്ലിം സഹോദരങ്ങൾക്ക് തന്റെ മേലുള്ള നിർബന്ധ കടമകളിൽ മുസ്ലിം വിശ്വസിക്കുന്നു. അത് അതിന്റെ അവകാശികൾക്ക് അവർ നൽകുകയും ചെയ്യുന്നു. അപ്രകാരം ചെയ്യൽ അല്ലാഹുവിനുള്ള ഒരു ഇബാദത് (ആരാധന) ആണെന്ന് അവൻ വിശ്വസിക്കുന്നു. അല്ലാഹുവിലേക്കടുക്കാനുള്ള ഒരു സങ്കീർണ്ണവുമായത്. കാരണം, ഇവയെല്ലാം അല്ലാഹു നിർബന്ധമാക്കിയ കാര്യങ്ങൾ.

ജാകുന്നു. അവ താഴെ പറയുന്നവയാകുന്നു.

1-അവനെ കണ്ടാൽ സംസാരിക്കുന്നതിനു മുമ്പ് സലാം പറയുക. "അസ്സലാമു അലൈകും വറഹ്മതുല്ലാഹി വബറകാതുഹു" എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ട് അവനെ ഹസ്തദാനം ചെയ്യണം. അവൻ ഇറങ്ങാട്ടാണ് സലാം പറഞ്ഞതെങ്കിൽ "വഅലൈകുമുസ്സലാം, വറഹ്മതുല്ലാഹി വബറകാതുഹു" എന്ന് പറഞ്ഞുകൊണ്ട് സലാം മടക്കുക. അല്ലാഹു പറയുന്നു.

﴿وَإِذَا حُيِّتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا أَوْ رُدُّوهَا﴾ النساء: 86

നിങ്ങൾ അഭിവാദ്യം അർപ്പിക്കപ്പെട്ടാൽ അതിനെക്കാൾ മെച്ചമായി (അറങ്ങാട്ട്) അഭിവാദ്യം അർപ്പിക്കുക. അല്ലെങ്കിൽ അതുതന്നെ തിരിച്ചു നൽകുക. [വി.ഖു.4:86]

നബി (സ) പറഞ്ഞു.

يسلم الراكب على الماشي، والماشي على القاعد، والليل على الكثير (البخاري)
വാഹനത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നവൻ നടക്കുന്നവനോടും നടക്കുന്നവൻ ഇരിക്കുന്നവനോടും കുറച്ചുപേർ കൂടുതൽ ആൾക്കാരോടുമാണ് സലാം പറയേണ്ടത്.

وتقرأ السلام على من عرفت ومن لم تعرف (مغف عليه)

നിന്റെ പരിചയക്കാരോടും അല്ലാത്തവരോടും നി സലാം പറയുക. ബു-മു

2-അവൻ തുമ്മിയിട്ട് അല്ലാഹുവിനെ സ്തുതിച്ചാൽ സന്തോഷിപ്പിക്കുക. بِرَحْمَةِ اللَّهِ "യർഹമുകല്ലാഹ്" (അല്ലാഹു താങ്കളെ അനുഗ്രഹിക്കട്ടെ) എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടാണ് അത്ചെയ്യുക. തുമ്മിയവൻ അന്നേരം بِرَحْمَةِ اللَّهِ وَيُصَلِّحُ بِالْكَمِّ "യഹ്ദികുമുല്ലാഹ് വയുസ്ദ്ലിഹ് ബാലകും" (അല്ലാഹു നിങ്ങളെ സന്തോഷത്തിലാക്കട്ടെ, നിങ്ങളുടെ അവസ്ഥ നന്നാക്കട്ടെ) എന്നു പറയണം. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

إذا عطس أحدكم فليقل له أخوه يرحمك الله، فإذا قال له يرحمك الله، فليقل له:

يهديكم الله ويصلح بالكم (البخاري)

നിങ്ങളിലൊരുത്തൻ തുമ്മിയാൽ അവന്റെ കൂട്ടുകാരൻ അവനോട് യർഹമുകല്ലാഹ് (അല്ലാഹു താങ്കളെ അനുഗ്രഹിക്കട്ടെ) എന്നു പറയണം. അങ്ങനെയവൻ പറഞ്ഞാൽ അപരൻ "യഹ്ദീ കുമുല്ലാഹ് വയുസ്ലിഹ് ബാലകും" (അല്ലാഹു നിങ്ങളെ സന്തോഷിപ്പിക്കട്ടെ, നിങ്ങളുടെ അവസ്ഥ നന്നാക്കട്ടെ) എന്നു പറയണം. ബുഖാരി

قال أبو هريرة : كان رسول الله إذا عطس وضع يده أو ثوبه على فيه وخفض بها صوته (مفق عليه)

അബൂഹുറയ്റ (റ) പറയുന്നു: നബി (സ) തുമ്മുമ്പോൾ തന്റെ കയ്യോ വസ്ത്രമോ വായിൽ വച്ചുകൊണ്ട് തന്റെ ശബ്ദം കുറയ്ക്കുമായിരുന്നു. ബു-മു-
3-രോഗിയായാൽ സന്ദർശിക്കുക. ശമനത്തിനു വേണ്ടി പ്രാർത്ഥിക്കുക. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

حق المسلم على المسلم خمس، رد السلام، وعيادة المريض، واتباع الجنائز، وإجابة الدعوة، وتشميت العاطس (مفق عليه)

മുസ്ലിമിന് മറ്റൊരു മുസ്ലിമിനോടുള്ള കടമകൾ അഞ്ചാകുന്നു. സലാം മടക്കുക, രോഗിയെ സന്ദർശിക്കുക, ജനാസയെ പിന്തുടരുക, ക്ഷണം സ്വീകരിക്കുക, തുമ്മിയവനെ സന്തോഷിപ്പിക്കുക. ബു-മു-

4-മരിച്ചാൽ അവന്റെ ജനാസയിൽ പങ്കെടുക്കുക. നമ്പർ മൂന്നിൽ പറഞ്ഞ നബിവചനം കാണുക.

5-അവൻ വല്ലസത്യവും ചെയ്താൽ അത് പൂർത്തിയാക്കാൻ സഹായിക്കുക. അവൻ സത്യം തെറ്റിക്കുന്ന അവസ്ഥയിൽ എത്തിക്കരുത്.

عن البراء بن عازب : أمرنا رسول الله ﷺ بعبادة المريض، واتباع الجنائز، وتشميت العاطس، وإبرار القاسم، ونصر المظلوم، وإجابة الداعي، وإفشاء السلام (البخاري)

ബർറാഉബ്നു അസിബ് (റ) പറയുന്നു: നബി (സ) ഞങ്ങളോട് രോഗിയെ സന്ദർശിക്കുക, ജനാസയെ അനുഗമിക്കുക, തുമ്മിയവനെ സന്തോഷിപ്പിക്കുക, സത്ത് ചെയ്താൽ പാലിക്കാൻ സഹായിക്കുക, മർദ്ദിതനെ സഹായിക്കുക, ക്ഷണം സ്വീകരിക്കുക, സലാം പ്രചരിപ്പിക്കുക എന്നീ കാര്യങ്ങൾ കൽപിച്ചിരുന്നു. ബ്രഹ്മരവി

6-ഉപദേശം നൽകുക. വല്ലകാര്യത്തിലും ഉപദേശം തേടിയാൽ അവൻ ഗുണവും പ്രയോജനവുമുള്ള കാര്യം അറിയിച്ചു കൊടുക്കുക. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

إذا استصحب أحدكم أخاه فليصح له (مسلم)

നിങ്ങളിലൊരാളിലും ഒരു സഹോദരനോട് ഉപദേശം തേടുകയാണെങ്കിൽ അവൻ ഉപദേശം നൽകട്ടെ. മുസ്ലിം

7-തനിക്കിഷ്ടപ്പെടുന്നത് അവന്നും ഇഷ്ടപ്പെടുക. തനിക്കു വെറുപ്പുള്ളത് അവന്നുണ്ടാകുന്നതും വെറുക്കുക. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

لا يؤمن أحدكم حتى يحب لأخيه ما يحب لنفسه (مسلم)

തനിക്കിഷ്ടമായ കാര്യം തന്റെ സഹോദരനും (ഉണ്ടാകുന്നത്) ഇഷ്ടമാകുന്നതു വരെ നിങ്ങളാരും വിശ്വസിക്കുകയില്ല. മുസ്ലിം

8-സഹായിക്കുക. സഹായവും പിന്തുണയും ആവശ്യമായ ഘട്ടങ്ങളിലൊന്നും അവനെ കൈവിടാതിരിക്കുക. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

انصر أخاك ظالماً أو مظلوماً وسئل رسول الله ﷺ عن كيفية نصره وهو ظالم فقال: تأخذ

فوق يده وتحول بينه وبين فعله فذلك نصره له. (مغنى عليه)

നിന്റെ സഹോദരൻ മർദ്ദകനാണെങ്കിലും മർദ്ദിതനാണെങ്കിലും അവനെ നീ സഹായിക്കുക. മർദ്ദകനായ സഹോദരനെ എങ്ങനെ സഹായിക്കുമെന്ന് ചോദിക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ നബി (സ) പറഞ്ഞു: അവന്റെ കൈപിടിച്ചു അവനെ നീ തടയുക. അതാണ് അവനുള്ള സഹായം. ബ്രഹ്മ-മു

من رد عن عرض أخيه رد الله عن وجهه النار يوم القيامة (أبو داود)

തന്റെ സഹോദരന്റെ അഭിമാനത്തെ സംരക്ഷിച്ച ഒരുവന്റെ മുഖത്തെ അല്ലാഹു അന്ത്യനാളിൽ നരകത്തിൽ നിന്ന് രക്ഷിക്കും. [അബുദാവൂദ്]

9-അവനെ വിഷമിപ്പിക്കാതിരിക്കുക, വെറുപ്പുണ്ടാക്കുന്ന കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യാതിരിക്കുക. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

كل المسلم على المسلم حرام، دمه، وماله، وعرضه (مسلم)

ഒരു മുസ്ലിമിന് മറ്റൊരു മുസ്ലിമിന്റെ ജീവൻ, ധനം, അഭിമാനം തുടങ്ങി സർവ്വസ്വവും നിഷിദ്ധമാകുന്നു. മുസ്ലിം.]

لا يحل لمسلم أن يروغ مسلماً (أحمد وإبوداود)

ഒരു മുസ്ലിമും മറ്റൊരു മുസ്ലിമിനെ ഭീഷണിപ്പെടുത്താൻ പാടുള്ളതല്ല. [അഹ്മദ്, അബുദാവൂദ്]

المسلم من سلم المسلمون من لسانه ويده (مغف عليه)

മറ്റു മുസ്ലിംകൾ ആരുടെ നാവ്, കൈ എന്നിവയിൽ നിന്നു രക്ഷപ്പെട്ടുവോ അവനാണ് മുസ്ലിം. [ബു-മു.]

10-വിനയം കാണിക്കുക, അഹങ്കരിക്കാതിരിക്കുക. അവൻ ഇരിക്കുന്ന ഇരിപ്പിടത്തിൽ നിന്ന് എഴുന്നേൽപ്പിച്ചു അവിടെ ഇരിക്കാതിരിക്കുക. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَلَا تَصْعَرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ﴾ لقمان: 18

നീ (അഹങ്കാരത്തോടെ) മനുഷ്യരുടെ നേർക്ക് നീന്റെ കവിൾ തിരിച്ചു കളയരുത്. ഭൂമിയിലൂടെ നീ പൊങ്ങച്ചം കാട്ടി നടക്കുകയും അരുത്. ദുരഭിമാനിയും പൊങ്ങച്ചക്കാരനുമായ യാതൊരാളെയും അല്ലാഹു ഇഷ്ടപ്പെടുകയില്ല. [വിഖു31:18]

നബി (സ) പറഞ്ഞു:

ما تواضع أحد إلا رفعه الله تعالى (مسلم)

വിനയാനീതനായ ഒരാളെയും അല്ലാഹു പദവി ഉയർത്താതിരി

കുകയില്ല. മുസ്‌ലിം

നബി (സ) തന്റെ ജീവിതത്തിൽ അങ്ങേയറ്റം വിനയമുള്ളവനായിരുന്നു എന്നത് പ്രസിദ്ധമാണ്. വിധവകൾ, അഗതികൾ എന്നിവരുടെ കൂടെ നടക്കുന്നതിലും അവരുടെ പ്രശ്നങ്ങൾ പരിഹരിച്ചു കൊടുക്കുന്നതിലും അദ്ദേഹം ദുരഭിമാനം നടിക്കുകയോ അഹങ്കരിക്കുകയോ ചെയ്തിരുന്നില്ല. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

لا يقيم أحدكم رجلاً من مجلسه، ثم يجلس فيه، ولكن توسعوا وتفسحوا (مفح عليه)

ഒരാളും മറ്റൊരാളെ ഇരിപ്പിടത്തിൽ നിന്നു എഴുന്നേൽപ്പിച്ചു അവിടെ ഇരിക്കരുത്. എന്നാൽ നിങ്ങൾ വിശാലതയും വിട്ടുവീഴ്ചയും ചെയ്യുക. [ബു-മു.]

11-മുന്നു ദിവസത്തിലുപരിയായി പിണങ്ങരുത്. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

لا يلج لمسلم أن يهجر أخاه فوق ثلاث يلتقيان فيعرض هذا ويعرض هذا

وخيرهما الذي بدأ بالسلام (متفق عليه)

പരസ്പരം കണ്ടുമുട്ടിയിട്ട് അന്യോനം പിന്തിരിഞ്ഞു പോകുന്ന വിധം രണ്ടുമുസ്‌ലിംകൾ മുന്നുദിവസത്തിൽ കൂടുതലായി പിണങ്ങുവാൻ പാടില്ല. ആദ്യമായി സലാം പറയുന്നവനാണ് അവരിൽ ഉത്തമൻ. [ബ-മു.]

ولا تدابروا، وكونوا عباد الله إخوانا (مسلم)

നിങ്ങൾ പരസ്പരം പിണങ്ങിപ്പിരിഞ്ഞു പോകരുത്. അല്ലാഹുവിന്റെ ദാസരേ, നിങ്ങൾ സഹോദരങ്ങളായിരിക്കുവിൻ. മുസ്‌ലിം

12-പരദുഷണം പറയരുത്, നിന്ദിക്കരുത്, പരിഹസിക്കരുത്, ചീത്തപ്പേര് വിളിക്കരുത്, കൂഴപ്പങ്ങളുണ്ടാക്കാൻ ഏഷണി പറയരുത്. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُم بَعْضًا ۚ أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ

مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ﴾ الخجرات: ١٢

സത്യവിശ്വാസികളേ, ഊഹത്തിൽനിന്ന് മിക്കതും നിങ്ങൾ വെടിയുക. തീർച്ചയായും ഊഹത്തിൽ ചിലത് കുറ്റമാകുന്നു. നിങ്ങൾ ചാരവൃത്തി നടത്തുകയും അരുത്. നിങ്ങളിൽചിലർ ചിലരെപ്പറ്റി അവരുടെ അഭാവത്തിൽ ദുഷിച്ചു പറയുകയും അരുത്. തന്റെ സഹോദരൻ മരിച്ചു കിടക്കുമ്പോൾ അവന്റെ മംസം ഭക്ഷിക്കുവാൻ നിങ്ങളിൽ ആരെങ്കിലും ഇഷ്ടപ്പെടുമോ? എന്നാൽ അത് (ശ്രവംതിന്നുന്നത്) നിങ്ങൾ വെറുക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. [വി.ഖു49:12]

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِّنْ قَوْمٍ عَسَىٰ أَن يَكُونُوا خَيْرًا مِّنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِّنْ نِّسَاءٍ عَسَىٰ أَن يَكُنَّ خَيْرًا مِّنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا بِاللِّقَابِ بَيِّنَ الْاِسْمِ الْفُسُوقِ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَن لَّمْ يَتُبْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾ [الحجرات: 11]

സത്യവിശ്വാസികളേ, ഒരു ജനവിഭാഗവും മറ്റൊരു ജനവിഭാഗത്തേ പരിഹസിക്കരുത്. ഇവർ (പരിഹസിക്കപ്പെടുന്നവർ) അവരെക്കാൾ നല്ലവരായിരുന്നേക്കാം. ഒരുവിഭാഗം സ്ത്രീകൾ മറ്റൊരുവിഭാഗം സ്ത്രീകളെയും പരിഹസിക്കരുത്. ഇവർ (പരിഹസിക്കപ്പെടുന്ന സ്ത്രീകൾ) മറ്റവരെക്കാൾ നല്ലവരായിരുന്നേക്കാം. നിങ്ങൾ അന്യോന്യം കുത്തുവാക്കു പറയരുത്. നിങ്ങൾ പരിഹാസപ്പേരുകൾ വിളിച്ചു പരസ്പരം അപമാനിക്കുകയും അരുത്. സത്യവിശ്വാസം കൈകൊണ്ടതിനു ശേഷം അധർമ്മികമായ പേര് (വിളിക്കുന്നത്) എത്രചീത്ത! വല്ലവനും പശ്ചാത്താപിക്കാത്തപക്ഷം അത്തരക്കാർ തന്നെയാകുന്നു അക്രമികൾ. [വി.ഖു49:11]

നബി (സ) പറഞ്ഞു:

أندرون ما الغيبة؟ قالوا الله ورسوله أعلم، قال: ذكرك أخاك بما يكره، قيل: أ رأيت إن كان في أخي ما أقول؟ قال: إن كان فيه ما تقول فقد اغتبته، وإن لم يكن فيه ما تقول فقد بهته (مسلم)

പരദൂഷണം എന്തെന്നറിയാമോ? അവർ പറഞ്ഞു: അല്ലാഹുവിനും അവന്റെ ദൂതനും അറിയാം. നബി: നിന്റെ സഹോദരൻ വെറുക്കുന്നകാര്യം നീ പറയലാകുന്നു. അപ്പോൾ ചോദിക്കപ്പെട്ടു: ഞാൻ പറയുന്നകാര്യം എന്റെ സഹോദരനിൽ ഉള്ളതു തന്നെയാണെങ്കിലോ? നബി: അവനിലുള്ളതു പറഞ്ഞാൽ നീ പരദൂഷണം പറഞ്ഞു. നീ പറയുന്നത് അവനിലില്ലെങ്കിൽ നീ അവനെ കുറിച്ചു കളവു പറഞ്ഞു. [മുസ്ലിം]

നബി (സ) യുടെ ഹജ്ജ് വേളയിൽ അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ പ്രസംഗിച്ചു:

إِنَّ دِمَائَكُمْ وَأَمْوَالَكُمْ وَأَعْرَاضَكُمْ حَرَامٌ عَلَيْكُمْ (مسلم)

നിങ്ങളുടെ ജീവനും സമ്പത്തും അഭിമാനവും നിങ്ങൾക്കിടയിൽ ആദരണീയമാകുന്നു. [മുസ്ലിം]

لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ قَاتٍ (البخاري)

പരദൂഷണം പറയുന്നവൻ സ്വർഗത്തിൽ പ്രവേശിക്കുകയില്ല. 13-തെറിപറയരുത്. അത് ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പോഴോ മരണശേഷമോ ഫാടില്ല. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

سباب المسلم فسوق، وقتاله كفر (مفق عليه)

മുസ്ലിമിനെ തെറിപറയൽ തെമ്മാടിത്തവം അവനോടു യുദ്ധം ചെയ്യൽ കുഹ്നമാകുന്നു. [ബു-മു]

لَا تَسْبُوا الْأَمْوَالَ فَإِنَّهُمْ قَدْ أَفْضَوْا إِلَى مَا قَدَّمُوا (البخاري)

മരിച്ചവരെ നിങ്ങൾ പഴിച്ചുപറയരുത്. കാരണം അവർ ചെത്തതിലേക്ക് അവരെത്തിച്ചേർന്നിരിക്കുന്നു. [ബുഹാരി]

14-അസൂയവെക്കരുത്. പരസ്പരം ദുഷ്വിചാരങ്ങൾ ഉണ്ടാകരുത്. കോപിക്കരുത്. ചാരപ്രവൃത്തി ചെയ്യരുത്. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَقِضَ الظَّنِّ إِثْمٌ

وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُم بَعْضًا ﴿الْحَجرات: ١٢﴾

സത്യവിശ്വാസികളേ, ഊഹത്തിൽനിന്ന് മിക്കതും നിങ്ങൾ

വെടിയുക. തീർച്ചയായും ഊഹത്തിൽ ചിലത് കുറ്റമാകുന്നു. നിങ്ങൾ ചാരവൃത്തി നടത്തുകയും അരുത്. നിങ്ങളിൽ ചിലരിൽ ചിലരെപ്പറ്റി അവരുടെ അഭാവത്തിൽ ദുഷിച്ചു പറയുകയും അരുത്. [വിഖ്49:12]

15-വിശ്വാസ വഞ്ചന നടത്തരുത്, ചതിക്കരുത്, കളവാക്കരുത്. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بَغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدْ احْتَمَلُوا نَارًا

وَأَنَّا مُبْتَلَا ۝۸﴾ الاحزاب: 8

സത്യവിശ്വാസികളായ പുരുഷന്മാരെയും സ്ത്രീകളെയും അവർ (തെറ്റായ) യാതൊന്നും ചെയ്യാതിരിക്കെ ശല്യപ്പെടുത്തുന്നവരോ അവർ അപമാദവും പ്രത്യക്ഷമായ ഫാപവും പേറിയിരിക്കുകയാണ്. [വിഖ്33:58]

നബി (സ) പറഞ്ഞു:

أربع من كن فيه كان منافقا خالصا، ومن كانت فيه خصلة منهن كان فيه خصلة من النفاق حتى يدعها، إذا أؤتمن خان، وإذا حدث كذب، وإذا عاهد غدر، وإذا خاصم فجر (متفق عليه)

നാലു കാര്യങ്ങൾ ആരിലുണ്ടോ അവൻ തികഞ്ഞ കപടവിശ്വാസിയാകുന്നു. അവയിൽ ഏതെങ്കിലും ഒന്നു മാത്രമുണ്ടെങ്കിൽ, അത് ഉപേക്ഷിക്കുന്നതുവരെ കാപട്യത്തിന്റെ ഒരു കാര്യം അവനിലുണ്ടായിരിക്കും. വിശ്വസിച്ചാൽ ചതിക്കും. സംസാരിച്ചാൽ കളവു പറയും. കരാർ ചെയ്താൽ ലംഘിക്കും. പിണങ്ങിയാൽ നെറികെടു കാണിക്കും. [ബു-മു]

16-സൽസഭാവരത്തോടെ പെരുമാറുക. നല്ലകാര്യങ്ങൾ ചെയ്തുകൊടുക്കുക. ഉപദ്രവങ്ങൾ തടയുക. പുഞ്ചിരിക്കുന്ന മുഖവരത്തോടെ കണ്ടുമുട്ടുക. അദ്ദേഹം തരുന്ന നല്ലവ സ്വീകരിക്കുക. തെറ്റുകൾക്ക് മാപ്പുകൊടുക്കുക. കഴിയാത്ത കാര്യങ്ങൾ അവനെ ചുമതലപ്പെടുത്താതിരിക്കുക. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

اتق الله حيثما كنت، وأتبع السيئة الحسنة، وخالق الناس بخلق حسن (الحاكم

والرمذي)

നി എവിടെയാണെങ്കിലും അല്ലാഹുവിനെ സൂക്ഷിക്കുക. തിന്മ ചെയ്താൽ അതിനു പിറകെ നന്മചെയ്യുക. ജനങ്ങളോട് നല്ലസ്വഭാവത്തോടെ പെരുമാറുക. [ഹാകിം, തുർമുദി]

17-വലിയവരെ ബഹുമാനിക്കുക. ചെറിയവരോട് കരുണ കാണിക്കുക. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

ليس منا من لم يوقر كبيرنا ويرحم صغيرنا (أبو داود والرمذي)

നമ്മിലെ വലിയവരെ ആദരിക്കാത്തവനും ചെറിയവരോട് കരുണ കാണിക്കാത്തവനും നമ്മിൽപ്പെട്ടവനല്ല. [അബുദാവൂദ്, തിർമിദി]

അമുസ്‌ലിംകളോട്

മുഴുവൻ മനുഷ്യരുടെയും രക്ഷാമാർഗ്ഗം ഇസ്‌ലാം ഒന്നു മാത്രമാണെന്ന് മുസ്‌ലിം വിശ്വസിക്കുന്നു. സർവസ്വവും ദൈവത്തിനു സമർപ്പിക്കുക എന്നതാണതിന്റെ ആശയം. ഈ ആശയം ഉൾകൊണ്ടവരെ മുസ്‌ലിംകൾ, സതുവിശ്വാസികൾ എന്നെല്ലാം പറയുന്നു. അതല്ലാത്ത മാർഗ്ഗം സ്വീകരിച്ചവരെ സതുനിഷേധി എന്നാണ് വിളിച്ചു വരുന്നത്. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ﴾ آل عمران: 19

തീർച്ചയായും അല്ലാഹുവിങ്കൽ മതം എന്നാൽ ഇസ്‌ലാം ആകുന്നു. [വി.ഖു:3:19]

﴿وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾

آل عمران: 85

ഇസ്‌ലാം (ദൈവത്തിനുള്ള ആത്മാർപ്പണം) അല്ലാത്തതിനെ ആരെങ്കിലും മതമായി ആഗ്രഹിക്കുന്നപക്ഷം അത് അവനിൽ നിന്ന് ഒരിക്കലും സ്വീകരിക്കപ്പെടുന്നതല്ല. പരലോകത്തിൽ അവൻ നഷ്ടക്കാരിൽ പെട്ടവനുമായിരിക്കും. [വി.ഖു:3:85]

അമുസ്ലിമുകളോട് പെരുമാറുമ്പോൾ ഇക്കാര്യങ്ങൾ ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്.

- 1-അവർ അവിശ്വാസത്തിൽ തന്നെ തുടരുന്നതിൽ തൃപ്തനാകാതിരിക്കുക.
- 2-അവിശ്വാസം അല്ലാഹുവിനു കോപമുള്ള കാര്യമായതിനാൽ അക്കാര്യത്തിൽ അവരോട് അമർഷമുണ്ടാകുക.
- 3-ആദർശബന്ധം അവരോട് പുലർത്താതിരിക്കുക.

﴿ لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ ﴾ آل عمران: 28

സത്യവിശ്വാസികൾ സത്യവിശ്വാസികളെയല്ലാതെ സത്യനിഷേധികളെ മിത്രങ്ങളാക്കി വക്കരുത്. [വി.ഖ. 3:28]

﴿ لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي

قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِنْهُ ﴾ المجادلة: 22

അല്ലാഹുവിലും അന്ത്യദിനത്തിലും വിശ്വസിക്കുന്ന ഒരു ജനത അല്ലാഹുവോടും അവന്റെ റസൂലിനോടും എതിർത്തു നിൽക്കുന്നവരുമായി സ്നേഹബന്ധം പുലർത്തുന്നത് നികണ്ടത്തുകയില്ല. അവർ (എതിർപ്പുകാർ) അവരുടെ പിതാക്കളോ പുത്രന്മാരോ സഹോദരന്മാരോ ബന്ധുക്കളോ ആയിരുന്നാൽ പോലും. അത്തരക്കാരുടെ ഹൃദയങ്ങളിൽ അല്ലാഹു വിശ്വാസം രേഖപ്പെടുത്തുകയും അവന്റെ പക്കൽ നിന്നുള്ള ഒരാത്മചൈതന്യം കൊണ്ട് അവൻ അവർക്കു പിൻബലം നൽകുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. [വി.ഖ. 58:22]

- 4-അവരോടും നീതിപാലിക്കുക. ശത്രുവല്ലെങ്കിൽ അവന് നന്മചെയ്യുക. അല്ലാഹു പറയുന്നു.

﴿ لَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُمْ مِنْ

﴿يَا رِكُمْ أَنْ تَبْرُوهُمْ وَتَقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ﴾

الممتحنة: 8

മതകാര്യത്തിൽ നിങ്ങളോട് യുദ്ധംചെയ്യാതിരിക്കുകയും, നിങ്ങളുടെ വീടുകളിൽ നിന്ന് നിങ്ങളെ പുറത്താക്കാതിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നവരെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം നിങ്ങളവർക്ക് നന്മചെയ്യുന്നതും നിങ്ങളവരോട് നിതി കാണിക്കുന്നതും അല്ലാഹു നിങ്ങളോട് നിരോധിക്കുന്നില്ല. തീർച്ചയായും അല്ലാഹു നിതി ഫലിക്കുന്നവരെ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നു. [വി.ഖുറേ: 8] 5-പൊതുവായ കാര്യങ്ങളും അവനും അർഹിക്കുന്നു. ഉദാ: വിഷക്കുമ്പോൾ ആഹാരം. ദാഹിക്കുമ്പോൾ ജലം. രോഗം ബാധിക്കുമ്പോൾ ചികിത്സ. അപകടത്തിൽ നിന്നു രക്ഷിക്കുക. ഉപദ്രവം തടയുക എന്നിവ. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

ارحم من في الأرض يرحمك من في السماء (ابوداود)

ഭൂമിയിലുള്ളവരോട് നീ കരുണകാണിക്കുക, എന്നാൽ ആകാശത്തുള്ളവൻ നിനോട് കാര്യങ്ങളും കാണിക്കും. [അബുദാവൂദ്] 6-(ശത്രുവല്ലെങ്കിൽ) അവന്റെ സമ്പത്ത് അഭിമാനം എന്നിവയിൽ കടന്നു കയറ്റം നടത്തരുത്. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

يقول الله تعالى، يا عبادي إني حرمت الظلم على نفسي وجعلته بينكم محرماً

فلا تظالموا (مسلم)

അല്ലാഹു പറയുന്നു: എന്റെ അടിമകളേ; എന്റെറമേൽ ഞാൻ അക്രമം നിഷിദ്ധമാക്കിയിരിക്കുന്നു. നിങ്ങൾക്കും ഞാനത് നിഷിദ്ധമാക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് നിങ്ങൾ പരസ്പരം അക്രമിക്കരുത്. [മുസ്ലിം]

7-അവർക്ക് സമ്മാനങ്ങൾ നൽകാം, അവരുടെ സമ്മാനങ്ങൾ സ്വീകരിക്കാം. ജൂതനോ ക്രിസ്ത്യാനിയോ ആണെങ്കിൽ അവർ അറുത്തത് ഭക്ഷിക്കാം. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَلَالٌ لَكُمْ﴾ المائدة: 5

വേദം നൽകപ്പെട്ടവരുടെ ഭക്ഷണം നിങ്ങൾക്കനുവദനീയമാണ്. [വി.ഖു5:5]

മദീനയിലെ യഹൂദർ നബി (സ) യെ സൽക്കരിക്കുകയും അദ്ദേഹം അവരുടെ ഭക്ഷണം സ്വീകരിച്ചു, അവരുടെ ഭക്ഷണം കഴിക്കുകയും ചെയ്യാനുമായിരുന്നു എന്ന് സ്മിരപ്പെട്ട കാര്യമാകുന്നു. 8-വിശ്വാസിനിയെ അവർക്കു വിവാഹം ചെയ്തു കൊടുക്കരുത്. വേദക്കാരികളെ വിവാഹം ചെയ്യാവുന്നതാകുന്നു. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّى يُؤْمِنُوا﴾ البقرة: 221

ബഹുദൈവ വിശ്വാസികൾക്ക് അവർ വിശ്വസിക്കുന്നതു വരെ നിങ്ങൾ വിവാഹം കഴിപ്പിച്ചു കൊടുക്കുകയും ചെയ്യാരുത്. [വി.ഖു2:221]

ജുദ-കൃസ്തീയ വനിതകളെ കല്യാണം കഴിക്കാമെന്ന് മുർത്തു പറയുന്നു. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ

مُحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ وَلَا تُمْسِكُوا بِعِصَمِ الْكَافِرِينَ﴾ المائدة: 60

നിങ്ങൾക്കു മുമ്പ് വേദം നൽകപ്പെട്ടവരിൽ നിന്നുള്ള പതിവുകൾക്കായ സ്ത്രീകളും-നിങ്ങളവർക്ക് വിവാഹമുഖ്യം നൽകിക്കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ- (നിങ്ങൾക്കനുവദിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു) നിങ്ങൾ വൈവാഹിക ജീവിതത്തിൽ ഒരുങ്ങി നിൽക്കുന്നവരായിരിക്കണം. വ്യഭിചാരത്തിലേർപ്പെടുന്നവരാകരുത്. ഹസ്യവേഷ്ടക്കാരെ സ്വീകരിക്കുന്നവരാകരുത്. [വി.ഖു5:5] 10-അവരോട് അങ്ങോട്ട് സലാം പറഞ്ഞു തുടങ്ങരുത്. അവർ സലാം പറഞ്ഞാൽ "വഅലൈകും" എന്നു പറഞ്ഞു മടക്കുക. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

إذا سلم عليكم أهل الكتاب فقولوا وعليكم (مطى عليه)

വേദക്കാർ നിങ്ങളോട് സലാം പറഞ്ഞാൽ നിങ്ങൾ "വഅലൈകും"

എന്ന് പറയുക. ബു-മു]

11-മതകാര്യങ്ങളിൽ അവരോട് സാമ്യതപൂർവ്വമായിരിക്കുക. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

من تشبه بقوم فهو منهم (اح)

ആരെങ്കിലും അനുസമമായവരോട് സദൃശ്യമായാൽ അവൻ അവരിൽ പെട്ടവനാകുന്നു. [അഹ്മദ്]

ജീവികളോട്

മുഴുവൻ ജീവികളെയും ആദരണീയ സൃഷ്ടികളായി മുസ്ലിം കാണുകയും അവയോട് ദയകാണിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അവയോട് താഴെ പറയുന്ന മര്യാദകൾ പാലിച്ചിരിക്കണം.

1-അവക്ക് വിഷപ്പും ദാഹവുമുള്ളപ്പോൾ ഭക്ഷണ പാനീയങ്ങൾ നൽകണം. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

في كل ذي كبد رطبة أجر (بخاري)

പച്ചക്കരളുള്ള എല്ലാജീവിയിലും നിങ്ങൾക്ക് പ്രതിഫലമുണ്ട്. [ബുഖാരി]

2-അവയോട് കാര്യണുവും ദയയും കാണിക്കുക. നബി (സ) യുടെ അനുചരരിൽ ഒരാൾ ഒരു പക്ഷിയുടെ കുഞ്ഞുങ്ങളെ പിടിച്ചു കൊണ്ടുവന്നപ്പോൾ തള്ളപ്പക്ഷി കുഞ്ഞിനെ അന്വേഷിച്ചു വട്ടമിട്ടു പറക്കുന്നത് കണ്ട നബി (സ) ചോദിച്ചു:

من فجع هذه بولدها ؟ ردوا عليها ولدها إليها (ابوداود)

കുഞ്ഞുങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ ഇവളെ വേദനിപ്പിച്ചതാരാണ്? അവളുടെ കുഞ്ഞുങ്ങളെ അവൾക്കു നിങ്ങൾ തിരിച്ചെൽപിക്കുക. [അബുദാവൂദ്]

3-അവയെ കൊല്ലുകയോ അറക്കുകയോ ചെയ്യുമ്പോൾ പോലും സുഖം നൽകുക. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

إن الله كتب الإحسان في كل شيء، فإذا قتلتم فأحسنوا القتلى، وإذا ذبحتم

فأحسنوا الذبح، وليرح أحدكم ذبيحته وليحد شفرته (مسلم)

അല്ലാഹു എല്ലാകാര്യത്തിലും നന്മ നിർബന്ധമാക്കിയിരിക്കുന്നു.

ഒരുജീവിയെ നിങ്ങൾ കൊല്ലുകയാണെങ്കിൽ നല്ലനിലക്ക് കൊല്ലുക. അറക്കുകയാണെങ്കിൽ നല്ലനിലക്ക് അറക്കുക. അതിന് സുഖംനൽകുക, അതിനായി നിങ്ങളുടെ ആയുധം നിങ്ങൾ മുറിച്ചുകൂട്ടുക. മുസ്ലിം

4-അവയെ അടിക്കുക, പട്ടിണിക്കിടുക തുടങ്ങിയ യാതൊരു ശിക്ഷാമുറകളും നടത്തരുത്. അമിതഭാരം വഹിപ്പിക്കരുത്. അംഗഭംഗം വരുത്തരുത്. തീകൊണ്ട് ഫെള്ളിക്കരുത്. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

دخلت امرأة النار في هرة حبستها حتى ماتت فدخلت فيها النار فلا هي

أطعمتها ومفتها إذ حبستها ولا هي تركتها تأكل خشاش الأرض (بخاري)

ഒരുപച്ചയുടെ കാരണത്താൽ ഒരുസ്ത്രീ നരകത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു. അവൾ അതിനെ കെട്ടിയിട്ടു, അങ്ങനെയത് ചത്തു. അക്കാരണത്താൽ അവൾ നരകത്തിലായി. അതിനെ കെട്ടിയിട്ടപ്പോൾ അവൾ അതിന് ഭക്ഷണമോ വെള്ളമോ നൽകിയില്ല. ചുറഞ്ഞു പോയി ഭൂമിയിലെ വസ്തുക്കളിൽ നിന്ന് തിന്നാൻ അതിനെ വിട്ടയച്ചതുമില്ല. ബുഖാരി

ഒരു ഉറുമിൻ കൂട്ടത്തിന്റെ അരികിലൂടെ നബി (സ) നടന്നു പോയി. അവയെ തീവച്ചു കൊല്ലപ്പെട്ടതുകണ്ടപ്പോൾ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു:

لا ينبغي أن يعذب بالنار إلا رب النار (ابوداود)

തി കൊണ്ട് ശിക്ഷിക്കാനുള്ള അവകാശം തീയുടെ്റെ നാമനു മാത്രമാകുന്നു. അബൂദാവൂദ്

5-അവയിൽ ഉപദ്രവകാരിയായവയെ കൊല്ലൽ അനുവദനീയമാകുന്നു. ഉദാ: കടിക്കുന്ന നായ, ചെന്നായ, ഫമ്പ്, തേൾ, എലി എന്നിവ. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

خمس من الدواب كلهن فاسق يقتلن في الحرم: الغراب والحدأة والعقرب

والفأرة والكلب العقور (مسلم)

അഞ്ചുജീവികൾ ഉപദ്രവകാരികളാകുന്നു. അവയെ ഹറമിൽവെച്ചും കൊല്ലാം. പരുന്ത്, കാക്ക, തേൾ, എലി, കടിക്കുന്നനായ. മുസ്ലിം 6-ആവശ്യമാണെങ്കിൽ കന്നുകാലികളുടെ ചെവിയിൽ ചുടുവക്കം.

നബി (സ) തന്റെ കൈകൊണ്ട് തന്നെ സകാത്തിന്റെ ഒട്ടകത്തിന് ചുടുവച്ചിരുന്നു. ഒട്ടകം, ആട്, മാട് എന്നിവയെല്ലാത്ത നാൽകാലികളിൽ ഇത് ഫടീല്ല. മുഖത്ത് ചുടുവക്കപ്പെട്ട ഒരു കഴുതയെ കാണാനിടയായ നബി (സ) പറഞ്ഞു:

لَعَنَ اللَّهُ مَنْ وَسَمَ هَذَا فِي وَجْهِهِ (مسلم)

ഇതിന്റെ മുഖത്ത് ചുടുവച്ചവനെ അല്ലാഹു ശപിക്കട്ടെ. മുസ്ലിം

7-സകാത് നൽകപ്പെടേണ്ടവയാണെങ്കിൽ അവയുടെ സകാത്തിന്റെ തോതും അല്ലാഹുവിന്റെ വിധികളും അറിഞ്ഞിരിക്കുക.

8-ആരാധനാ കർമ്മങ്ങൾ, ദൈവസ്മരണ എന്നിവയിൽ നിന്നും അവമൂലം അശ്രദ്ധനാകാതിരിക്കുക. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَلْهَكُم مَّاوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ﴾

المائدون: 9

സത്യവിശ്വാസികളേ, നിങ്ങളുടെ സ്വത്തുക്കളും സന്താനങ്ങളും അല്ലാഹുവെപ്പറ്റിയുള്ള സ്മരണയിൽ നിന്ന് നിങ്ങളുടെ ശ്രദ്ധതിരിച്ചു വിടാതിരിക്കട്ടെ. [വി.ഖു.63:9]

നബി (സ) പറഞ്ഞു:

الخيول ثلاثة: من لرجل أجر، ولرجل ستر، وعلى رجل وزر، فاما الذي هي له أجر فرجل ربطها في سبيل الله فأطال لها في مرج أو روضة فما أصابت في طيلها من المرج أو الروضة كان له حسنات، ولو أنها قطعت طيلها فاستنت شرفا أو شرفين كانت أروائها حسنات له، ولو أنها مرت بنهر فشربت ولم يرد أن يسقيها كان ذلك له حسنات. ورجل ربطها تغنيا وتسرا وتعففا ولم ينس حق الله في رقابها وظهورها فهي له كذلك ستر. ورجل ربطها فخرا ورياء ونراء لأهل الإسلام فهي وزر (البخاري)

കുതിരകൾ (വളർത്തപ്പെടുന്നത്) മൂന്നുകാരുടേതാകുന്നു. ഒരാൾക്ക് പ്രതിഫലവും മറ്റൊരാൾക്ക് ജീവിതമാർഗ്ഗവും മറ്റൊരാൾക്ക്

ക്ക് ഫാപകാരണവുമായിരിക്കും. പ്രതിഫലം ലഭിക്കുന്നവൻ. അല്ലാഹുവിന്റെ മാർഗത്തിൽ ജിഹാദിനു വേണ്ടി കുതിരയെ വളർത്തുന്നവൻ. തീറ്റയുള്ള സ്ഥലത്തോ ഒരുത്തോട്ടത്തിലോ അവനതിനെ നീളമുള്ള ഒരുകയറിൽ കെട്ടിയിടുന്നു. അതിന്റെ കയറിൽ നിന്നു കൊണ്ട് എത്രദൂരം പോയി അതിനു തിന്നാൻ സാധിച്ചുവോ അതെല്ലാം അവന്ന് പ്രതിഫലമായിത്തീരും. അത് കയർ ഫെട്ടിച്ചു ഒന്നോ രണ്ടോ ചെറുകുന്നുകൾ കടന്നു പോയാൽ അതിന്റെ കാഷ്ടം വരെ അവന്ന് പ്രതിഫലത്തിനു കാരണമാകും. അത് ഒരു പുഴയുടെ അരികിലൂടെ പോയി അതിൽ നിന്നു വെള്ളം കുടിച്ചു. ഉടമസ്ഥൻ അത് ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിലും അവന്ന് അതിനു പ്രതിഫലം ലഭിക്കും. ജീവിതസന്ധാരണത്തിനു വേണ്ടി, അസാന്മാർഗിക രൂപത്തിൽ സമ്പാദിക്കാതിരിക്കാൻ വേണ്ടി കുതിരയെ വളർത്തുന്നവൻ. അല്ലാഹു വിനോദമുള്ള കടമകൾ (സകാത്, അല്ലാഹുവിന്റെ മാർഗത്തിൽ ഉപയോഗിക്കാൻ അതിനെ നൽകുക എന്നിവ) അവൻ വിസ്മരിച്ചില്ല. ഈ കുതിര അവന്ന് ഒരു മറയായിരിക്കും. മറ്റൊരാൾ കുതിരയെ പോറ്റിയത് ദുരഭിമാനംനടിക്കാനും ലോകമാനും ഉദ്ദേശിച്ചും മുസ്ലിംകളെ ഉപദ്രവിക്കാനും വേണ്ടിയാണ്. അവന്റെകുതിര അവന്ന് ഫാപകാരണമായിത്തീരും. ബുഖാരി

ജീവികളോട് ഒരുമുസ്ലിം അനുവർത്തിച്ചിരിക്കേണ്ട അല്ലാഹുവിന്റെ കൽപനകളുടെ രത്നച്ചുരുക്കമാണിത്. കാരൂണ്യത്തിന്റെ നിയമാവലിയായ ഇസ്ലാമിക ശരിയായ മനുഷ്യരോടും മൃഗങ്ങളോടും എങ്ങനെ പെരുമാറണമെന്ന് നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

സദസ്സിൽ

മുസ്ലിമിന്റെ ജീവിതം മുഴുവൻ ഇസ്ലാമിക നിയമങ്ങൾക്കധീഷ്ഠിതമാണ്. ജീവിതത്തിലെ എല്ലാവശങ്ങളെ കുറിച്ചും അത് നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകുന്നു. ഒരു മുസ്ലിം തന്റെ സഹോദരങ്ങളുടെ കൂടെ ഇരിക്കേണ്ടത് എങ്ങനെയാണെന്നു വരെ അത് പറയുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഓരോ മുസ്ലിമും സദസ്സിൽ താഴെ പറയുന്ന മര്യദകൾ ഫലിച്ചിരിക്കണം.

1-സദസ്സിൽ വരുമ്പോൾ അവിടെയുള്ളവർക്ക് ആദ്യം സലാം പറയണം. പിന്നീട് ഇരിക്കുക. ഒരാളെ അയാളുടെ ഇരിപ്പിടത്തിൽ നി

ന്ന് എഴുന്നേൽപ്പിച്ചു അവിടെ ഇരിക്കരുത്. രണ്ടാൾക്കാർക്കിടയിൽ അവരുടെ സമ്മതംകൂടാതെ ഇരിക്കരുത്. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

لا يقيم أحدكم رجلاً من مجلسه ثم يجلس فيه، ولكن توسعوا (مغف عليه)

ഒരാളും മറ്റൊരാളെ ഇരിപ്പിടത്തിൽ നിന്നു എഴുന്നേൽപ്പിച്ചു അവിടെ ഇരിക്കരുത്. എന്നാൽ നിങ്ങൾ വിശാലത ഉണ്ടാക്കുക. ബുദ്ധ അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു ഉമർ (റ) സദസ്സിൽ വരുമ്പോൾ ആരെങ്കിലും എഴുന്നേറ്റു ഇരിപ്പിടം ഒഴിഞ്ഞു കൊടുത്താൽ അവിടെ അദ്ദേഹം ഇരിക്കാറില്ലായിരുന്നു. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

لا يجلس لرجل أن يفرق بين اثنين إلا ياذنهما (ابوداود والترمذي)

രണ്ടാൾക്കാർക്കിടയിൽ, അവരുടെ സമ്മതം കൂടാതെ പിരികാൻ ഒരാൾക്കും പാടുള്ളതല്ല. അബുദാവൂദ്, തിർമിദി

2-ഒരു സ്ഥലത്തു നിന്ന് ഒരാൾ എഴുന്നേറ്റുപോയി, വീണ്ടും അവിടേക്കു തന്നെ അയാൾ തിരിച്ചു വരികയാണെങ്കിൽ അദ്ദേഹം തന്നെയാണ് ആ സ്ഥലത്തിന് ഏറ്റവും അർഹൻ. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

إذا قام أحدكم من مجلسه ثم رجع إليه فهو أحق به (مسلم)

നിങ്ങളിലൊരുവൻ തന്റെ ഇരിപ്പിടത്തിൽ നിന്നു എഴുന്നേറ്റുപോയി വീണ്ടും അവിടേക്കു തന്നെ തിരിച്ചു വന്നാൽ അവൻ തന്നെയാണ് അതിന് (ഇരിപ്പിടത്തിന്) ഏറ്റവും അർഹൻ. മുസ്ലിം 3-വൃത്തത്തിലുള്ള സദസ്സിന്റെ മദ്ധ്യത്തിൽ ഇരിക്കരുത്. ഹുദൈഫ്(റ) യിൽ നിന്ന്, നബി (സ) പറഞ്ഞു:

لن من جلس في وسط الحلقة (ابوداود)

വൃത്തത്തി (സദസ്സി)ന്റെ മദ്ധ്യത്തിൽ ഇരുന്നവൻ ശപിക്കപ്പെട്ടെ. അബുദാവൂദ്

4-സദസ്സിൽ ഇരിക്കുമ്പോൾ പല്ലിൽ കുത്തുക, മുകളിൽ കയ്യിടുക, തുപ്പുക, മുകളുപിഴിയുക എന്നിവ ഒഴിവാക്കേണ്ടതാണ്. കൂടുതൽ ഇളകിക്കൊണ്ടിരിക്കാതെ, ശാന്തനായി ഇരിക്കുക. സംസാരിക്കുകയാണെങ്കിൽ ശരിമാത്രം പറയുക. സ്വന്തത്തെയും കുടുംബത്തെയും

യും പ്രശംസിക്കുന്ന കാര്യങ്ങൾ ഒഴിവാക്കുക. മറ്റൊരാൾ സംസാരിക്കുമ്പോൾ സശ്രദ്ധം കേൾക്കുക. അയാളുടെ സംസാരത്തിൽ ഇടപെട്ടു മുറിക്കരുത്.

ഇവയെല്ലാം ഒരു മുസ്ലിം ചെയ്യുന്നത് രണ്ടുകാര്യങ്ങൾക്കാണെന്നോർക്കുക.

- 1-തന്റെ സ്വഭാവവും പ്രവൃത്തിയും മൂലം മറ്റുള്ളസഹോദരങ്ങളെ ഉപദ്രവിക്കാതിരിക്കുക. സഹോദരങ്ങളെ ഉപദ്രവിക്കൽ നിഷിദ്ധമാകുന്നു. നബി (സ്വ) പറഞ്ഞു:

المسلم من سلم المسلمون من لسانه ويده (البخاري)

മറ്റു മുസ്ലിംകൾ ആരുടെ നാവ്, കൈ എന്നിവയിൽ നിന്നു രക്ഷപ്പെട്ടുവോ അവനാണ് മുസ്ലിം. ബു-മു

- 2-സഹോദരങ്ങളുടെ സ്നേഹവും ഇണക്കവും കരസ്ഥമാക്കുക. പരസ്പരം സ്നേഹിക്കാനും ഇണക്കത്തോടെ ജീവിക്കാനും അല്ലാഹു കൽപിക്കുന്നു.

വഴിയിൽ

- 1-ദ്യഷ്ടി താഴ്ത്തുക. അനുസ്ത്രികളുടെ നേരെ നോക്കരുത്. മറ്റൊരാളെ അസുയയോടും പരിഹാസത്തോടും കൂടി നോക്കരുത്.

- 2-വഴിയാത്രക്കാർക്ക് വിഷമം സൃഷ്ടിക്കാതിരിക്കുക. അവരെ അസഭ്യം പറയുക, തെറിവിളിക്കുക, കുറ്റം പറയുക, ആക്ഷേപിക്കുക തുടങ്ങിയ നാവുകൊണ്ടുള്ള ഉപദ്രവങ്ങൾ ഏൽപ്പിക്കരുത്. അടിക്കുക, സമ്പത്ത് കൊള്ളയടിക്കുക, വഴിതടയുക തുടങ്ങിയ കൈകൊണ്ടുള്ള ഉപദ്രവങ്ങളും അരുത്.

- 3-നടന്നു പോകുന്നവരുടെ സലാം മടക്കുക. കാരണം സലാം മടക്കൽ നിർബന്ധമാകുന്നു. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَإِذَا حُيِّنَ بِحَيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا أَوْ رُدُّوهَا ۗ﴾ النساء: ٨٦

നിങ്ങൾ അഭിവാദ്യം അർപ്പിക്കപ്പെട്ടാൽ അതിനെക്കാൾ മെച്ചമായി (അങ്ങോട്ട്) അഭിവാദ്യം അർപ്പിക്കുക. അല്ലെങ്കിൽ അതുതന്നെ തിരിച്ചു നൽകുക. [വി.ഖു.4:86]

- 4-ഒരു നല്ലകാര്യം കൽപിക്കപ്പെട്ടതിരിക്കുകയോ അവഗണിക്കപ്പെട്ടതിരിക്കുകയോ

ടുകയോ ചെയ്യുകയാണെങ്കിൽ ആനല്ലകാര്യം കൽപിക്കുക. ഈ അവസരത്തിൽ ആകാര്യം കൽപിക്കാനുള്ള ഉത്തരവാദിത്വം അവ നിലാകുന്നു. നന്മകൽപിക്കൽ ഓരോ മുസ്ലിമിനും നിർബന്ധമാകുന്നു. ഉദാ: നമസ്കാരത്തിനു ബാങ്കുവിലിക്കപ്പെടുന്നു. സദസ്സിലോ വഴിയിലോ ഉള്ള ഒരാളും ആ വിലിക്കുത്തരം ചെയ്തു നമസ്കരിക്കാൻ പോകുന്നില്ല. അപ്പോൾ നമസ്കാരത്തിന്റെ കാര്യം അവരോട് പ്രത്യേകം കൽപിക്കുക.

5-അവന്റെ മുന്നിൽവെച്ചു തിന്മ ചെയ്യപ്പെടുന്നതായി കണ്ടാൽ അത് തടയുക. തിന്മ വിലക്കുക എന്നത് നന്മ കൽപിക്കുന്നതു പോലെത്തന്നെ നിർബന്ധമാകുന്നു. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

من رأى منكم منكرا فليغيره بيده (مسلم)

ഒരു തിന്മ ചെയ്യപ്പെടുന്നത് നിങ്ങൾ കണ്ടാൽ അതിനെ കൈകൊണ്ട് തടയുക.

ഉദാ: നമ്മുടെ മുന്നിൽ വെച്ച് ഒരുത്തൻ മറ്റൊരുത്തനെ കയ്യേറ്റം ചെയ്യുന്നു, അടിക്കുന്നു, അവന്റെ ധനം കവർന്നെടുക്കുന്നു. ഇത്തരം സന്ദർഭങ്ങളിൽ തന്റെ കഴിവനുസരിച്ചു അവൻ ആ തിന്മ തടയൽ നിർബന്ധമാകുന്നു.

6-വഴിതെറ്റിയവന് നേർമാർഗ്ഗം പറഞ്ഞു കൊടുക്കുക. ഇവയെ കുറിച്ചെല്ലാം നബി (സ) പറയുന്നു:

ياكم والجلوس في الطرقات فقالوا: ما لنا بد، إنما هي مجالسنا نتحدث فيها

قال: فإذا أبيتم إلا المجلس فأعطوا الطريق حقه، قالوا: وما حق الطريق؟ قال:

غض البصر، وكف الأذى، ورد السلام، والأمر بالمعروف والنهي عن المنكر،

وفي بعض الروايات زيادة: وإرشاد الضال (متفق عليه)

വഴികളിൽ ഇരിക്കുന്നത് നിങ്ങൾ സൂക്ഷിക്കണം. അവർ പറഞ്ഞു: അത് ഞങ്ങൾക്ക് ഒഴിവാക്കാൻ പറ്റില്ല. ഞങ്ങൾക്കു പരസ്പരം സംസാരിച്ചിരിക്കാനുള്ള സ്ഥലം അതു മാത്രമേയുള്ളൂ. നബി: നിങ്ങൾ അവിടെത്തന്നെ ഇരിക്കാൻ വാശിപിടിക്കുകയാണെങ്കിൽ വഴിക്കുള്ള അവകാശങ്ങൾ നിങ്ങൾ നൽകുക. അവർ: എന്തെല്ലാമാണ് വഴിയുടെ അവകാശങ്ങൾ? നബി: ദുഷ്ടി താഴ്ത്തുക, ഉപ

ദ്രവം തടയുക, സലാം മടക്കുക, നന്മകൽപിക്കുക, തിന്മവിരോധി ക്കുക. ഒരു റിപ്പോർട്ടിൽ ഇങ്ങനെയുമുണ്ട്: വഴിതെറ്റിയവന് വഴി കാണിക്കുക. ബു-മു

സദസ്സിൽ നിന്ന് എഴുന്നേൽക്കുമ്പോൾ സദസ്സിൽ വച്ചുണ്ടായേക്കാവുന്ന കാര്യങ്ങൾക്ക് അല്ലാഹുവിനോട് പൊറുക്കലിനെ തേടുക. നബി (സ) സദസ്സിൽ നിന്ന് എഴുന്നേൽക്കാൻ ഉദ്ദേശിച്ചാൽ ഇങ്ങനെ പറയുമായിരുന്നു:

سبحانك اللهم وبحمدك أشهد أن لا إله إلا أنت أستغفرك وأتوب إليك
(മുദ്രി)

അല്ലാഹുവേ, നിന്നെ സ്തുതിക്കുന്നതോടൊപ്പം നിന്റെ പരിശുദ്ധിയെ ഞാൻ വാഴ്ത്തുന്നു. നീയല്ലാതെ ആരാധ്യനില്ലെന്ന് ഞാൻ സാക്ഷ്യവഹിക്കുന്നു, നിനോട് ഞാൻ പാപമോചനം തേടുന്നു, നിന്നിലേക്കു ഞാൻ പശ്ചാത്തപിച്ചു മടങ്ങുന്നു. തുർമുദി

ഇങ്ങനെ പറയുന്നതെന്തിനാണെന്ന് ചോദിക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ നബി (സ) പറഞ്ഞു:

إنها كفارة لما يكون في الغلس (മുദ്രി)

സദസ്സിൽ വച്ചു സംഭവിച്ചേക്കാവുന്ന കാര്യങ്ങൾക്കുള്ള പ്രായശ്ചിത്തമാണത്. തുർമുദി

ഭക്ഷണമര്യാദകൾ

ഭക്ഷണ പാനീയങ്ങളെ മറ്റൊരു കാര്യത്തിനുള്ള മാർഗം മാത്രമായിട്ടാണ് മുസ്ലിം കാണുന്നത്. വെറും ഭക്ഷണം കഴിക്കുക എന്നതിലുപരിയായി തന്റെ ശരീരത്തിന്റെ പരിരക്ഷയും അതുമൂലം അല്ലാഹുവിനു ആരാധന ചെയ്യാനുള്ള ശക്തി സംഭരിക്കലുമാണ് അതിലൂടെ അവൻ ലക്ഷ്യമാക്കുന്നത്. ഈ ആരാധനയാണ് അവനെ പരലോകത്തിലുള്ള മാനുതക്കും പ്രതിഫലത്തിനും അർഹനാക്കുകയുള്ളൂ. ഭക്ഷിക്കാൻ വേണ്ടി ജീവിക്കുക എന്നതല്ല അവന്റെ ലക്ഷ്യം. അക്കാരണത്താൽ തന്നെ ഓരോ മുസ്ലിമും അവന്റെ ഭക്ഷണ പാനീയങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ മതപരമായ മര്യാദകൾ പാലിക്കണം.

ഭക്ഷണത്തിനു മുമ്പുള്ള മര്യാദകൾ

1-ഭക്ഷണം ശുദ്ധവും നിഷിദ്ധം കലരാത്ത അനുവദനീയമായതുമായിരിക്കുക. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ﴾ البقرة: 172

സത്യവിശ്വാസികളേ, നിങ്ങൾക്ക് നാം നൽകിയ വസ്തുക്കളിൽ നിന്ന് വിശിഷ്ടമായത് ഭക്ഷിച്ചു കൊള്ളുക. [വിഖ്യാത: 2:172.]

ശുദ്ധമായത് എന്നതു കൊണ്ടുദ്ദേശ്യം അഴുക്കും മദ്യേച്ചവുമല്ലാത്ത ഹലാലായ വസ്തുക്കളാകുന്നു. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

ما نبت من سحت فالنار أولى به (حاكم)

നിഷിദ്ധത്തിൽ മുളച്ചവസ്തു നരകത്തിലേക്കുള്ളതാകുന്നു. [ഹാകിം] 2-അല്ലാഹുവെ ആരാധിക്കാനുള്ള ശക്തി സംഭരിക്കുക എന്ന സദ്ദേശ്യം അവനുണ്ടായിരിക്കുക. അതിലൂടെ അവന്റെ ഭക്ഷണപാനീയങ്ങൾക്ക് പ്രതിഫലം ലഭ്യമായിത്തീരും. അനുവദനീയമായ ഒരു വസ്തു ഭക്ഷിക്കുന്നതുമൂലമുടൻ തന്റെ സദ്ദേശ്യപ്രകാരം പ്രതിഫലം ലഭിക്കുന്നു.

3-കയ്യിൽ അഴുക്ക് ഉണ്ടെങ്കിൽ, അല്ലെങ്കിൽ വൃത്തിയുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പില്ലെങ്കിൽ ഭക്ഷണത്തിനു മുമ്പ് കഴുകി വൃത്തിയാക്കുക.

4-നബി (സ) ഇരിക്കാറുണ്ടായിരുന്നത് പോലെ വിന്യതത്തോടെ ഇരിക്കുക. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

لا آكل متكاً إنما أأكل عبد آكل كما يأكل العبد، وأجلس كما يجلس العبد

(البخاري)

കൈ നിലത്തുനിയിരുന്നു കൊണ്ട് ഞാൻ ഭക്ഷണം കഴിക്കുകയില്ല. ഞാനൊരു ദാസൻ മാത്രമാകുന്നു. ഒരു അടിമ ഭക്ഷണം കഴിക്കുന്നത് പോലെ മാത്രമേ ഞാൻ ഭക്ഷണം കഴിക്കുകയുള്ളൂ. ഒരു അടിമ ഇരിക്കുന്നത് പോലെ മാത്രമേ ഞാൻ ഇരിക്കുകയുള്ളൂ. [ബുഖാരി]

വലതു തണ്ടൻകാൽ നാട്ടിവച്ചു, ഇടതു കാൽപാദത്തിൽ ചന്തിയൂന്നി ഇരിക്കുക. അതാണ് സുന്നത്തായ രൂപം

5-കിട്ടിയ ഭക്ഷണം കൊണ്ട് സംതൃപ്തനാവുക. ഭക്ഷണത്തിന്റെ കുറ്റം പറയാതിരിക്കുക. ഇഷ്ടപ്പെട്ടെങ്കിൽ തിന്നുക, ഇല്ലെങ്കിൽ ഉപേക്ഷിക്കുക. അബൂഹുറയ്ക് (റ) യിൽ നിന്ന് നിവേദനം,

ما عاب رسول الله طعاما قط إن اشتهاه أكل، وإن كرهه ترك (البخاري)

നബി (സ) ഒരു ഭക്ഷണത്തിനും കുറ്റംപറയാറുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഇഷ്ടപ്പെട്ടെങ്കിൽ ഭക്ഷിക്കും, വെറുപ്പാണെങ്കിൽ ഉപേക്ഷിക്കും. ബ്രഹ്മരത്ന

6-ഭാര്യ, മക്കൾ, വേലക്കാരൻ, വിരുന്നുകാരൻ എന്നിവരുടെ കൂടെ യിരുന്നു ഭക്ഷണം കഴിക്കുക. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

اجتمعوا على طعامكم واذكروا اسم الله يبارك لكم فيه (ابوداود)

നിങ്ങൾ ഒരുമിച്ചിരുന്ന് (ഒരോപാത്രത്തിൽ നിന്ന്) ഭക്ഷണം കഴിക്കുക, അല്ലാഹു അതിൽ അനുഗ്രഹം വർഷിക്കും. [അബൂദാവൂദ്] ഭക്ഷണം കഴിക്കുമ്പോൾ.

1-ബിസ്മിലൊല്ലി അല്ലാഹുവിന്റെ നാമത്തിൽ തുടങ്ങുക. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

إذا أكل أحدكم فليذكر اسم الله تعالى، فإن نسي أن يذكر اسم الله تعالى في

أوله فليقل: بسم الله أوله وآخره (ابودാود والترمذي)

നിങ്ങൾ ഭക്ഷണം കഴിക്കുമ്പോൾ അല്ലാഹുവിന്റെ നാമം (ബിസ്മി) ഉച്ചരിക്കുക. ആദ്യത്തിൽ അത് മറന്നാൽ അവൻ ഇങ്ങനെ പറയണം: بسم الله أوله وآخره (ഇതിന്റെ തുടക്കത്തിലും ഒടുക്കത്തിലും അല്ലാഹുവിന്റെ പേരിൽ.) [അബൂദാവൂദ് തിർമിദ്ദി]

2-അവസാനത്തിൽ അല്ലാഹുവിനെ സ്തുതിക്കുക. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

من أكل طعاما وقال الحمد لله الذي أطعمني هذا ورزقنيه من غير حول مني

ولا قوة، غفر له ما تقدم من ذنبه (ابوداود والترمذي)

ഒരാൾ ഭക്ഷണം കഴിച്ചശേഷം

الحمد لله الذي أطعمني هذا ورزقنيه من غير حول مني ولا قوة

(ഈ ഭക്ഷണം എന്തൊരു യാതൊരു കഴിവു കൂടാതെ എ
ന്നെഭക്ഷിപ്പിച്ച അല്ലാഹുവിന്നാകുന്നു സർവസ്തുതിയും) എന്ന് പറ
ഞ്ഞാൽ അവന്റെ മുൻകഴിഞ്ഞ ചെറുപാപങ്ങൾ പൊറുക്കപ്പെടും.
[അബുദാവൂദ്-തിർമിദി]

3-വലതു കയ്യിലെ മൂന്നു വിരലുകൾ കൊണ്ട് ഭക്ഷിക്കുക. ചെറിയ
ഉരുളകളാക്കി നല്ലവണ്ണം ചവച്ചു ഭക്ഷിക്കുക. തന്റെ അരി
കിൽ നിന്ന് ഭക്ഷിക്കുക. പാത്രത്തിന്റെ മധ്യത്തിൽ നിന്ന് തിന്നരു
ത്. നബി (സ്വ) പറഞ്ഞു:

يا غلام سم الله، وكل بيمينك، وكل مما يليك (متفق عليه)

കുട്ടി: നീ ബിസ്മിലൊല്ലുക, നിന്റെ വലതു കൈകൊണ്ട് തി
ന്നുക, നിന്റെ അടുത്തുള്ളതിൽ നിന്ന് തിന്നുക. ബു-മു

4-ഭക്ഷണം നിലത്തു വീണാൽ അതെടുത്ത് അതിലുള്ള അഴുക്ക്
നീക്കി ഭക്ഷിക്കുക. നബി (സ്വ) പറഞ്ഞു:

إذا سقطت لقمة أحدكم فليأخذها، وليمط عنها الأذى وليأكلها، ولا يدعها

للسيطان (مسلم)

നിങ്ങളുടെ ഭക്ഷണത്തിന്റെ ഉരുള വീണുപോയാൽ നിങ്ങളെ
ടുക്കുക, അതിലുള്ള അഴുക്ക് നീക്കി അത് ഭക്ഷിക്കുക. അത്
പിശാചിനായി ഉപേക്ഷിക്കരുത്. മുസ്ലിം

5-ചുടുള്ള ഭക്ഷണത്തിൽ ഊതരുത്. ചുടുള്ള ഭക്ഷണം തണുക്കാ
തെ കഴിക്കരുത്. കുടിക്കുമ്പോൾ വെള്ളത്തിലേക്ക് ശവാസംവിട
രുത്. പാത്രത്തിന്റെ പുറത്തേക്ക് ശവാസംവിടുക. അബ്ദുല്ലാഹി
ബ്നു അബ്ബാസ് (റ) പറയുന്നു:

ان النبي ﷺ نهى أن يتنفس في الإناء أو ينخ فيه (الترمذي)

പാത്രത്തിൽ ശ്വാസിക്കുന്നതും ഉച്ഛ്വാസിക്കുന്നതും നബി (സ്വ) വി
ലക്കിയിരിക്കുന്നു. [തൂർമുദി]

6-അമിതാഹാരം കഴിക്കാതിരിക്കുക. നബി (സ്വ) പറഞ്ഞു:

ما ملأ آدمي وعاء شراً من بطنه، حسب ابن آدم لقيمات يقمن صلبه، فإن لم

يفعل فثلث لطعامه، وثلث لشربه، وثلث لنفسه (الترمذي)

ഒരു മനുഷ്യനും തന്റെ വയറിനെക്കാൾ മോശമായ ഒരുപാത്രവും നിറക്കാറില്ല. ഏതൊരാൾക്കും തന്റെമുതുകിനെ നിവർത്താനുള്ള കുറച്ചു ചെറിയഉരുളകൾ മാത്രംമതി. ഇനി അങ്ങനെയല്ലെങ്കിൽ, അവന്റെ വയറിന്റെ മുന്നിലൊന്ന് ഭക്ഷണം, മുന്നിലൊന്ന് വെള്ളം, മുന്നിലൊന്ന് വായു എന്ന ക്രമത്തിലായിരിക്കട്ടെ. തീർമിദി

7-ഒരുമിച്ചിരുന്ന് ഭക്ഷണം കഴിക്കുമ്പോൾ തന്നെക്കാൾ മുതിർന്നവരോ മഹൽവൃക്തികളോ ഉണ്ടെങ്കിൽ അവരുടെ മുമ്പ് കഴിച്ചു തുടങ്ങാതിരിക്കുക. അത് മര്യാദകേടാണ്.

8-ഭക്ഷണം കഴിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ കൂട്ടുകാരുടെ നേരെ- അവരെ വീക്ഷിക്കുന്നതു പോലെ- നോക്കരുത്. അത് അവർക്ക് നാണം ഉണ്ടാക്കിയേക്കാം.

9-സാധാരണയായി ജനങ്ങൾക്കു മ്ളേഹമായി തോന്നുന്ന കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യാതിരിക്കുക. കയ്യിലുള്ള അവശിഷ്ടങ്ങൾ പാത്രത്തിലേക്ക് കൂടയരുത്. ഭക്ഷണം താഴെ വീഴാതിരിക്കാൻവേണ്ടി തല പാത്രത്തോട് വളരെയടുത്ത് പിടിക്കരുത്. അത് കൂടെയുള്ളവർക്ക് വിഷമമുണ്ടാക്കും. കടിച്ച ഭക്ഷണത്തിന്റെ ബാക്കി വീണ്ടും പാത്രത്തിൽ തന്നെ വക്കാതിരിക്കുക. മ്ളേഹവും വെറുപ്പുള്ളവമാക്കുന്നതുമായ കാര്യങ്ങൾ സംസാരിക്കാതിരിക്കുക. ഇതെല്ലാം കൂട്ടുകാർക്ക് വിഷമമുണ്ടാക്കിയേക്കാം.

ഭക്ഷണത്തിനു ശേഷം

1-വയറ് അമിതമായി നിറയുന്നതിനു മുമ്പ് തീറ്റ നിറുത്തുക. നബി (സ്വ) അങ്ങനെയായിരുന്നു ചെയ്തിരുന്നത്.

2-കയ്യിലുള്ള ഭക്ഷണത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ നക്കിയെടുക്കുക. നന്നായി കഴുകി വൃത്തിയാക്കുക.

3-വീണുപോയ ഭക്ഷണം പെറുക്കിയെടുക്കുക. അനുഗ്രഹത്തിനുള്ള നന്ദിയായിട്ടാണത്.

4-പല്ലു വൃത്തിയാക്കുക, വായ് കൊപ്ളിക്കുക, വായ ശുദ്ധിയാക്കുക.

5-ഭക്ഷണ പാനീയങ്ങൾ കഴിച്ചയുടനെ അല്ലാഹുവിനെ സ്തുതിക്കുക. ഭക്ഷണം നൽകിയവർക്കു വേണ്ടി

اللهم بارك لهم فيما رزقهم، واغفر لهم وارحمهم

(അല്ലാഹുവേ, നീ ഇവർക്ക് നൽകിയിട്ടുള്ളതിൽ അനുഗ്രഹം നൽകേണമേ, അവർക്ക് പൊറുത്തു കൊടുക്കുകയും കരുണചെയ്യുകയും ചെയ്യേണമേ) എന്ന് പ്രാർത്ഥിക്കുക.

യാത്രയിൽ

ജീവിതത്തിന്റെ അനിവാര്യ കാര്യങ്ങളിൽ പെട്ടതാണ് യാത്ര. ഹജ്ജ്, ഉറ തുടങ്ങിയ തീർത്ഥാടനങ്ങൾ, യുദ്ധം, വിദ്യാഭ്യാസം, സഹോദരങ്ങളെ സന്ദർശിക്കൽ എന്നിവകൊല്ലം യാത്രചെയ്തേ പറ്റൂ. അക്കാരണത്താൽ തന്നെ അല്ലാഹു യാത്രയുടെ മര്യാദകളും നിയമങ്ങളും വളരെവ്യക്തമാക്കി തന്നിരിക്കുന്നു. ഓരോമുസ്ലിമും അത് പഠിക്കുകയും പ്രാവർത്തികമാക്കുകയും വേണം. അവ താഴെ പറയുന്നു.

യാത്രയിലെ ഇളവുകൾ

1-നാലു റക്അത്തുള്ള നമസ്കാരങ്ങൾ രണ്ടാക്കി ചുരുക്കിയും, മഗ്നിബ് പൂർണ്ണമായും നമസ്കരിക്കുക. സ്വദേശത്തു നിന്ന് യാത്ര തിരിച്ചതുമുതൽ അവിടെ തിരിച്ചെത്തും വരെ ഇങ്ങനെ ചെയ്യാം. യാത്രപോയ സമയത്ത് നാലോ അതിലധികമോ ദിവസം തടയാൻ തീരാമാനിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ മാത്രമാണിത്. അങ്ങനെയൊന്നെങ്കിൽ അവിടെയെത്തിയതു മുതൽ പൂർണ്ണമാക്കി നമസ്കരിക്കുക. നാട്ടിലേക്കു പുറപ്പെട്ടു വീട്ടിലെത്തും വരെ വീണ്ടും ചുരുക്കി നമസ്കരിക്കുക. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَإِذَا ضَرَأْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ﴾

النساء: 101

നിങ്ങൾ ഭൂമിയിൽ യാത്രചെയ്യുകയാണെങ്കിൽ നമസ്കാരം ചുരുക്കി നിർവ്വഹിക്കുന്നതിൽ നിങ്ങൾക്കു കുറ്റമില്ല. [വി.ഖ.4:101]
അനസ് (റ) പറയുന്നു:

خرجنا مع رسول الله ﷺ من المدينة إلى مكة فكان يصلي الرباعية ركعتين
ركعتين حتى رجعنا إلى المدينة (مغلق عليه)

ഞങ്ങൾ നബി (സ)യുടെ മക്കയിൽ നിന്ന് മദീനയിലേക്കു പുറപ്പെട്ടു. അന്നേരം നബി (സ) ഞങ്ങൾ മദീനയിൽ തിരിച്ചെത്തുന്നതു വരെ നാലുറക്അത്തുള്ള നമസ്കാരങ്ങളെല്ലാം രണ്ടാക്കി നമസ്കരിക്കുകയുണ്ടായി. [ബുഖാരി-മുസ്ലിം]
2-മുന്നു രാവു പകലും ഖുഫ്ഫ (മേൽജോഡി) യിൽ തടവാം. അലി (റ) പറയുന്നു:

جعل لنا النبي ﷺ ثلاثة أيام ولياليهن للمسافر، ويوما وليلة للمقيم، يعني في
المسح على الخفين (مسلم)

ഖുഫ്ഫയിൽ തടവുന്ന കാര്യത്തിൽ യാത്രക്കാർക്ക് മൂന്നു രാവു പകലും, നാട്ടിൽ താമസിക്കുന്നവന് ഒരു രാവുപകലും നബി (സ) ഞങ്ങൾക്ക് നിശ്ചയിച്ചുതന്നു. [മുസ്ലിം]
3-വുദ്യവിന് വെള്ളം ലഭിക്കാതെ വരികയോ വെള്ളം ഉപയോഗിക്കാൻ വിഷമമാകുകയോ വെള്ളത്തിനു അമിതമായ വിലകൊടുക്കേണ്ടി വരികയോ ചെയ്താൽ മണ്ണുകൊണ്ട് തയയ്ക്കും ചെയ്യാം. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَأِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدُكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَمْ يُمْسِكِ
النِّسَاءُ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوْهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ﴾

النساء: 43

നിങ്ങൾ രോഗികളായിരിക്കുകയോ യാത്രയിലാവുകയോ ചെയ്താൽ-അല്ലെങ്കിൽ നിങ്ങളിലൊരാൾ മലമുത്ര വിസർജനം കഴിഞ്ഞു വരികയോ, സ്ത്രീകളുമായി സമ്പർക്കം നടത്തുകയോ ചെയ്തുവെങ്കിൽ- എന്നിട്ടു നിങ്ങൾക്ക് വെള്ളം കിട്ടിയതുമില്ലെങ്കിൽ നിങ്ങൾ ശുദ്ധിയുള്ള ഭൂമിയിൽ തട്ടിക്കൊള്ളുക. എന്നിട്ട് അതുകൊണ്ട് നിങ്ങളുടെ മുഖങ്ങളും

കൈകളും തടവുക. [വിഖു4:43]

4-നോമ്പ് ഒഴിവാക്കാം. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ﴾ البقرة: 184

നിങ്ങളിലാരെങ്കിലും രോഗിയാവുകയോ യാത്രയിലാവുകയോ ചെയ്താൽ മറ്റുദിവസങ്ങളിൽ നിന്ന് അത്രയും എണ്ണം (നോമ്പെടുക്കേണ്ടതാണ്.) [വിഖു2:184]

വിട്ടുപോയനോമ്പുകൾ പിന്നീടൊരിക്കൽ നോറ്റുവിട്ടിയിരിക്കണം. 5-സുന്നത്തു നമസ്കാരങ്ങൾ വാഹനത്തിൽ വച്ച് വിബ്ലയുടെ രല്ലാത്ത ഭാഗത്തേക്കു തിരിഞ്ഞായാലും നമസ്കരിക്കാം. ഉമറുബ്നുൽ ഖത്താബി (റ) ൽ നിന്ന് നിവേദനം:

أن رسول الله ﷺ كان يصلي سبحة حيث توجهت به ناقته (مفق عليه)

നബി (സ), തന്റെറട്ടെകം തിരിഞ്ഞുനിൽക്കുന്ന ഭാഗത്തേക്കു തിരിഞ്ഞു സുന്നത്തു നമസ്കരിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. [ബു-മു]

6-ഇഹ്റ, അസ്റ്റ് എന്നിവയ്ക്കിലും മഗ്റീബ്, ഇശാ എന്നിവ തമ്മിലും ചേർത്തു നമസ്കരിക്കാം. ഇവ ആദ്യത്തെ നമസ്കാരത്തിന്റെ സമയത്തേക്കു മുന്തിച്ചോ, രണ്ടാമത്തെ നമസ്കാരത്തിന്റെ സമയത്തേക്കു പിന്തിച്ചോ ചെയ്യാവുന്നതാണ്. മുആദ് (റ) പറയുന്നു:

خرجنا مع النبي ﷺ في غزوة تبوك فكان يصلي الظهر والعصر جميعا والمغرب

والعشاء جميعا (الموطأ)

തബുക് യുദ്ധവേളയിൽ ഞങ്ങൾ നബി (സ) യുടെ കൂടെ പുറപ്പെട്ടു. അനേകം അദ്ദേഹം ഇഹ്റും അസ്റ്റും ഒരുമിച്ചും മഗ്റീബും ഇശാഉം ഒരുമിച്ചും നമസ്കരിച്ചു. [മുവതുഅ]

യാത്രയിലെ മര്യാദകൾ

1-സൂക്ഷിപ്പു മുതലുകൾ, അതിക്രമിച്ചെടുത്ത വസ്തുക്കൾ എന്നിവ യാത്ര പുറപ്പെട്ടും മുമ്പ് അതിന്റെ ഉടമസ്ഥർക്കു തിരിച്ചെൽപിക്കുക, കാരണം യാത്രയിൽ മരണ സാധ്യത കൂടുതലാണല്ലോ.

2-യാത്രാഭക്ഷണം അനുവദനീയമായതിൽ നിന്ന് മാത്രം തയ്യാറാ

ക്കുക. ഭാര്യ, മക്കൾ, മാതാപിതാക്കൾ തുടങ്ങി താൻ ചെലവിനു കൊടുത്തിരിക്കേണ്ടവരുടെ ചെലവിനാവശ്യമായത് തയ്യാറാക്കി കൊടുത്തിരിക്കുക.

3-വീട്ടുകാർ, കുട്ടികാർ, സഹോദരങ്ങൾ എന്നിവരോടെല്ലാം യാത്ര പറയുക. അന്നേരം ഇങ്ങനെ പറയുക:

استودع الله دينكم وأمانتكم وخواتيم أعمالكم

നിങ്ങളുടെ ആദർശം, വിശ്വസ്തത, പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ പരിണിത ഫലങ്ങൾ എന്നിവ സൂക്ഷിപ്പു മുതലായി ഞാൻ അല്ലാഹുവിൽ ഏൽപ്പിക്കുന്നു.

യാത്രയയക്കുന്നവർ ഇങ്ങനെ പറയുക:

زودك الله بالتقوى، وغفر ذنبك، ووجهك إلى الخير حيث توجهت .

അല്ലാഹു താങ്കൾക്കു തഖ്വയുടെ യാത്രാദക്ഷണം നൽകട്ടെ, താങ്കളുടെ പാപങ്ങൾ പൊറുത്തു തരട്ടെ, താങ്കൾ എങ്ങോട്ടു തിരിഞ്ഞാലും അതിലെല്ലാം നന്മനൽകട്ടെ.

നബി (സ) പറഞ്ഞു:

إن لقمان قال: إن الله تعالى إذا استودع شيئا حفظه (ابن حبان)

ലുഖ്മാൻ ഇങ്ങനെ പറയാറുണ്ടായിരുന്നു: അല്ലാഹു വല്ലതും സൂക്ഷിപ്പു സ്വത്തായി സ്വീകരിച്ചാൽ അവനത് സംരക്ഷിക്കും. [ഇബ്നുനുഹിബ്ബാൻ]

യാത്രയയക്കുമ്പോൾ നബി (സ) ഇങ്ങനെ പറയാറുണ്ടായിരുന്നു:

استودع الله دينك وأمانتك وخواتيم أعمالك (أبو داود)

നിങ്ങളുടെ ആദർശം, വിശ്വസ്തത, പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ പരിണിത ഫലങ്ങൾ എന്നിവ സൂക്ഷിപ്പു മുതലായി ഞാൻ അല്ലാഹുവിൽ ഏൽപ്പിക്കുന്നു. [അബുദാവൂദ്]

4-യാത്രക്കു കുട്ടുകാരാകാൻ പറ്റിയ മുന്നോ നാലോ അതിലധികമോ ആൾക്കരുടെ കൂടെ സംഘമായി യാത്ര ചെയ്യുക. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

الراكب شيطان، والراكبان شيطانان، والثلاثة ركب (أبو داود والترمذي)

ഒരു യാത്രക്കാരൻ പിശാചാകുന്നു, രണ്ടുയാത്രക്കാർ രണ്ടു

പിശാചുക്കളാകുന്നു. മൂന്നുപേർ ഒരു യാത്രാസംഘമാകുന്നു. [അബുദാവൂദ്, തുർമുദി]

لو أن الناس يعلمون من الوحدة ما أعلم ما سار راكب بليل وحده (بخاري)

ഏകാകിയായുള്ള യാത്രയിലെ വിഷമങ്ങളെ കുറിച്ചു എനിക്കറിയാവുന്നതു പോലെ ജനങ്ങൾ അറിഞ്ഞിരുന്നെങ്കിൽ ഒരളം രാത്രിയിൽ ഒറ്റക്കു യാത്ര ചെയ്തില്ലായിരുന്നു. [ബുഖാരി]

5-യാത്രാസംഘത്തിലെ ഒരാളെ അവരുടെ നേതാവാക്കുക. അദ്ദേഹം അവരുടെ നേതൃത്വം വഹിക്കുകയും കൂടിയാലോചനകൾ നടത്തുകയും ചെയ്യുക. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

إذا خرج ثلاثة في سفر فليأمروا أحدهم (ابوداود)

മൂന്നുപേർ യാത്ര പുറപ്പെട്ടാൽ അതിലൊരാളെ നേതാവാക്കുക. [അബുദാവൂദ്]

6-യാത്ര പുറപ്പെടുന്നതിനു മുമ്പ് വൈർ തേടിക്കൊണ്ടുള്ള നമസ്കാരം നിർവ്വഹിക്കുക. നബി (സ) യാത്രയിലും അല്ലാത്ത വേളകളിലും അങ്ങനെ ചെയ്യാൻ പ്രേരിപ്പിക്കുകയും സ്വഹാബത്തിനെ ആ നമസ്കാരത്തിലെ ദുആ, ഖുർആനിലെ സൂറത്തുകൾ പഠിപ്പിക്കുന്നതു പോലെ പഠിപ്പിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. [ബുഖാരി]

7-വാഹനത്തിൽ കയറുമ്പോൾ:

بسم الله والله أكبر، الله أكبر، سبحان الذي سخر لنا هذا وما كنا

له مقرنين، وإنا إلى ربنا لمنقلبون (مسلم)

അല്ലാഹുവിന്റെ നാമത്തിൽ, അല്ലാഹു ഏറ്റവും മഹാൻ, അല്ലാഹു ഏറ്റവും മഹാൻ, അല്ലാഹു ഏറ്റവും മഹാൻ. ഞങ്ങൾക്കു വേണ്ടി ഇതിനെ വിധേയമാക്കിത്തന്നവൻ എത്രപരിശുദ്ധൻ! ഞങ്ങൾക്കതിനെ ഇണക്കുവാൻ കഴിയുമായിരുന്നില്ല. തീർച്ചയായും ഞങ്ങൾ ഞങ്ങളുടെ രക്ഷിതാവിങ്കലേക്ക് തിരിച്ചെത്തുന്നവർ തന്നെയാകുന്നു.

തുടർന്ന് യാത്രയുടെ ദുആ ചൊല്ലുക:

اللهم إني أسألك في سفرنا هذا البر والتقوى ومن العمل ما ترضى اللهم هون

علينا سفرنا هذا واطو عنا بعده اللهم أنت الصاحب في السفر والخليفة في الأهل والمال. اللهم إني أعوذ بك من وعشاء السفر وكآبة المنظر وخيبة المنقلب وسوء المنظر في المال والأهل والولد.

അല്ലാഹുവേ, ഈ യാത്രയിൽ നന്മയും ഭക്തിയും പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ നിനക്കിഷ്ടപ്പെട്ടതും ഞാൻ നിന്നോട്ചോദിക്കുന്നു. അല്ലാഹുവേ, ഈയാത്ര ഞങ്ങൾക്കു എളുപ്പമാക്കിത്തരികയും വഴിദൂരം ഹൃസ്വമാക്കിത്തരികയും ചെയ്യേണമേ. അല്ലാഹുവേ, യാത്രയിലെ കൂട്ടുകാരനും വീട്ടിലും ധനത്തിലും പകരക്കാരനും നീയാകുന്നു. അല്ലാഹുവേ, യാത്രയിലെ ഏകാന്തതയിൽ നിന്നും മോശമായ കാഴ്ചകളിൽ നിന്നും മോശമായ മടക്കത്തിൽനിന്നും സമ്പത്ത്, കുടുംബം, മക്കൾ എന്നിവരിലേക്കുള്ള മോശമായ മടക്കത്തിൽ നിന്നും നിന്നിൽ ഞാൻ ശരണം തേടുന്നു. 8-വ്യാഴാഴ്ച രാവിലെ പുറപ്പെടുക. നബി (സ) പറഞ്ഞു,

اللهم بارك لأمتي في بكورها (أبوداود)

അല്ലാഹുവേ, നേരത്തെ പുറപ്പെടുന്നതിൽ എന്റെ സമുദായത്തിന് നീ അനുഗ്രഹം ചെയ്യേണമേ. [അബൂദാവൂദ്]

നബി (സ) വ്യാഴാഴ്ച ദിവസങ്ങളിലായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ യാത്ര ആരംഭിക്കാറുണ്ടായിരുന്നത്.

9-വഴിയിൽ ഉയരമുള്ള സ്ഥലത്തെത്തിയാൽ തക്ബീർ ചൊല്ലുക. അബൂഹുറയ്ദ് (റ) യിൽ നിന്ന്:

أن رجلا قال يا رسول الله إني أريد السفر فأوصني، قال: عليك بتقوى الله،

والتكبير على كل شرف (الرمذي)

ഒരാൾ നബി (സ) യുടെ അടുക്കൽ വന്നു പറഞ്ഞു, പ്രവാചകരേ, ഞാൻ യാത്രപോവുകയാണ്, എനിക്ക് വല്ല ഉപദേശവും നൽകിയാലും. നബി: നീ അല്ലാഹുവിനെ സൂക്ഷിക്കുക, ഹെക്കംകൂടിയ സ്ഥലത്തെത്തിയാൽ നീ തക്ബീർ (അല്ലാഹുഅക്ബർ) ചൊല്ലുക. [തൂർമുദീ]

10-ആരെങ്കിലും ഭയപ്പെട്ടാൽ ഇങ്ങനെ പറയുക:

اللهم إنا نجعلك في نحورهم، ونعوذ بك من شرورهم (ابوداود)

അല്ലാഹുവേ, അവരുടെ മാറിൽ (മുന്നിൽ) നിന്നെ ഞങ്ങൾ ആക്കുന്നു. അവരുടെ കൂഴപ്പങ്ങളിൽ നിന്ന് നിന്നിൽ ഞങ്ങൾ ശരണം തേടുന്നു. [അബൂദാവൂദ്]

ഇത് നബി (സ) പറഞ്ഞതായി സ്ഥിരപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

11-യാത്രയിൽ ഇഹപര നന്മയായി അല്ലാഹുവിനോട് കൂടുതൽ പ്രാർത്ഥിക്കുക. യാത്രക്കാരന്റെ പ്രാർത്ഥന പ്രത്യേകം ഉത്തരം ലഭിക്കുന്നതാകുന്നു. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

ثلاث دعوات مستجابات لا شك: دعوة المظلوم، ودعوة المسافر، ودعوة

الوالد على ولده (الرمذي)

മുൻപ്രാർത്ഥനകൾ നിസ്സംശയം പ്രത്യേകം ഉത്തരം ലഭിക്കുന്നവയാകുന്നു. മർദ്ദിതന്റെ പ്രാർത്ഥന, യാത്രക്കാരന്റെ പ്രാർത്ഥന, പിതാവ് മകനെന്നതിനെ നടത്തുന്ന പ്രാർത്ഥന. [തിർമിദി]

12-ഒരു സ്ഥലത്ത് ഇറങ്ങിയാൽ ഇങ്ങനെ പറയുക:

أعوذ بكلمات الله التامات من شر ما خلق (مسلم)

അല്ലാഹുവിന്റെ പൂർണ്ണങ്ങളായ വചനങ്ങൾ കൊണ്ട് അവൻ സൃഷ്ടിച്ചിട്ടുള്ളവയുടെ നാശങ്ങളിൽ നിന്നു ഞാൻ രക്ഷതേടുന്നു. രാത്രിയായാൽ:

يا أرض ربي وربك الله، إني أعوذ بالله من شركٍ وشرِّ ما فيك، وشرِّ ما يدب عليك، وأعوذ بالله من شرِّ أسدٍ وأسود، ومن حيةٍ وعقرب، ومن ساكني

البلد، ومن والد وما ولد (ابوداود)

അല്ലാഹുവേ ഭൂമി, എന്റെയും നിന്റെയും നാമൻ അല്ലാഹുവാകുന്നു. നിന്നിൽ നിന്നും നിന്നിലുള്ളതിൽ നിന്നും നിന്നിൽ ഇഴങ്ങുന്നവയിൽ നിന്നും ഞാൻ അല്ലാഹുവിൽ ശരണം തേടുന്നു. തേൾ, സർപ്പം, വന്യജീവികൾ, ഇന്നാട്ടുകാർ, അവിടെയുള്ള എല്ലാ പിതാവും സന്താനവുമായിട്ടുള്ളവർ എന്നിവയുടെ നാശങ്ങളിൽ നിന്നും ഞാൻ അല്ലാഹുവിൽ ശരണം തേടുന്നു. [അബൂദാവൂദ്]

13-ഏകാന്തതയെ ഭയപ്പെട്ടാൽ:

سبحان الملك القدوس رب الملكة والروح جَلَّتْ السموات بالعزة والجبروت.
പരിശുദ്ധനായ അധിപതിയെ ഞാൻ വാഴ്ത്തുന്നു. അതായത് മലക്കുകളുടെയും ജിബ്രീലിന്റെയും നാഥൻ. ആകാശം അവന്റെ പ്രതാപവും ആധിപത്യവും കൊണ്ട് മുടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

14-പട്ടണത്തിലെത്തിയാൽ:

اللهم اجعل لنا بها قرارا، وارزقنا فيها رزقا حلالا، اللهم إني أسألك خير هذه المدينة وخير ما فيها، وأعوذ بك من شرها وشر ما فيها.

അല്ലാഹുവേ, ഇവിടെ ഞങ്ങൾക്ക് സ്ഥിരതാമസം നൽകേണമേ. ഇവിടെ നീ ഞങ്ങൾക്ക് അനുവദനീയമായ ഭക്ഷണം നൽകേണമേ. അല്ലാഹുവേ, ഈ പട്ടണത്തിലെയും അതിലുള്ളതിലെയും നന്മ നിന്നോട് ഞാൻ ചോദിക്കുന്നു. അതിലെയും അതിലുള്ളതിലെയും നാശങ്ങളിൽ നിന്നു ഞാൻ നിന്നിൽ ശരണം തേടുന്നു.

15-തിരിച്ചെത്തിയാൽ മൂന്നുപ്രാവശ്യം അല്ലാഹു അക്ബർ എന്നു പറയുക. അനന്തരം ഇങ്ങനെ പറയുക:

أيون تائبون عابدون لربنا حامدون (مسلم)

ഞങ്ങളുടെ നാഥനെ സ്തുതിക്കുന്നു, അവനെ ആരാധിക്കുന്നു, അവനിലേക്കു പശ്ചാത്തപിച്ചു വേദിച്ചു മടങ്ങുന്നു.

ഇതും ഒന്നിലധികം പ്രാവശ്യം ആവർത്തിക്കുക.

16-രാത്രിയിൽ വീട്ടിൽ കയറിവരാതിരിക്കുക. എത്തുന്ന സമയത്തെ കുറിച്ചു വീട്ടുകാർക്ക് വിവരമറിയിക്കുക. പെട്ടെന്നുള്ള വരവു മൂലം അവർ വെപ്രാളപ്പെടാൻ പാടുള്ളതല്ല. നബി (സ) ഇങ്ങനെയായിരുന്നു ചെയ്തിരുന്നത്.

17-വിവാഹം നിഷിദ്ധമാക്കപ്പെട്ട ഒരാൾ കൂടെയില്ലാതെ സ്ത്രീ യാത്ര ചെയ്യരുത്. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

لا يحل لمرأة أن تسافر مسيرة يوم وليلة إلا مع ذي محرم عليها (بخاري)

വിവാഹംനിഷിദ്ധമായ ഒരാൾ കൂടെയില്ലാതെ ഒരുസ്ത്രീ ഒരുരാവും പകലും വഴിദൂരമുള്ള യാത്ര ചെയ്യൽ അവൾക്ക് അനുവദനീയമല്ല. ബു-മു.

വസ്ത്രം

മുസ്ലിം തന്റെ വസ്ത്രധാരണത്തിൽ താഴെ പറയുന്ന മര്യാദകൾ ഫലിച്ചിരിക്കണം.

1-പുരുഷൻ പട്ട് ധരിക്കരുത്. പട്ടുകൊണ്ടുള്ള കുപ്പായമോ തലപ്പായമോ ഒന്നും ഫാടില്ല. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

حرم لباس الحرير والذهب على ذكور أمتي، وأحل لنسائهم (الترمذي)

എന്റെ സമുദായത്തിലെ പുരുഷന്മാർക്ക് പട്ടും സ്വർണ്ണവും അണിയൽ നിഷിദ്ധമാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അവരിലെ സ്ത്രീകൾക്ക് അവരണ്ടും അനുവദനീയവുമാകുന്നു. [തിർമിദി]

2-മുണ്ട്, ഫാൻസ് എന്നിവ നെരിയാണിക്കു കീഴെ താഴരുത്. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

ما أسفل من الكعبين من الإزار في النار (البخاري)

വസ്ത്രത്തിൽ നിന്നും നെരിയാണിക്കു താഴെയുള്ളഭാഗം നരകത്തിലാകുന്നു. [ബുഖാരി]

3-എല്ലാവർണത്തിലുള്ള വസ്ത്രങ്ങളും അനുവദനീയങ്ങളാണ്. എന്നാലും വെള്ളവസ്ത്രം ധരിക്കുന്നതാണ് ഉത്തമം. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

البسوا البياض فإنها أطهر وأطيب، وكفنوا فيها موتاكم (النسائي)

നിങ്ങൾ വെള്ളവസ്ത്രം ധരിക്കുക, കാരണം, അത് ഏറ്റവും വൃത്തിയും ശുദ്ധിയുമുള്ളതാകുന്നു. നിങ്ങളിൽ മരിച്ചവരെ നിങ്ങൾ അതിൽ കഫൻ ചെയ്യുകയും ചെയ്യുക. [നസാഇ]

4-മുസ്ലിം സ്ത്രീ അവളുടെ വസ്ത്രം കാൽപ്പാദം മറയുംവരെ ഇറക്കിയിടുക. തലയിൽ മൂലമക്കെ ധരിക്കുകയും അതുകൊണ്ട് തന്നെ അവളുടെകഴുത്തും മാറും മറക്കുക. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ

جَلَابِيبِهِنَّ﴾ (الأحزاب: ٥٩)

നബിയേ, നിന്റെ പത്നിമാരോടും പുത്രിമാരോടും

സത്യവിശ്വാസികളുടെ സ്ത്രീകളോടും അവർ തങ്ങളുടെ മുട്ടുപടങ്ങൾ തങ്ങളുടെമേൽ താഴ്ത്തിയിടാൻ പറയുക. [വി.ഖു 33:59]

﴿وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ

النور: ٣١

അവരുടെമക്കைകൾ കൂപ്പായമാനുകൾക്കു മീതെ അവർ താഴ്ത്തിയിട്ടു കൊള്ളട്ടെ. അവരുടെ ഭർത്താക്കൾ, അവരുടെ പിതാക്കൾ എന്നിവരെഴിച്ച് മറ്റാർക്കും തങ്ങളുടെ ഭംഗി അവർ വെളിപ്പെടുത്തരുത്. [വി.ഖു 24:31]

5-പുരുഷൻ സ്വർണമോതിരം അണിയരുത്. നമ്പർ ഒന്നിലെ ഹദീസ് കാണുക. വെള്ളിമോതിരം അണിയാവുന്നതാണ്.

6-ഒറ്റച്ചെരിപ്പു ധരിച്ചു നടക്കരുത്. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

لا يمش أحدكم في نعل واحدٍ يُخَفِّفُهما، ويُثَقِّلُهما جميعاً (مسلم)

നിങ്ങളാരും ഒറ്റച്ചെരിപ്പു ധരിച്ചു നടക്കരുത്. അവൻ അവരണ്ടും അഴിച്ചു വക്കട്ടെ. ധരിക്കുമ്പോൾ അവരണ്ടും ധരിച്ചു കൊള്ളട്ടെ. [മുസ്ലിം]

ചെരിപ്പു ധരിക്കുമ്പോൾ വലതുകാലിനെയും അഴിക്കുമ്പോൾ ഇടതു കാലിനെയും മുന്തിക്കുക. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

إذا انتعل أحدكم فليبدأ باليمنى، وإذا نزع فليبدأ بالشمال (مسلم)

നിങ്ങൾ ചെരിപ്പു ധരിക്കുമ്പോൾ വലതുകാലിനെയും, അഴിച്ചാൽ ഇടതു കാലിനെയും മുന്തിക്കുക. [മുസ്ലിം]

വസ്ത്രം ധരിക്കുമ്പോഴും അങ്ങനെത്തന്നെയാണ് ചെയ്തിരിക്കേണ്ടത്. ആളുകൾ (റ) പറയുന്നു:

كان رسول الله ﷺ يحب التيمن في شأنه كله، في تعمله، وترجله، وطهوره

(مسلم)

നബി (സ) ക്ക് തന്റെ എല്ലാകാര്യങ്ങളിലും വലതിനെ മുന്തിക്കലായിരുന്നു ഇഷ്ടം. ചെരിപ്പു ധരിക്കുക, മുടി ചീകുക, ശുദ്ധീകരിക്കുക എന്നിവയിലെല്ലാം. [മുസ്ലിം]

7-പുരുഷൻ സ്ത്രീയുടെയും സ്ത്രീ പുരുഷന്റെയും വേഷം ധരിക്കരുത്. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

لعن الله الرجل يلبس لبسة المرأة، والمرأة تلبس لبسة الرجل، كما لعن

المتشبهين من الرجال بالنساء، والمتشبهات من النساء بالرجال (البخاري)

പുരുഷന്മാരോട് സദൃശ്യരായി നടക്കുന്ന സ്ത്രീകളെയും സ്ത്രീകളോട് സദൃശ്യരായി നടക്കുന്ന പുരുഷരെയും അല്ലാഹു ശപിച്ചതുപോലെ, പുരുഷന്റെ വേഷം ധരിക്കുന്ന സ്ത്രീയെയും, സ്ത്രീയുടെ വേഷം ധരിക്കുന്ന പുരുഷനെയും അല്ലാഹു ശപിക്കട്ടെ. ബുഖാരി

8-പുരുവസ്ത്രം ധരിക്കുമ്പോൾ ഇങ്ങനെ പറയുക:

اللهم لك الحمد أنت كسوتنيه، أسألك خيره وخير ما صنع له، وأعوذ بك من

شره وشر ما صنع له (أبو داود الترمذي)

അല്ലാഹുവേ നിനക്കു സ്തുതി, നീയാണെന്ന ഇത് ധരിപ്പിച്ചത്. അതിന്റെയും അത് ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതിന്റെയും നന്മകൾ നിന്നോട് ഞാൻ ചോദിക്കുന്നു. അതിന്റെയും അത് ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതിന്റെയും നാശങ്ങളിൽ നിന്ന് നിന്നിൽ ഞാൻ ശരണം തേടുന്നു. അബൂദാവൂദ്, തുർമുദി

പ്രകൃതി മതത്തിന്റെ ഭാഗങ്ങൾ

പ്രകൃതി മതത്തിന്റെ ഭാഗങ്ങളായി നബി (സ) യിൽ നിന്നും സ്ഥിരപ്പെട്ട കാര്യങ്ങൾ അഞ്ചെണ്ണമാകുന്നു. ഒരു നബിവചനത്തിൽ ഇങ്ങനെ കാണാം.

خمس من الفطرة الاستحداد، والختان، وقص الشارب، ونتف الإبط، وتقليم

الأظافر (البخاري)

അഞ്ചുകാര്യങ്ങൾ പ്രകൃതി മതത്തിന്റെ ഭാഗമാകുന്നു. ഗുഹ്യരോമം വടിക്കുക, ചേലാകർമ്മം ചെയ്യുക, മീശവെട്ടുക, കക്ഷം വരിക്കുക, നഖം മുറിക്കുക. ബുഖാരി

1-ഗുഹ്യരോമം ക്ഷാരക്കത്തി, ബ്ലേഡ് മുതലായവ കൊണ്ട് വടി

ക്കുക.

2-ചേലാകർമ്മം. പുരുഷന്റെ ലിംഗാഗ്രത്തെ മുടി നിൽക്കുന്ന ഞെലിയെ മുറിച്ചു കളയലാണിത്. ജനിച്ചു ഏഴാം ദിവസത്തിൽ തന്നെ അതു ചെയ്യലാണ് ഏറ്റവും ഉത്തമം. പ്രായപൂർത്തിയാകുന്നതിനുമുമ്പ് എപ്പോൾ വേണമെങ്കിലും നിർവ്വഹിക്കാവുന്ന വിധം പിന്തിക്കുന്നതിൽ തെറ്റില്ല.

3-മേൽചുണ്ടിനെ മുടി നിൽക്കുന്ന മിശ വെട്ടുക. താടി വളർത്തുകയാണ് വേണ്ടത്. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

جزوا الشوارب وأرخوا اللحى... (مسلم)

നിങ്ങൾ മിശവെട്ടുകയും താടി വളർത്തുകയും ചെയ്യുക. (മുസ്ലിം)

خالفوا المشركين أحفوا الشوارب وأعفوا اللحى (البخاري)

താടിവളർത്തി, മിശവെട്ടിക്കൊണ്ട് നിങ്ങൾ ബഹുദൈവാരാധകരോട് എതിരാവുക. ബ്രഹ്മചാരി

കൂടുമവെക്കരുത്. മുടിയിൽ നിന്ന് ഒരുഭാഗം വെട്ടിക്കളഞ്ഞു ബാക്കി വളർത്തുന്നതിനെയാണ് കൂടുമ എന്ന് പറയപ്പെടുക. അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു ഉമർ (റ) പറയുന്നു:

نهى رسول الله ﷺ عن القزع (مفق عليه)

കൂടുമവെക്കുന്നതിനെ നബി (സ) വിരോധിച്ചിരിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മ-മു. മുടിവളർത്തുന്നവൻ അതിനെ ആദരിക്കണം. അതായത് അതിനെ വൃത്തിയാക്കി, ചികിത്സിക്കണം. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

من كان له شعر فليكرمه (ابوداود)

ആർക്കെങ്കിലും മുടിയുണ്ടെങ്കിൽ അവനതിനെ ആദരിക്കട്ടെ. (അബുദാവൂദ്)

4-കക്ഷത്തിലെ രോമങ്ങൾ പറിച്ച് കളയുക. സാധ്യമല്ലെങ്കിൽ വെട്ടുക.

5-നഖംവെട്ടുന്നത് ആദ്യം വലതുകയ്യിൽ നിന്ന് തുടങ്ങുന്നതാണ് സുന്നത്ത്. പിന്നീട് യഥാക്രമം ഇടതുകൈ, വലതുകാൽ, ഇടതുകൈ. ഇവയെല്ലാം മുസ്ലിം ചെയ്യുന്നത് അല്ലാഹുവിന്റെ പ്രതിഫലം കാംക്ഷിച്ചുകൊണ്ട് മുഹമ്മദ് നബി (സ)യെ പിൻപറ്റിക്കൊണ്ടു

മായിരിക്കണം. കാരണം, പ്രവർത്തനങ്ങളെല്ലാം അവയുടെ നിയമം (ഉദ്ദേശ്യം) അനുസരിച്ചു മാത്രമാണ്. ഓരോരുത്തർക്കും അവൻ ഉദ്ദേശിച്ചതു മാത്രമുണ്ടായിരിക്കും.

ഉറക്കം- മര്യാദകൾ

അല്ലാഹു അവന്റെദാസന്മാർക്ക് ചെയ്തുകൊടുത്ത മഹത്തായ അനുഗ്രഹമായിട്ടാണ് മുസ്ലിം ഉറക്കത്തെ കാണുന്നത്. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَمِنْ رَحْمَتِهِ جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ

وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾ القصص: ٧٣

അവന്റെ കാരുണ്യത്താൽ അവൻ നിങ്ങൾക്ക് രാവുപകലും ഉണ്ടാക്കിത്തന്നിരിക്കുന്നു. രാത്രിയിൽ നിങ്ങൾ വിശ്രമിക്കുവാനും (പകൽ സമയത്ത്) അവന്റെ അനുഗ്രഹത്തിൽ നിന്ന് നിങ്ങൾ തേടി കൊണ്ടുവരാനും, നിങ്ങൾ നന്ദികാണിക്കാനും വേണ്ടി. [ഖുറാൻ 28:73]

മുസ്ലിം ഉറങ്ങുമ്പോൾ ഈ അനുഗ്രഹത്തിനു നന്ദിയായിക്കൊണ്ട് താഴെപറയുന്ന കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യുവാൻ ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്.

1-ഇശാ നമസ്കാരത്തിനു ശേഷം അത്യാവശ്യ കാര്യങ്ങൾക്കല്ലെങ്കിൽ ഉറക്കം വൈകിക്കാതിരിക്കുക. വിജ്ഞാനപ്രദമായ കാര്യങ്ങൾ വായിക്കുക, അതിമിഥ്യാട് സംസാരിക്കുക, ഭാര്യയോട് സല്ലപിക്കുക ഇവയെല്ലാം മേൽപറയപ്പെട്ട അത്യാവശ്യ കാര്യങ്ങളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. അബൂബർസ (റ) യിൽ നിന്നു നിവേദനം:

أن النبي ﷺ كان يكره النوم قبل صلاة العشاء والحديث بعدها (بخاري)

ഇശാ നമസ്കാരത്തിനു മുമ്പ് ഉറങ്ങുന്നതും അതിനുശേഷം സംസാരിച്ചിരിക്കുന്നതും നബി (സ) വെറുത്തിരുന്നു. [ബു-മു.]

2-വുരു ഇല്ലാതെ ഉറങ്ങാതിരിക്കാൻ ശ്രമിക്കുക. നബി (സ) ബർറാഉബ്നു ആസിബി (റ) നോട് പറഞ്ഞു:

إذا أتيت مضجعك فتوضأ وضوءك للصلاة (بخاري)

നി നിന്റെ കിടപ്പറയിലേക്ക് ഹോകുമ്പോൾ നമസ്കാരത്തിനുള്ള വുദുചെയ്യുക. [ബു-മു]

3-തുടക്കത്തിൽ വലതുകൈ തലക്കുവച്ച്, വലതുവശത്തേക്കു ചരിഞ്ഞ് കിടക്കുക. ശേഷം ഇടതു വശത്തേക്കു ചരഞ്ഞ് കിടക്കുന്നതിൽ തെറ്റില്ല. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

إذا أتيت مضجعك فتوضأ وضوءك للصلاة، ثم اضطجع على شقك الأيمن (البخاري)

നി നിന്റെ കിടപ്പറയിലേക്കു ഹോകുമ്പോൾ നമസ്കാരത്തിന്റെ വുദുചെയ്യുക, അനന്തരം നിന്റെ വലതുപാർശ്വം ചരിഞ്ഞ് നി കിടക്കുക. [ബുഖാരി]

إذا أويت فراشك وأنت طاهر فتوسد يمينك

നി വിരിപ്പിലേക്കു വുദുവുള്ളവനായി ചെന്നാൽ നിന്റെ വലതു കൈകൊണ്ട് നി തലയിണ വക്കുക.

4-രാവിലോ പകലിലോ ഉറങ്ങുമ്പോൾ കമിഴ്ന്നു കിടക്കരുത്. നബി (സ) പറഞ്ഞു:

إنها ضجعة لا يحبها الله عز وجل (ابوداود)

അല്ലാഹു ഇഷ്ടപ്പെടാത്ത കിടത്തമാകുന്നു അത്. [അബുദാവൂദ്] 5-നബി (സ) യിൽ നിന്നും സ്ഥിരപ്പെട്ട ദിക്റുകൾ ചൊല്ലുക. അവയിൽ ചിലത്:

എ-സുബ്ഹാനല്ലാഹ്, അൽഹംദുലില്ലാഹ് എന്ന് 33 പ്രാവശ്യം വിതവും അല്ലാഹു അക്ബർ എന്ന് 34 പ്രാവശ്യവും പറയുക. അലി, ഫാത്മി (റ) എന്നിവർ തങ്ങൾക്കു സഹായിയായി ഒരു ഭൃത്യനെ തരണമെന്നാവശ്യപ്പെട്ടപ്പോൾ നബി (സ) അവരോടു പറഞ്ഞു:

ألا أدلكما على خير مما سألتكما؟ إذا أخذتما مضجعكما فسبحا الله ثلاثاً وثلاثين،

واحدًا ثلاثاً وثلاثين، وكبراً أربعاً وثلاثين، فهو خير لكما من خادم (مسلم)

നിങ്ങൾ ചോദിച്ചതിനെക്കാൾ ഉത്തമമായ ഒരു കാര്യം ഞാൻ നിങ്ങൾക്കു പറഞ്ഞുതരട്ടെയോ? നിങ്ങൾ കിടപ്പറയിലെത്തിയാൽ

സുബ്ഹാനല്ലാഹ്, അൽഹംദുലില്ലാഹ് എന്ന് 33 പ്രാവശ്യം വീതവും അല്ലാഹു അക്ബർ എന്ന് 34 പ്രാവശ്യവും പറയുക. ഒരു ഭൃത്യനെക്കാൾ നിങ്ങൾക്കുത്തമം അതാണ്. [മുസ്ലിം]

ബി-സുറത്തുൽ ഫാതിഹ, ആയത്തുൽകുർസി, സുറത്തുൽ ബഖറയിലെ അവസാനത്തെ (ആമനർ-റസൂലു എന്നു തുടങ്ങുന്ന) രണ്ടു ആയത്തുകളും, സുറത്തുൽ ഇഖ്ലാസ്, സുറത്തുൽ ഫലഖ്, സുറത്തുന്നാസ് എന്നിവ ഫരായണം ചെയ്യുക.

സി-അവസാനമായി ഈ പ്രാർത്ഥന ചൊല്ലുക.

باسمك اللهم وضعت جنبي وباسمك أرفعه، اللهم إن أمسكت نفسي فافقر لها وإن أرسلتها فاحفظها بما تحفظ به الصالحين من عبادك، اللهم إني أسلمت نفسي إليك، وفوضت أمري إليك، وأجأت ظهري إليك، استغفرك وأتوب إليك، آمنت بكتابك الذي أنزلت، وبنبيك الذي أرسلت، فافقر لي ما قدمت وما أخرت، وما أسررت وما أعلنت، وما أنت أعلم به مني، أنت المقدم وأنت المؤخر، لا إله إلا أنت، رب قني عذابك يوم تبعث عبادك (أبو داود)

അല്ലാഹുവേ, നിന്റെ നാമത്തിൽ എന്റെ ഫർശ്വം ഞാൻ വച്ചിരിക്കുന്നു, നിന്റെ നാമത്തിൽ തന്നെ ഞാനത് ഉയർത്തുകയും ചെയ്യും. അല്ലാഹുവേ, എന്റെ ആത്മാവിനെ നീ പിടിക്കുകയാണെങ്കിൽ അതിനു നീ ഹൊറത്തു കൊടുക്കേണ്ടമേ. നീ അതിനെ വിട്ടയക്കുകയാണെങ്കിൽ നിന്റെ സച്ചരിതരായ അടിമകളെ സംരക്ഷിക്കുന്നത് കൊണ്ട് അതിനെയും സംരക്ഷിക്കേണ്ടമേ. അല്ലാഹുവേ, എന്റെ ആത്മാവിനെ നിന്നിലേക്കു സമർപ്പിക്കുന്നു, എന്റെ കാര്യങ്ങളെ നിന്നിലേൽപ്പിക്കുന്നു, എന്റെ മുതുകിനെ നിന്നിലേക്കു ചേർക്കുന്നു, നിന്നോട് ഞാൻ മാപ്പിനപേക്ഷിക്കുകയും നിന്നിലേക്കു പശ്ചാത്തപിച്ചു മടങ്ങുകയും ചെയ്യുന്നു. നീ അവതരിപ്പിച്ച ഗ്രന്ഥത്തിലും നീ നിയോഗിച്ച പ്രവാചകനിലും ഞാൻ വിശ്വസിച്ചിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഞാൻ മുന്തിച്ചും പിന്തിച്ചും, രഹസ്യമായും പരസ്യമായും ചെയ്ത തെറ്റുകളും എന്നെക്കാൾ കൂടുതലായി നിനക്കറിയാവുന്ന തെറ്റുകളും എനിക്കു നീ ഹൊറത്തു

തരണമേ. നീയാകുന്നു മുന്തിക്കുന്നവനും പിന്തിക്കുന്നവനും. നീ യൊഴികെ ആരാധ്യനില്ല. നാഥാ, നിന്റെ ദാസന്മാരെ ഉയിർത്തെഴുന്നേൽപ്പിക്കുന്ന നാളിലെ ശിക്ഷയിൽനിന്നു എന്നെനി കാക്കണമേ. [അബൂദാവൂദ്.]

6-കാലത്ത് ഉണരുമ്പോൾ ഇങ്ങനെ പറയുക:

الحمد لله الذي أحيانا بعد ما أماتنا وإليه النشور (البخاري)

മരിപ്പിച്ചതിനു ശേഷം ഞങ്ങളെ ജീവിപ്പിച്ച അല്ലാഹുവിന് സ്തുതി ബ്രഹ്മരവി

وصلى الله وسلم على محمد وعلى آله وصحبه ومن تبعهم

ياحسان إلى يوم الدين

مطبع أضواء المنندى ت: ٢٤٣٤٩٢٥

ردمك : ٠ - ٤٦ - ٨١٣ - ٩٩٦٠